

32/446(297) 2^e ex.

**BIBLIOTHEEK
STARINGGEBOUW**

**Trendonderzoek naar het gebruik en niet-gebruik van
openluchtrecreatieprojecten: objectinterviews jaar 3**

**Uitkomsten van objectinterviews op het Wilhelminapark en het Geestmerambacht
gedurende de periode september 1991 - augustus 1992**

**A.H. de Bruin
S. de Vries**

Rapport 297

DLO-Staring Centrum, Wageningen, 1994

29 JUNI 1994

ISBN 595990

REFERAAT

Bruin, A.H. de en S. de Vries, 1994. *Trendonderzoek naar het gebruik en niet-gebruik van openluchtrecreatieprojecten: objectinterviews jaar 3; uitkomsten van objectinterviews op het Wilhelminapark en het Geestmerambacht gedurende de periode september 1991 - augustus 1992*. Wageningen, DLO-Staring Centrum. Rapport 297. 96 blz.; 20 fig.; 59 tab.; 5 aanh.

Gedurende de periode september 1991 tot en met augustus 1992 zijn op twaalf dagen (drie dagtypen maal vier seizoenen) objectinterviews afgenomen op de openluchtrecreatieprojecten Wilhelminapark (stadspark) en Geestmerambacht (project met voorzieningen voor zowel land- als waterrecreatie-activiteiten) in het kader van het trendonderzoek naar het gebruik en niet-gebruik van dergelijke projecten. Hierbij werden vragen gesteld aan de bezoekers van de projecten over hun persoonskenmerken, aard, achtergronden en motieven om te gaan recreëren. Ook over het bezoek als zodanig zijn vragen gesteld. In dit rapport worden de uitkomsten van de objectinterviews weergegeven. Bij de analyse van de resultaten zijn beide projecten niet alleen afzonderlijk beschouwd, maar ook zoveel mogelijk onderling vergeleken. Tevens worden, waar relevant geacht, vergelijkingen tussen seizoenen en/of dagtypen gemaakt. Alhoewel er uiteraard verschillen tussen beide projecten bestaan, zijn er toch veel overeenkomsten te onderkennen aangaande bezoekers- en bezoekkarakteristieken.

Trefwoorden: openluchtrecreatieprojecten, objectinterviews, trendonderzoek.

ISSN 0927-4499

©1994 DLO-Staring Centrum Instituut voor Onderzoek van het Landelijk Gebied (SC-DLO)
Postbus 125, 6700 AC Wageningen
Tel.: 08370-74200; telefax: 08370-24812.

DLO-Staring Centrum is een voortzetting van: het Instituut voor Cultuurtechniek en Waterhuishouding (ICW), het Instituut voor Onderzoek van Bestrijdingsmiddelen, afd. Milieu (IOB), de Afd. Landschapsbouw van het Rijksinstituut voor onderzoek in de Bos- en Landschapsbouw 'De Dorschkamp' (LB), en de Stichting voor Bodemkartering (STIBOKA).

DLO-Staring Centrum aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm en op welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van het DLO-Staring Centrum.

Project 424

INHOUD

		blz.
WOORD VOORAF		9
SAMENVATTING		11
1 INLEIDING		15
1.1 Algemeen doel en achtergronden van het trendonderzoek		15
1.2 Doel van deze deelrapportage		16
1.3 Opzet van het rapport		19
2 BESCHRIJVING RECREATIEPROJECTEN EN VELDWERKZAAMHEDEN		21
2.1 Wilhelminapark en Geestmerambacht		21
2.2 Veldwerkzaamheden		24
3 BESCHRIJVING BEZOEKERSKARAKTERISTIEKEN		27
3.1 Persoonskaracteristieken respondenten		27
3.2 Sociale leefsituatie respondenten		33
3.3 Structurele leefsituatie van de respondenten		37
3.4 Conclusies		39
4 BESCHRIJVING KARAKTERISTIEKEN VAN HET BEZOEK		41
4.1 Herkomst en wijze van verplaatsing		41
4.2 (Groeps)kenmerken van het bezoek		48
4.3 Kenmerken voorgaande bezoeken		56
4.4 Conclusies		62
5 CONCURRENTIEPOSITIE		65
5.1 Algemene concurrentiepositie		65
5.2 Concurrentiepositie ten opzichte van soortgelijke projecten		68
5.3 Beoordeling van het project		72
5.4 Conclusies		75
LITERATUUR		77
AANHANGSELS		
1 Geplande rapporten over het trendonderzoek naar het gebruik en niet-gebruik van openluchtrecreatieprojecten met tussen haakjes de uitvoerende instantie(s)		79
2 Herwegingsformules		81
3 Waarnemingslocaties op het Wilhelminapark en het Geestmerambacht		85
4 Waarnemingsdagen met globale weersomschrijving		87
5 Percentage van de respondenten op het Wilhelminapark en op het Geestmerambacht die genoemde wensen naar voren brengen		89
FIGUREN		
1 Plattegrond van het Wilhelminapark met de locaties van de mechanische en visuele telpunten en interviewpunten		22
2 Plattegrond van het Geestmerambacht met de locaties van de mechanische en visuele telpunten en interviewpunten		23
3 Leeftijd van de respondenten (jaren)		28
4 Opleidingsniveau van de respondent		30
5 Positie van de respondent in het arbeidsproces		30
6 Aantal personen in de huishouding van de respondent		33

7	Samenstelling van de huishouding van de respondent	35
8	Woonsituatie van de respondent: type woning	38
9	Respondenten op het Wilhelminapark naar gemeente van herkomst	42
10	Respondenten op het Geestmerambacht naar gemeente van herkomst, met verdere uitsplitsing naar plaats voor Langedijk	42
11	Afgelegde afstand (km) van de verblijfplaats van de respondent tot het project (alleen voor diegenen die rechtstreeks van verblijfplaats komen)	43
12	Reistijd (minuten) van verblijfplaats tot het project (alleen voor diegenen die rechtstreeks van verblijfplaats komen)	45
13	Aantal personen in de groep van de respondent	48
14	Leeftijdsklassen binnen de groep van de respondent	50
15	Relaties tussen de respondent en de overige groepsleden	51
16	Voorgenomen verblijftijd op het project (minuten)	52
17	Bezoekfrequentie van recidivisten in de afgelopen 12 maanden (alleen voor degenen waarvan het eerste bezoek meer dan 12 maanden geleden plaatsvond)	57
18	Aantal jaren dat recidivisten het project al bezoeken	59
19	Dagtypen waarop recidivisten het project bezoeken (meer antwoorden per respondent mogelijk)	59
20	Het effect van entreeheffing naar eigen zeggen op de bezoekfrequentie, voor drie verschillende bedragen	67

TABELLEN

1	Waarnemingsschema van de veldwaarnemingen gedurende de onderzoeksjaren	16
2	Aantal respondenten per dagtype en per seizoen, dat is benaderd voor een interview, dat medewerking heeft verleend aan het interview en dat bovendien recreatief van aard was	25
3	Verdeling naar geslacht van de respondent, per dagtype, per project	27
4	Verdeling naar geslacht van de respondent, per seizoen, per project	27
5	Verdeling naar leeftijd van de respondent, per dagtype, per project	29
6	Verdeling naar leeftijd van de respondent, per seizoen, per project	29
7	Verdeling naar arbeidspositie van de respondent, per dagtype, per project	31
8	Verdeling naar arbeidspositie van de respondent, per seizoen, per project	31
9	Verdeling naar aard van de bezoeker, per dagtype, per project (per vraag het percentage dat het eerste alternatief meer van toepassing vindt op zichzelf)	32
10	Verdeling naar aard van de bezoeker, per seizoen, per project (per vraag het percentage dat het eerste alternatief meer van toepassing vindt op zichzelf)	33
11	Verdeling naar omvang van het huishouden van de respondent, per dagtype, per project	34
12	Verdeling naar omvang van het huishouden van de respondent, per seizoen, per project	34
13	Verdeling naar samenstelling van het huishouden van de respondent, per dagtype, per project	35
14	Verdeling naar samenstelling van het huishouden van de respondent, per seizoen, per project	36
15	Verdeling naar de leeftijd van het jongste thuiswonende kind op jaarbasis, per project	36
16	Verdeling naar het voorkomen van bepaalde (combinaties van) inkomenssoorten op jaarbasis, per project	37

17	Verdeling naar woonomgeving van de respondent op jaarbasis, per project	37
18	Verdeling naar bezit en omvang van eigen tuin op jaarbasis, per project	38
19	Verdeling naar woonduur in de huidige woonomgeving op jaarbasis, per project	39
20	Verdeling naar aard van het adres van herkomst, per dagtype, per project	41
21	Verdeling naar aard van het adres van herkomst, per seizoen, per project	41
22	Verdeling naar afgelegde afstand, per dagtype, per project (alleen voor degenen die rechtstreeks naar het project gekomen zijn)	44
23	Verdeling naar afgelegde afstand, per seizoen, per project (alleen voor degenen die rechtstreeks naar het project gekomen zijn)	44
24	Verdeling naar reistijd, per dagtype, per project (alleen voor diegenen die rechtstreeks naar het project gekomen zijn)	45
25	Verdeling naar reistijd, per seizoen, per project (alleen voor diegenen die rechtstreeks naar het project gekomen zijn)	46
26	Verdeling naar wijze van vervoer op jaarbasis, per project	46
27	Verdeling naar wijze van vervoer, per dagtype, per project	47
28	Verdeling naar wijze van vervoer, per seizoen, per project	47
29	Verdeling naar groepsgrootte, per dagtype, per project	49
30	Verdeling naar groepsgrootte, per seizoen, per project	49
31	Verhouding naar geslacht binnen de groep waarmee de respondent het project binnenkomt	49
32	Percentage groepen waarin het genoemde type relatie voorkomt, per dagtype, per project	51
33	Percentage groepen waarin het genoemde type relatie voorkomt, per seizoen, per project	52
34	Verdeling van de voorgenomen verblijftijd per dagtype, per project	53
35	Verdeling van de voorgenomen verblijftijd per seizoen, per project	53
36	Percentage respondenten dat voornemens is de genoemde activiteit uit te voeren, per project (maximaal vier antwoorden toegestaan)	54
37	Percentage respondenten dat voornemens is de genoemde activiteit uit te voeren, per dagtype, per project (maximaal vier antwoorden toegestaan)	55
38	Percentage respondenten dat voornemens is de genoemde activiteit uit te voeren, per seizoen, per project (maximaal vier antwoorden toegestaan)	55
39	Verdeling nieuweling/recidivist, per seizoen, per project	56
40	Verdeling naar bezoekfrequentie laatste 12 maanden, per dagtype, per project (alleen recidivisten met eerste bezoek meer dan 12 maanden geleden)	57
41	Bezoekfrequenties in de afgelopen 12 maanden, per seizoen, per project (alleen recidivisten met eerste bezoek meer dan 12 maanden geleden)	58
42	Wijzigingen in de bezoekfrequentie gedurende de afgelopen twaalf maanden in vergelijking tot de voorgaande jaren (alleen recidivisten met eerste bezoek meer dan twaalf maanden geleden)	60
43	Reden(en) voor hogere bezoekfrequentie dan in voorgaande jaren	60
44	Reden(en) voor minder frequent bezoek dan in voorgaande jaren	61
45	Wijze waarop respondenten van het bestaan van het project op de hoogte raakten	61
46	Verdeling naar het al dan niet hebben overwogen van alternatieve activiteiten, per dagtype, per project	65

47	Verdeling naar het al dan niet hebben overwogen van alternatieve activiteiten, per seizoen, per project	65
48	Percentage respondenten dat de genoemde activiteiten als alternatief voor bezoek van een recreatieproject heeft overwogen, per project en op jaarbasis	66
49	Percentage respondenten dat genoemde reden opgeeft in verband met keuze voor bezoek aan het project, per project op jaarbasis	67
50	Verdeling naar aantal andere projecten dat men bezoekt, per project op jaarbasis	68
51	Andere projecten die bezoekers van het Wilhelminapark eveneens bezoeken, op jaarbasis	69
52	Andere projecten die bezoekers van het Geestmerambacht eveneens bezoeken, op jaarbasis	69
53	Percentage van de respondenten dat het genoemde alternatief opgeeft als reden voor keuze van juist het onderzochte project, per project op jaarbasis	70
54	Percentage respondenten dat het genoemde alternatief als reden opgeeft voor bezoek aan juist het onderzochte project, per dagtype, per project	71
55	Percentage respondenten dat het genoemde alternatief als reden opgeeft voor bezoek aan juist het onderzochte project, per seizoen, per project	71
56	Opgegeven reden(en) voor minder goede bereikbaarheid in percentages, op jaarbasis	72
57	Percentage respondenten met punten van kritiek, dat genoemde punt inderdaad als punt van kritiek heeft, per project op jaarbasis	73
58	Percentage respondenten op het Wilhelminapark met wensen die de genoemde wens naar voren brengen (indien 3% of meer), op jaarbasis	74
59	Percentage respondenten op het Geestmerambacht met wensen die de genoemde wens naar voren brengen (indien 3% of meer), op jaarbasis	74

WOORD VOORAF

Dit rapport maakt deel uit van een reeks van rapporten, waarin verslag wordt gedaan over een meerjarig trendonderzoek, dat momenteel door DLO-Staring Centrum wordt uitgevoerd, naar de aard en de omvang van het gebruik en niet-gebruik van openluchtrecreatieprojecten. Door middel van interviews en mechanische en visuele verkeerstellingen worden de benodigde gegevens verzameld.

Het veldwerk van het onderzoek is uitgevoerd in de periode september 1989 - augustus 1992. Delen van het veldwerk zijn door DLO-Staring Centrum uitbesteed aan de Landbouwniversiteit Wageningen en het onderzoeksbureau NSS-marktonderzoek bv (Nederlandse Stichting voor Statistiek). De Landbouwniversiteit draagt zorg voor de opname van de mechanische tellingen en de verwerking van de mechanische en visuele tellingen, en NSS-marktonderzoek verricht de visuele tellingen en neemt de interviews af. DLO-Staring Centrum rapporteert in samenwerking met de Landbouwniversiteit over de uitkomsten van de mechanische en visuele tellingen. Bovendien berust de verwerking en rapportage van de interviews bij DLO-Staring Centrum, evenals de algehele projectleiding.

In dit rapport worden de resultaten van de objectinterviews van het derde waarnemingsjaar weergegeven. De uitkomsten van de eerste twee waarnemingsjaren vindt u in reeds eerder gepubliceerde rapporten (rapport 156 en 219). Voor een totaal overzicht van de (geplande) rapporten wordt verwezen naar aanhangsel 1.

SAMENVATTING

Dit rapport bevat de uitkomsten van objectinterviews die zijn afgenomen in het kader van een meerjarig trendonderzoek naar het gebruik en niet-gebruik van openluchtrecreatieprojecten.

Doel van het trendonderzoek is vergroting van het inzicht omtrent aard, omvang en achtergronden van participatie en non-participatie van openluchtrecreatieprojecten, ten behoeve van: evaluatie en onderbouwing van het recreatiebeleid; achterhalen van recreatiebehoeften van specifieke doelgroepen; de ontwikkeling van vraag-simulatiemodellen).

DLO-Staring Centrum is in september 1989 begonnen met de uitvoering van het trendonderzoek. Gedurende drie jaar worden op en in de nabijheid van drie geselecteerde recreatieprojecten veldwaarnemingen verricht. Een onderdeel van deze veldwaarnemingen zijn objectinterviews. Deze worden gedurende alle drie de onderzoeksjaren op twee van de drie recreatieprojecten afgenomen. De drie voor het onderzoek geselecteerde recreatieprojecten zijn het Wilhelminapark, een stadspark gelegen in de bebouwde kom van Rijswijk, het Ermerzand, een surfplas gelegen in het landelijk gebied op 7 km afstand van Emmen, en het Geestmerambacht ten noorden van Alkmaar, dat is ingericht voor zowel land- als waterrecreatie en een regionale functie vervult.

In het derde waarnemingsjaar, dat liep van 1 september 1991 tot en met 31 augustus 1992, zijn de objectinterviews afgenomen op het Wilhelminapark en het Geestmerambacht.

Doel van de objectinterviews is om bezoekerskarakteristieken en overige karakteristieken die samenhangen met het bezoek aan recreatieprojecten te achterhalen en in hun onderlinge samenhang te beschouwen. In het totaal zijn gedurende het derde waarnemingsjaar op twaalf dagen, verspreid over vier seizoenen (na-, winter-, voor- en hoogseizoen) en drie dagtypen (werkdagen, zaterdag en zon- plus feestdagen) op het Wilhelminapark 1777 geslaagde interviews afgenomen en op het Geestmerambacht 2408. Omdat er naast objectinterviews ook visuele en mechanische verkeerstellingen zijn uitgevoerd (waarover in aparte rapporten verslag wordt gedaan) was het mogelijk om de interviews te herwegen op basis van de gemiddelde steekproef fractie, per dagtype, per seizoen of op jaarbasis, afhankelijk van de bij de analyse betrokken periode. Door deze herweging wordt gecorrigeerd voor de ongelijke kans van een bezoeker om in de steekproef te vallen, zonder dat de omvang van de steekproef verandert.

Wat betreft de kenmerken van de bezoekers (hoofdstuk 3) kunnen ondermeer de volgende resultaten gemeld worden. Op beide projecten komen meer mannen dan vrouwen, op het Wilhelminapark is zelfs 75% van de bezoekers van het mannelijk geslacht. De gemiddelde leeftijd van de bezoekers ligt op het Wilhelminapark hoger dan op het Geestmerambacht. Het aandeel van de ouderen (60 jaar en ouder) is op beide projecten het grootst op werkdagen en in het na- en winterseizoen. Op beide projecten karakteriseert het merendeel van de respondenten zichzelf als gewoontegetrouw, actief, niet plannend en op zichzelf. Over de sociale leefsituatie kan worden opgemerkt dat de omvang van het huishouden van respondenten op het Wilhelminapark wat kleiner is dan die van het Geestmerambacht. Dit sluit nauw aan bij het percentage respondenten met kinderen in het huishouden. Op het Wilhelminapark is dit 42% en op het Geestmerambacht 58%. Respondenten met kinderen in het huishouden bezoeken de projecten hoofdzakelijk in het voor- en hoogseizoen.

De verdeling van de respondenten over de **seizoenen** lijkt vooral samen te hangen met het soort **activiteiten** die in de onderscheiden seizoenen worden ondernomen. In samenhang hiermee verschillen ook **persoonskenmerken** als leeftijd, geslacht en gezinssamenstelling.

Op beide projecten heeft ongeveer de helft van de bezoekers een full-time baan (werkt minimaal 20 uur per week). Deze respondenten bezoeken de projecten dan ook voornamelijk in het weekend, terwijl respondenten die baanloos of met VUT/pensioen zijn **verhoudingsgewijs op werkdagen de projecten vaak bezoeken**. Verschillen in bezoekerskenmerken tussen de **dagtypen** lijken daarom voor een belangrijk deel teruggevoerd te kunnen worden op de factor: **de beschikbare hoeveelheid vrije tijd**.

In hoofdstuk 4 worden enige karakteristieken van het bezoek besproken. Op het Wilhelminapark komen veruit de meeste bezoekers uit Rijswijk. Op het Geestmerambacht is dit de gemeente Alkmaar. Verder neemt het aantal respondenten af naarmate de reistijd van verblijfplaats tot project langer wordt. Dit effect is bij het Wilhelminapark nog sterker dan bij het Geestmerambacht. Het aandeel van langzaam verkeer en snelverkeer is bij beide projecten ongeveer even groot. Verder blijkt dat het recruiteringsgebied van het Geestmerambacht beduidend groter is dan dat van het Wilhelminapark.

De activiteiten die het meest op de projecten ondernomen worden, komen vrij sterk met elkaar overeen. Zowel op het Wilhelminapark als het Geestmerambacht zijn wandelen en fietsen het meest populair. Dit beeld stemt overeen met de aanwezige voorzieningen op beide projecten (veel wandel- en fietspaden). De verblijfstijd op de projecten is relatief kort. Slechts één op de zeven bezoeken duurt meer dan twee uur. De bezoekfrequentie is daarentegen hoog, vooral op het Wilhelminapark. Ruim een derde deel van de respondenten komt daar minimaal 75 keer per jaar. Een andere overeenkomst is dat op beide projecten een groot deel van de respondenten het project al meer dan 10 jaar bezoekt.

Ten aanzien van de verschillen die per dagtype optreden kunnen de volgende opmerkingen worden gemaakt: voor het Geestmerambacht valt ten aanzien van de afgelegde afstand op zondagen een toename te constateren van de langste onderscheiden afstandsklasse; het aandeel van de auto is op het Geestmerambacht op zondagen dan ook het grootste; de respondenten bezoeken beide projecten op zondagen vaker in groepsverband (en dan vooral in gezinsverband) dan op doordeweekse dagen; het aandeel van de zeer korte bezoeken is op zondagen het kleinst; op zondagen wordt op beide projecten beduidend meer gewandeld dan op zaterdagen of werkdagen; respondenten met hoge bezoekfrequenties worden relatief vaak op werkdagen aangetroffen.

De verschillen die per seizoen optreden laten voor een aantal aspecten verschillende tendensen zien. Zo zijn er bijvoorbeeld verschillen in verplaatsingsgegevens, zoals de afgelegde afstand en de reistijd naar de projecten. Bij het Wilhelminapark is de reistijd in het naseizoen het langst en is de afgelegde afstand in het hoogseizoen het grootst. Bij het Geestmerambacht is de reistijd het langst in het winter- en voorseizoen en is de afgelegde afstand in het winterseizoen. Bij het Wilhelminapark is in het winterseizoen het aandeel van de auto relatief laag en van de voetgangers relatief hoog, terwijl bij het Geestmerambacht het aandeel van de auto in het winterseizoen relatief hoog is (evenals in het naseizoen) en het aandeel van voetgangers in het winterseizoen relatief laag is. Voor groepskenmerken van het bezoek zijn er echter duidelijke overeenkomsten tussen beide projecten. Zo is de groeps grootte bij beide projecten het grootst in het voor- en hoogseizoen, worden beide projecten dan het vaakst in gezelschap van gezins- of familieleden bezocht en is de voorgenomen verblijfstijd het langst. Daarnaast wijkt het

hoogseizoen op beide projecten af van de overige seizoenen zoals bij het voorgenomen activiteitenpatroon. De weersomstandigheden spelen hierbij uiteraard een belangrijke rol.

Hoofdstuk 5 beschrijft de concurrentiepositie van de recreatieprojecten. Het bezoeken van een recreatieproject lijkt in belangrijke mate gewoontegedrag: voor beide projecten geldt dat bijna driekwart van de respondenten geen alternatieve activiteit(en) overwogen heeft. Meer dan driekwart van de respondenten op zowel het Wilhelminapark als het Geestmerambacht bezoekt wel eens een ander recreatieproject. Bij het Geestmerambacht is er meestal sprake van één of twee andere, in de nabijheid gelegen projecten die men ook bezoekt. Voorts gaan bezoekers van het Geestmerambacht in grote getale naar het nabij gelegen strand en de duinen. Bezoekers van het Wilhelminapark gaan gemiddeld naar meer alternatieve projecten. Zo bezoekt bijna een kwart van de bezoekers van het Wilhelminapark nog minimaal vijf andere projecten. Het strand en de duinen zijn ook bij bezoekers van het Wilhelminapark sterk in trek. Gaat het om een vergelijking met andere, soortgelijke projecten, dan vormen de korte afstand en in samenhang hiermee de korte reistijd naar het project de belangrijkste redenen om juist voor het onderzochte project te kiezen. De bereikbaarheid van beide projecten wordt dan ook door de overgrote meerderheid van de respondenten als goed bestempeld.

Entreeheffing zal een sterk negatieve invloed hebben op de bezoekfrequentie van de projecten. Zo zal ruim de helft van de bezoekers van het Wilhelminapark bij een entreeheffing van f 1,- per persoon, het project minder vaak bezoeken of zelfs in het geheel niet meer bezoeken. Voor het Geestmerambacht geldt dit voor bijna de helft van de bezoekers. Wellicht wordt een dergelijke heftige reactie (deels) ingegeven doordat men deze projecten tot dusverre altijd gratis heeft kunnen bezoeken. De verwachting is derhalve dat het invoeren van entreeheffing de concurrentiepositie van dergelijke projecten sterk nadelig zal beïnvloeden, ten opzichte van projecten waarbij dit niet het geval is.

Over de nog aan te brengen, respectievelijk te verbeteren voorzieningen op de projecten bestaan enige (procentuele) verschillen. Zo leeft onder de bezoekers van zowel het Wilhelminapark als het Geestmerambacht de wens tot (meer) speelvoorzieningen voor kinderen, (meer) toiletten, (meer) restauratieve voorzieningen en (meer) zitgelegenheid (bankjes e.d.). Op het Wilhelminapark is de roep om (meer) toiletten en (meer) restauratieve voorzieningen evenwel nog wat groter dan op het Geestmerambacht. Dergelijke voorzieningen worden in recreatieprojecten klaarblijkelijk universeel op prijs gesteld.

Er kan worden geconstateerd dat ook bij het Wilhelminapark en het Geestmerambacht ondanks verschillen tussen beide projecten qua inrichting, omvang en ligging in het land, tal van overeenkomsten zijn te onderkennen in het gebruik en de beoordeling van de projecten door de bezoekers.

1 INLEIDING

1.1 Algemeen doel en achtergronden van het trendonderzoek

DLO-Staring Centrum is in september 1989 begonnen met de uitvoering van een trendonderzoek naar het gebruik en niet-gebruik van een aantal met rijkssubsidie aangelegde openluchtrecreatieprojecten. In dit rapport worden de uitkomsten weergegeven van objectinterviews, die zijn afgenomen in het derde en laatste waarnemingsjaar van dit trendonderzoek.

Algemene doelstelling van het trendonderzoek is: vergroting van het inzicht in aard, omvang en achtergronden van participatie en non-participatie aangaande openluchtrecreatieprojecten, voor:

- evaluatie van het tot dusverre gevoerde recreatiebeleid;
- onderbouwing van toekomstig recreatiebeleid;
- afstemming van planning, aanleg en inrichting van recreatieprojecten op specifieke behoeften van doelgroepen;
- ontwikkeling van vraag-simulatiemodel(len).

Achtergronden, doel en opzet van het trendonderzoek worden uitvoerig beschreven in een apart rapport (De Bruin en Van Hoorn, 1991).

Voor evaluatie van het tot dusverre gevoerde beleid, voor de ontwikkeling van toekomstig openluchtrecreatiebeleid, voor de aanleg en planning van nieuwe openluchtrecreatieprojecten, en voor de aanpassing en herinrichting van bestaande openluchtrecreatieprojecten ten gevolge van veranderingen in het recreatiepatroon en -gedrag, zijn trendmatige gebruikscijfers over de bestaande openluchtrecreatieprojecten onontbeerlijk. Deze gegevens zijn echter tot dusverre niet systematisch verzameld. Zo zijn er onvoldoende gegevens over de aard en de omvang van het bezoek aan dergelijke openluchtrecreatieprojecten. Over de bezoekers zelf ontbreken eveneens op systematische wijze verzamelde gegevens over hun achtergrond, wensen en voorkeuren. Ook zijn er nauwelijks gegevens beschikbaar over niet-bezoekers (non-participanten) en de redenen voor het niet-bezoeken van openluchtrecreatieprojecten.

Bij het trendonderzoek worden alleen die openluchtrecreatieprojecten (in het vervolg ook wel recreatieprojecten of projecten genaamd) in beschouwing genomen, waarvoor de rijksoverheid meer dan 1 miljoen gulden subsidie heeft verstrekt voor aanleg en inrichting. Er zijn in Nederland meer dan honderd van dergelijke recreatieprojecten aangelegd. Omdat het uit praktische en financiële redenen niet mogelijk is gebleken om alle in aanmerking komende recreatieprojecten bij het onderzoek te betrekken, zijn drie voor hun klasse min of meer representatieve recreatieprojecten geselecteerd. Het selectieproces wordt eveneens beschreven door De Bruin en Van Hoorn (1991). De drie projecten zijn: het Ermerzand (een eenvoudige surfplas in de omgeving van Emmen); het Geestmerambacht (een groot dagrecreatieproject bij Alkmaar) en het Wilhelminapark (een stadspark binnen de bebouwde kom van Rijswijk).

Op deze drie projecten zal de aard en omvang van het bezoek gedurende drie jaren worden vastgesteld, zodat er een waarnemingsreeks ontstaat. Een waarnemingsjaar loopt van 1 september tot en met 31 augustus van het volgende jaar. Het eerste waarnemingsjaar is begonnen op 1 september 1989.

Het trendmatige karakter van het onderzoek is van belang, omdat het recreatiepatroon onder sterke invloed staat van de (dagelijkse) weersomstandigheden en zich ook in de loop der tijd wijzigt onder invloed van maatschappelijke veranderingen als 'vergrijzing', individualisering enz.

De veldwaarnemingen van het trendonderzoek bestaan uit mechanische en visuele verkeerstellingen, objectinterviews en thuisinterviews. Over de uitkomsten van de veldwaarnemingen wordt apart gerapporteerd. Zo zijn over de uitkomsten van de objectinterviews van het eerste en tweede waarnemingsjaar en over de uitkomsten van de mechanische en visuele verkeerstellingen van alle drie de waarnemingsjaren reeds rapporten verschenen (zie lijst met reeds verschenen rapporten). Voor een totaal overzicht van de geplande rapporten over het trendonderzoek verwijzen we naar aanhangsel 1.

Met mechanische en visuele verkeerstellingen kan de omvang van het bezoek worden vastgesteld. Met object-interviews (die worden afgenomen onder de binnenkomende bezoekers bij de betrokken recreatieprojecten) en met bron-interviews (die worden afgenomen bij de mensen thuis, die wonen in de omgeving van één van de drie projecten) kunnen gegevens worden verzameld over aard en achtergrond van de bezoekers van dergelijke recreatieprojecten en de niet-bezoekers.

Uit een voorstudie (De Bruin et al., 1988) is naar voren gekomen dat karakteristieken van het recreatieverkeer en het recreatiepatroon verschillen per **dagtype** en **seizoen**. Verschillen zijn geconstateerd tussen werkdagen, zaterdagen en zon- en feestdagen, en bij de seizoenen worden naseizoen (september-oktober), winterseizoen (november-april), voorseizoen (mei-juni) en hoogseizoen (juli-augustus) onderscheiden. Deze indeling in dagtypen en seizoenen wordt in dit onderzoek ook aangehouden. Bij de opzet van het onderzoek is ervoor gekozen om op elke combinatie van dagtype en seizoen (dit is de **dagsoort**) visuele tellingen en objectinterviews af te nemen. Op jaarbasis zijn dit derhalve **twaalf** dagsoorten waarop visuele tellingen en interviews worden verricht. De mechanische tellingen vinden gedurende het gehele jaar plaats, terwijl de bron-interviews eenmalig in de omgeving van de projecten worden afgenomen.

In Tabel 1 staat voor elk van de projecten weergegeven welke veldwaarnemingen wanneer hebben plaatsgevonden.

Tabel 1 Waarnemingsschema van de veldwaarnemingen gedurende de onderzoeksjaren

Projecten	1989-1990	1990-1991	1991-1992
Wilhelminapark	M + V + O	M	M + V + O + T
Geestmerambacht	M	M + V + O	M + V + O + T
Ermerzand	M + V + O	M + V + O	M + T

M = Mechanische verkeerstellingen
 V = Visuele verkeerstellingen
 O = Objectinterviews
 T = Thuisinterviews

1.2 Doel van deze deelrapportage

In dit rapport wordt verslag gedaan van de uitkomsten van de objectinterviews van het derde waarnemingsjaar (1 september 1991 - 31 augustus 1992), die gedurende twaalf waarnemingsdagen zijn afgenomen op het Wilhelminapark en op het Geestmerambacht.

Op het Ermerzand zijn gedurende het derde waarnemingsjaar alleen mechanische verkeerstellingen afgenomen en geen objectinterviews.

Het rapport heeft in grote lijnen een overeenkomstige opzet en indeling als het rapport met de uitkomsten van de interviews van de eerste twee waarnemingsjaren (De Bruin et al., 1991 en 1992). De vergelijkbaarheid van de uitkomsten wordt hierdoor vergroot.

Doel van deze rapportage is bezoekerskarakteristieken van beide projecten en karakteristieken van het bezoek aan de projecten te beschrijven, waarbij tevens de wensen en voorkeuren van de bezoekers worden geïnventariseerd.

Bovenvermelde doelstelling is nader geconcretiseerd in de volgende **onderzoeksvragen**:

- Wat zijn de karakteristieken van de bezoekers? Met name de volgende karakteristieken worden van belang geacht:
 - leeftijd;
 - geslacht;
 - opleiding;
 - positie in arbeidsproces;
 - eigen typering bezoek(ers)gedrag;
 - leeftijd en geslacht overige groepsleden.
- Wat zijn de karakteristieken van het bezoek? Hierbij kan worden gedacht aan:
 - plaats van herkomst;
 - aard vertrekplaats;
 - afgelegde afstand naar project;
 - reistijd naar project;
 - gebruikt vervoermiddel;
 - de verblijftijd in het project;
 - groepssamenstelling en -grootte;
 - voorgenomen activiteiten binnen het project.
- Wat zijn de waarden van achterliggende factoren die mogelijk van invloed zijn op het bezoeken van een recreatieproject? Zoals:
 - huishoudensgrootte en -samenstelling;
 - leeftijd jongste kind thuis;
 - aantal en soort inkomens in huishouden;
 - woonomgeving;
 - soort woning van de recreant;
 - al dan niet bezitten van een eigen tuin en de omvang ervan;
 - woonduur.
- Wat zijn de kenmerken van voorgaande bezoeken?
 - aantal jaren dat het project reeds wordt bezocht;
 - bezoekfrequentie in het afgelopen jaar en het verloop hiervan door de jaren heen;
 - redenen voor frequenter of juist minder frequent bezoek in de loop der tijd;
 - dagtypen waarop het project wordt bezocht;
 - wijze van geïnformeerdheid.
- Welke overwegingen leiden tot het bezoeken van een recreatieproject?
 - overwogen alternatieve activiteiten in vrije tijd;
 - redenen voor keuze bezoek aan een dergelijk recreatieproject;
 - bereidheid tot het betalen van entreeheffing.
- In hoeverre is er sprake van concurrentie dan wel uitwisselbaarheid met, van in de nabijheid gelegen projecten?
 - welke alternatieve recreatieprojecten worden bezocht;
 - redenen voor keuze bezoek aan specifiek dit recreatieproject.
- Hoe wordt het project door de bezoekers beoordeeld? Hierbij wordt gekeken naar:

- beoordeling bereikbaarheid van het project;
- punten van kritiek op het project;
- wensen voor aan te leggen voorzieningen.

Bij het uitwerken van de vragenlijst, is bij een aantal vragen getracht aan te sluiten bij indelingen die ook in voorgaande recreatie-onderzoeken zijn gehanteerd, zoals bij: Research voor Beleid (1988), Provinciale Planologische Dienst van Noord-Holland (1989), STEC (1989) en Van der Heijden en Timmermans (1988).

In paragraaf 1.1 is reeds aangegeven dat uit de literatuur bekend is dat er verschillen bestaan in het recreatiepatroon tussen de diverse dagtypen en seizoenen. Daarom zal behalve een analyse van de uitkomsten op jaarbasis, per project ook een analyse plaatsvinden van de uitkomsten van de objectinterviews per onderscheiden dagtype en/of seizoen. Met een dergelijke analyse kunnen verschillen die zich in de loop van het jaar voordoen in het gebruik van de projecten worden belicht. Een dergelijke analyse is alleen mogelijk omdat er op elke combinatie van dagtype en seizoen interviews zijn afgenomen. Deze rapportage beperkt zich tot de relevante verschillen, dat wil zeggen tot die tabellen die statistisch significante verschillen vertonen en die tevens een logische samenhang vertonen met de onderscheiden dagtypen en/of seizoenen.

In deze rapportage wordt niet alleen verslag gedaan van de uitkomsten van de objectinterviews van de twee projecten afzonderlijk, maar worden de uitkomsten van beide projecten ook onderling vergeleken. Doel van deze vergelijking is te achterhalen in hoeverre het gebruik van een 'stadspark' enerzijds en van een project met een meer multifunctionele inrichting anderzijds, van elkaar verschilt of overeenkomt, in hoeverre de gebruikers van elkaar verschillen of overeenkomsten vertonen en hoe de beide typen projecten door de bezoekers worden beoordeeld. Bij deze onderlinge vergelijking wordt uiteraard de context van beide projecten niet uit het oog verloren: de ligging van de projecten ten opzichte van de bebouwde kom (in de bebouwde kom (Wilhelminapark) versus op enige afstand van de bebouwde kom (Geestmerambacht)) en de ligging in het land (midden in de Randstad versus rand van de Randstad) worden bij de analyse betrokken.

De objectinterviews worden 'at constant rate' afgenomen onder de binnenkomende bezoekers van 15 jaar of ouder. Dit houdt in dat de eerstvolgende binnenkomende bezoeker(sgroep) wordt ondervraagd nadat een interview is afgesloten. Indien de bezoekersgroep uit meer dan één persoon bestaat, wordt degene die het eerste jarig is geïnterviewd. Daar het aantal bezoekers dat de projecten binnenkomt, per uur en per ingang verschilt, hebben de bezoekers een verschillende kans om in de steekproef te vallen. Bij het trendonderzoek wordt door herweging van de interviews achteraf (**per uur en per ingang**), gecorrigeerd voor deze ongelijke kans. Bovendien wordt er afhankelijk van de te analyseren periode, **tevens** herwogen **per dagtype** of **per seizoen** of op **jaarbasis**. Deze herwegingen zijn mogelijk doordat op basis van de uitkomsten van de mechanische en visuele tellingen de bezoekersaantallen voor alle dagen van het jaar bekend zijn. Door deze herwegingen is het ondermeer mogelijk om uitspraken te doen over de totale bezoekerspopulatie van één jaar.

De tabellen en figuren in het rapport, zijn dan ook altijd herwogen naar de tijdsperiode waarop de analyse betrekking heeft. Zo zijn tabellen op jaarbasis ook herwogen op jaarbasis. Dit geldt ook voor de gepresenteerde tabellen per seizoen en per dagtype. In aanhangsel 2 staan de gebruikte herwegingsformules weergegeven.

1.3 Opzet van het rapport

Het rapport is als volgt opgebouwd. Na de inleiding van hoofdstuk 1, worden in hoofdstuk 2 het Wilhelminapark en het Geestmerambacht nader beschreven. Tevens worden de verrichte veldwerkzaamheden kort omschreven en wordt een toelichting gegeven op de afgenomen objectinterviews.

In hoofdstuk 3 worden enige karakteristieken van de bezoekers besproken zoals persoonskenmerken (geslacht, leeftijd, opleiding, positie in het arbeidsproces en enige karaktereigenschappen van de bezoekers), sociale leefsituatiekarakteristieken (huishoudensgrootte en -samenstelling, leeftijd jongste kind thuis en aantal en soort inkomens) en woonsituatiekarakteristieken (woonomgeving, type woning, bezit en omvang eigen tuin en woonduur).

Hoofdstuk 4 geeft een beschrijving van karakteristieken die samenhangen met het bezoek. Zo worden enige kenmerken van de herkomst en wijze van verplaatsing van de bezoekers besproken, worden enige groepskenmerken weergegeven (grootte van de groep, groepsamenstelling naar geslacht en onderlinge relaties, voorgenomen verblijftijd en activiteiten binnen de recreatieprojecten) en worden kenmerken van voorgaande bezoeken gepresenteerd, zoals bezoekfrequenties en redenen voor frequenter of minder frequent bezoek.

Hoofdstuk 5 handelt over de positie van openluchtrecreatieprojecten in het vrijetijdspatroon. Zo komt ondermeer de concurrentiepositie ter sprake ten opzichte van alternatieve activiteiten en ten opzichte van alternatieve projecten. Ook worden in hoofdstuk 5 de projecten beoordeeld op basis van wensen en punten van kritiek van de bezoekers.

De hoofdstukken 3 tot en met 5 worden allen afgesloten met een paragraaf waarin de belangrijkste conclusies kort worden weergegeven.

2 BESCHRIJVING RECREATIEPROJECTEN EN VELDWERKZAAMHEDEN

2.1 Wilhelminapark en Geestmerambacht

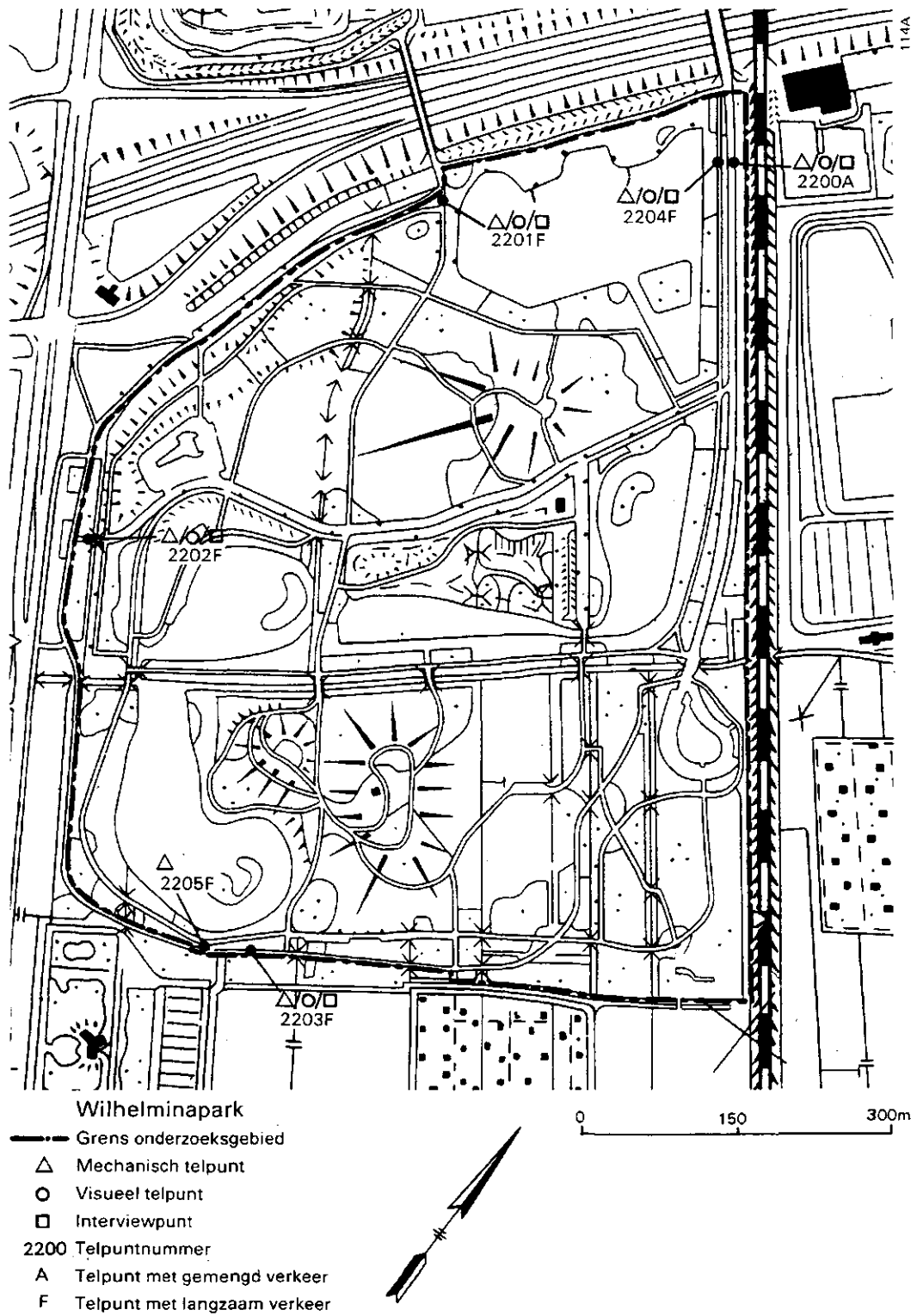
In deze paragraaf worden de beide projecten waar gedurende het derde waarnemingsjaar objectinterviews zijn afgenomen, namelijk het Wilhelminapark en het Geestmerambacht, kort beschreven.

Het Wilhelminapark maakt deel uit van een groene bufferzone (het zogenaamde 'stadslandschap') die langs de oostkant van Rijswijk is aangelegd in het kader van de Randstadgroenstructuur. Het stadslandschap fungeert enerzijds als groene buffer tussen Rijswijk en Delft en anderzijds tussen Rijswijk en het landelijk gebied. Het recreatiegebied ligt binnen de bebouwde kom van de gemeente Rijswijk, die ook zorg draagt voor beheer en onderhoud. Figuur 1 geeft het Wilhelminapark weer.

Met de aanleg van het Wilhelminapark, het eerste van drie deelgebieden die tezamen het stadslandschap vormen, is in 1968 begonnen. Het project is in 1986 gereed gekomen en in 1990 officieel in gebruik gesteld. De aanleg van het project werd mogelijk door een combinatie van zandwinning en vuilstort, waarbij de stortplaatsen in een later stadium zijn afgedekt, recreatief ingericht en beplant. In het project zijn dan ook zowel waterpartijen als uitkijkheuvels (oude stortplaatsen) aanwezig. De totale oppervlakte van het project bedraagt 54,4 ha, waarvan 8,7 ha wordt ingenomen door water in de vorm van visvijvers en zwemwater. Het project kent een intensief stelsel van fiets- en wandelpaden. Daarnaast zijn er speel- en ligweiden, een naaktstrandje, een heemtuin en een dierenweide.

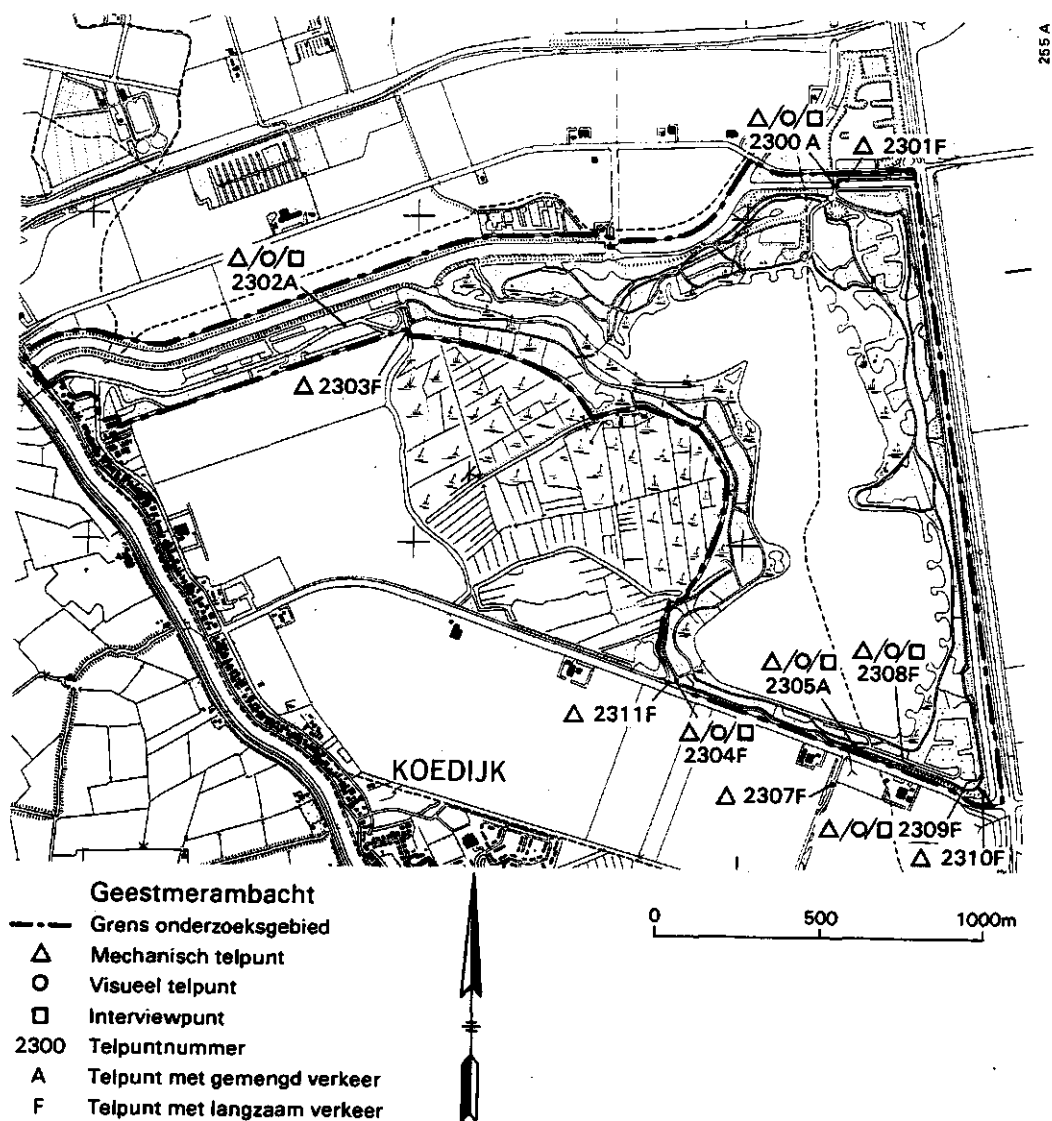
Het park wordt in het westen begrensd door de in aanleg zijnde RW 19, in het noorden door de spoorlijn Rotterdam-Den Haag, in het oosten door een volkstuintenproject en in het zuiden door de provinciale weg Rijswijk-Delft. Doordat het park geheel is omsloten door min of meer onoverkomelijke barrières is het aantal ontsluitingspunten beperkt. Zo is er slechts één ingang voor gemotoriseerd verkeer in combinatie met langzaam verkeer (telpunt 2200A) en zijn er vijf ingangen voor alleen voetgangers en (brom)fietsen (telpunt 2201F tot en met 2205F). In Figuur 1 zijn de waarnemingslocaties van de objectinterviews en de mechanische en visuele tellingen op het Wilhelminapark aangegeven. In principe worden op alle zes de toegangen tot het project objectinterviews en mechanische en visuele tellingen verricht. Alleen op telpunt 2205F vinden slechts mechanische tellingen plaats, omdat dit een zeer rustig punt betreft. In feite is het een doorsteekje tussen twee fietspaden, waarvan sporadisch gebruik wordt gemaakt. In aanhangsel 3 staan de waarnemingslocaties nader omschreven.

Het recreatieproject Geestmerambacht is gesitueerd ten noorden van de bebouwde kom van Alkmaar. Met de aanleg van het Geestmerambacht is in 1968 begonnen. In de toenmalige gelijknamige vaarpolder werd voor de ruilverkaveling Geestmerambacht zand gewonnen voor de aanleg van nieuwe wegen. De plas die hierbij ontstond, werd vanaf 1970 ingericht tot recreatieplas voor surfen, roeien, zeilen, zwemmen, duiken en vissen. Rondom deze 90 ha grote plas zijn speel- en ligweiden aangelegd, evenals wandel- en fietspaden. In het project zijn een dienstencentrum en een restaurant aanwezig. Bovendien is er grenzend aan de noordzijde van het recreatieproject een camping aangelegd. In 1980 is de aanleg van het project in grote lijnen voltooid. Het totale recreatieproject heeft een oppervlakte van 220 ha. In het noorden wordt het Geestmerambacht begrensd door de Wagenweg en een afwateringskanaal naar het Noordhollandsch Kanaal; de oostgrens wordt gevormd door de provinciale weg S3 (Alkmaar-Schagen); de zuidgrens

Figuur 1 Plattegrond van het Wilhelminapark met de locaties van de mechanische en visuele telpunten en interviewpunten

wordt gemarkeerd door een landbouwontsluitingsweg, de Nauertogt, terwijl het project in het westen wordt begrensd door het natuurgebied Kleimeer en het Noordhollandsch Kanaal. De ontsluitingsweg aan deze westkant heet 'Het Vlasgat'.

Figuur 2 *Plattegrond van het Geestmerambacht met de locaties van de mechanische en visuele telpunten en interviewpunten*

Figuur 2 geeft het Geestmerambacht weer, waarbij tevens de waarnemingslocaties zijn aangegeven. Het project heeft drie ontsluitingspunten voor gemotoriseerd verkeer en langzaam verkeer (2300A, 2302A en 2305A) en drie ingangen voor uitsluitend langzaam verkeer (2304F, 2308F en 2309F). Bij de twee belangrijkste ingangen voor gemotoriseerd verkeer (2300A aan de noordzijde en 2305A aan de zuidzijde) zijn grote parkeerterreinen aangelegd met een capaciteit van 900 en 600 auto's. Voor het verkrijgen van aanvullende gegevens zijn er nog mechanische tellingen verricht op fietspaden rondom het project (2301F, 2307F, 2310F en 2311F). In aanhangsel 3 worden de waarnemingslocaties nader beschreven.

Beheer en onderhoud van het recreatieproject is in handen gelegd van het in 1981 opgerichte recreatieschap Geestmerambacht. Hierin hebben zitting de gemeenten Alkmaar, Langedijk, Sint Pancras en Warmenhuizen en de provincie Noord-Holland.

2.2 Veldwerkzaamheden

Zoals in hoofdstuk 1 reeds is beschreven, worden bij het onderzoek drie dagtypen (werkdagen, zaterdagen en zon- en feestdagen) en vier seizoenen (naseizoen (september-oktober)), (winterseizoen (november-april)), (voorzeizoen (mei-juni)) en (hoogseizoen (juli-augustus)) onderscheiden. In principe dienen er op elke combinatie van dagtype en seizoen interviews te worden afgenomen, zodat er op jaarbasis op 12 dagen object-interviews plaatsvinden. Voor de werkdagen is gekozen voor één vaste dag, de donderdag, met als vervangende dag de dinsdag, omdat deze dagen als meest representatief voor de werkdagen worden beschouwd. Getracht is om zowel dagen met een matige tot redelijke weersverwachting te kiezen, als dagen met redelijke tot goede weersvooruitzichten. Ook zijn er dagen met een uitstekende weersverwachting voor openluchtrecreatie-activiteiten uitgekozen. Alleen indien de weersvooruitzichten één dag voor de geplande onderzoeksdag sterk verslechteren, zoals bijvoorbeeld bij kans op langdurige neerslag, worden geplande onderzoeksdagen afgelast. Gedurende het derde waarnemingsjaar zijn er echter geen onderzoeksdagen afgelast, omdat de weersvoorspellingen daartoe geen aanleiding gaven. Het feitelijke weer was echter zowel op zaterdag 16 mei 1992 als op zondag 19 juli 1992 en donderdag 6 augustus 1992 *beduidend minder goed* (in alle drie de gevallen was het kouder) dan was voorspeld. In aanhangsel 4 staan de waarnemingsdagen met een globale weersomschrijving vermeld.

Het tijdstip van de dag waarop de interviews worden afgenomen is afhankelijk van de daglengte. Zo worden de interviews in het na- en winterseizoen afgenomen tussen 10.00 uur en 17.00 uur en in het voor- en hoogseizoen tussen 9.00 uur en 20.00 uur. Bovendien zijn er in het voor- en hoogseizoen meer interviewers ingezet, omdat ook de omvang van de bezoekerspopulatie toeneemt in deze seizoenen. Het aantal afgenomen interviews per seizoen en per dagtype vertoont derhalve forse verschillen.

In Tabel 2 wordt per dagtype en per seizoen een overzicht gegeven van het aantal benaderde bezoekers(groepen), het aantal bezoekers dat medewerking wilde verlenen aan het interview en het aantal benaderde bezoekers dat medewerking wilde verlenen en de projecten tevens uit een recreatief oogmerk bezocht. Slechts bij deze laatste groep is het volledige interview afgenomen.

Uit Tabel 2 blijkt dat gedurende het gehele onderzoeksjaar op het Wilhelminapark 1777 respondenten aan het interview hebben deelgenomen en op het Geestmerambacht 2408. De respons op het Wilhelminapark is ten opzichte van het eerste waarnemingsjaar (58%) (De Bruin et al., 1991) gedaald naar 48% in het derde waarnemingsjaar. Bijna 20% van de non-response is te wijten aan een zekere 'interviewmoeheid' (respondent gaf als reden voor de weigering aan, dat hij/zij al eens eerder was ondervraagd) ondanks het feit dat er gedurende het tweede waarnemingsjaar geen interviews zijn afgenomen op het Wilhelminapark. Op het Geestmerambacht was de daling van het percentage respons beduidend geringer, van 63% in het tweede waarnemingsjaar (De Bruin et al., 1992) naar 60% in het derde waarnemingsjaar. Het verschijnsel van de interviewmoeheid draagt op het Geestmerambacht voor 16% bij aan de non-response. Het aandeel niet-recreatieve bezoekers (zakelijk en/of doorgaand) bedraagt voor het Wilhelminapark 8% en voor het Geestmerambacht 4%.

Tabel 2 Aantal respondenten per dagtype en per seizoen, dat is benaderd voor een interview, dat medewerking heeft verleend aan het interview en dat bovendien recreatief van aard was

Dagtypen en seizoenen	Benaderd		Medewerking		Recreatief	
	WP	GA	WP	GA	WP	GA
Werkdagen	1045	1158	566	717	481	659
Zaterdagen	1186	1324	603	794	551	761
Zondagen	1495	1550	769	1002	745	988
Naseizoen	460	523	282	304	241	283
Winterseizoen	509	692	308	455	299	439
Voorseizoen	1254	1366	686	829	628	793
Hoogseizoen	1503	1451	662	925	609	893
Totaal N=	3726	4032	1938	2513	1777	2408

WP: Wilhelminapark
GA: Geestmerambacht

Het daadwerkelijk aantal afgenomen interviews blijkt bij beide projecten redelijk gelijkmatig te zijn verdeeld over de onderscheiden dagtypen. De verdeling van het aantal afgenomen interviews over de seizoenen vertoont echter beduidend grotere verschillen. Zo springt bij beide projecten het naseizoen er enigszins negatief uit, waarin bij het Wilhelminapark 14% van alle interviews zijn afgenomen en bij het Geestmerambacht slechts 12%. Overigens is de procentuele verdeling van het aantal afgenomen interviews per dagtype en per seizoen voor beide projecten vrijwel overeenkomstig.

Door herweging met de gemiddelde steekproef fractie per dagtype, per seizoen of op jaarbasis, wordt voor de verschillen in grootte van de steekproef fracties per tijdsperiode gecorrigeerd. Het voordeel van herwegen met een **gemiddelde** steekproef fractie is dat de absolute omvang van de steekproef in principe gelijk blijft (Van Hoorn en De Bruin, 1989). Alleen door afrondingen kunnen er relatief kleine verschillen optreden in de steekproefomvang. Door deze afrondingen en doordat niet iedere respondent elke vraag heeft hoeven te beantwoorden, kan de omvang van de steekproef in de tabellen van de hoofdstukken 3 tot en met 5 verschillen met de daadwerkelijke steekproefomvang, zoals weergegeven in Tabel 2.

3 BESCHRIJVING BEZOEKERSKARAKTERISTIEKEN

3.1 Persoonskarakteristieken respondenten

In deze paragraaf komen kenmerken van de respondent als individu aan de orde zoals: geslacht, leeftijd enz. In de twee erop volgende paragrafen wordt ingegaan op de sociale leefsituatie en de woonsituatie van de respondent.

Zoals reeds in hoofdstuk 1 is vermeld, wordt soms een uitsplitsing gemaakt naar dagtype en/of seizoen, indien er interessante significante verschillen werden geconstateerd. Voor deze uitsplitsingen kunnen antwoordcategorieën zijn samengevoegd. In die gevallen wordt veelal de frequentieverdeling voor de oorspronkelijke categorieën apart vermeld, zij het alleen op jaarbasis.

Tabel 3 Verdeling (%) naar geslacht van de respondent, per dagtype, per project

Geslacht	Werkdag		Zaterdag		Zondag		Jaarbasis	
	WP	GA	WP	GA	WP	GA	WP	GA
Man	76	66	73	67	71	57	75	63
Vrouw	24	34	27	34	29	43	26	37
Totaal	100	100	100	100	100	100	100	100
N =	485	666	555	772	754	1021	1794	2455

WP: Wilhelminapark; interactie met dagtype: $\chi^2 (2) = 3,7$; ns

GA: Geestmerambacht; interactie met dagtype: $\chi^2 (2) = 21,6$; $p < 0,001$

Op beide projecten komen beduidend meer mannen dan vrouwen. Dit geldt in nog sterkere mate voor het Wilhelminapark dan voor het Geestmerambacht: 75% versus 63%. De verdeling van de geslachten per dagtype (Tabel 3) verschilt alleen significant op het Geestmerambacht. Bij de dagtypen komt op het Geestmerambacht het hoogste percentage vrouwen op zondagen.

Bij de verdeling van de geslachten over de seizoenen (Tabel 4) blijkt dat het winter- en hoogseizoen op het Geestmerambacht het beste worden bezocht door vrouwen (41%).

Tabel 4 Verdeling (%) naar geslacht van de respondent, per seizoen, per project

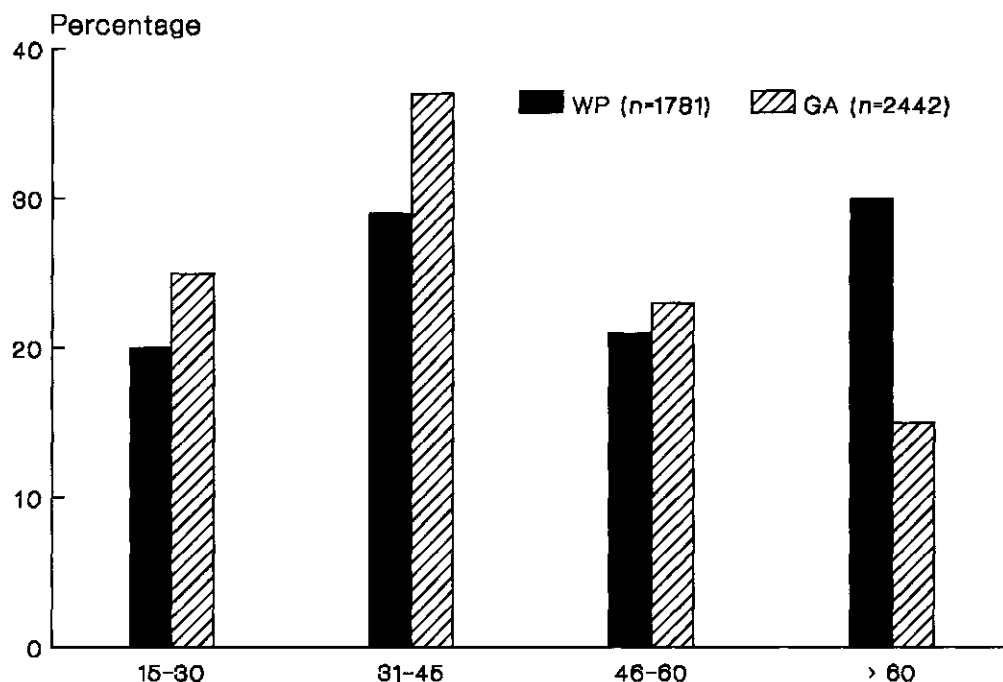
Geslacht	Na-seizoen		Winter-seizoen		Voor-seizoen		Hoog-seizoen		Jaarbasis	
	WP	GA	WP	GA	WP	GA	WP	GA	WP	GA
Man	73	72	74	59	75	67	76	59	75	63
Vrouw	27	28	26	41	25	33	24	41	26	37
Totaal	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N =	243	289	302	449	633	805	617	911	1794	2455

WP: Wilhelminapark; interactie met seizoen: $\chi^2 (3) = 0,8$; ns

GA: Geestmerambacht; interactie met seizoen: $\chi^2 (3) = 25,2$; $p < 0,001$

Bij het Wilhelminapark zijn de deelname percentages van vrouwen over de seizoenen vrijwel constant en is er derhalve geen significant verschil tussen de seizoenen.

De leeftijdsverdeling van de respondenten op jaarbasis wordt weergegeven in Figuur 3.

Figuur 3 Leeftijd van de respondenten (jaren)

Uit Figuur 3 blijkt dat de gemiddelde leeftijd op het Geestmerambacht lager ligt dan op het Wilhelminapark. Zo is op het Geestmerambacht met name de leeftijdscategorie van 31-45 jaar (37%) sterk vertegenwoordigd. Respondenten ouder dan 60 jaar komen daarentegen relatief veel op het Wilhelminapark voor: 30% tegenover 15% op het Geestmerambacht. De inrichting (zeer intensief stelsel van wandel- en fietspaden) en de ligging van het Wilhelminapark (in de bebouwde kom) vormen wellicht een verklaring voor het hogere aandeel van ouderen bij het Wilhelminapark ten opzichte van het Geestmerambacht, dat een minder intensief ontsluitingsstelsel kent. Van de ouderen is namelijk bekend (De Bruin et al., 1991) dat ze een voorkeur vertonen voor meer mobiele vormen van openluchtrecreatie, zoals wandelen en fietsen.

Ook voor de leeftijd bestaan er significante verschillen tussen zowel de dagtypen als de seizoenen (Tabel 5 en Tabel 6). De leeftijdsverdeling over de dagtypen vertoont voor beide projecten sterke overeenkomsten. Zo is bij beide projecten de leeftijdsklasse van 15 tot 30 jaar op zaterdagen sterk vertegenwoordigd, en worden vooral op werkdagen respondenten ouder dan 60 jaar aangetroffen. Respondenten van 31 tot 45 jaar bezoeken vooral op zondagen de projecten. De beschikbaarheid van vrije tijd bij de verschillende leeftijdscategorieën zal hierbij waarschijnlijk een rol spelen.

In Tabel 6 is de leeftijdsverdeling van de respondenten per seizoen weergegeven. Opvallend bij het Wilhelminapark is het hoge deelnamepercentage van de leeftijdscategorieën 15 tot 45 jaar in voor- en hoogseizoenen en van de leeftijdsklassen van 46 jaar en ouder in het na- en winterseizoen. Een zelfde beeld komt voor het Geestmerambacht naar voren: een relatief hoog deelname percentage van ouderen (ouder dan 45 jaar) in

Tabel 5 Verdeling (%) naar leeftijd van de respondent, per dagtype, per project

Leeftijd (jaren)	Werkdag		Zaterdag		Zondag		Jaarbasis	
	WP	GA	WP	GA	WP	GA	WP	GA
15 - 30	18	24	28	34	20	22	20	25
31 - 45	28	36	28	28	32	40	29	37
46 - 60	18	23	23	25	27	23	21	23
> 60	36	16	21	13	21	15	30	15
Totaal	100	100	100	100	100	100	100	100
N =	483	661	554	770	741	1019	1781	2442

WP: Wilhelminapark; interactie met dagtype: $\chi^2(6) = 55,8$; $p < 0,001$

GA: Geestmerambacht; interactie met dagtype: $\chi^2(6) = 46,9$; $p < 0,001$

het na- en winterseizoen en van jongeren in vooral het voorseizoen. Wellicht dat de aard van de activiteiten die in deze seizoenen gebruikelijk zijn (zwemmen, zonnen in het voor- en hoogseizoen en wandelen, fietsen in het na- en winterseizoen) hierop van invloed is.

Tabel 6 Verdeling (%) naar leeftijd van de respondent, per seizoen, per project

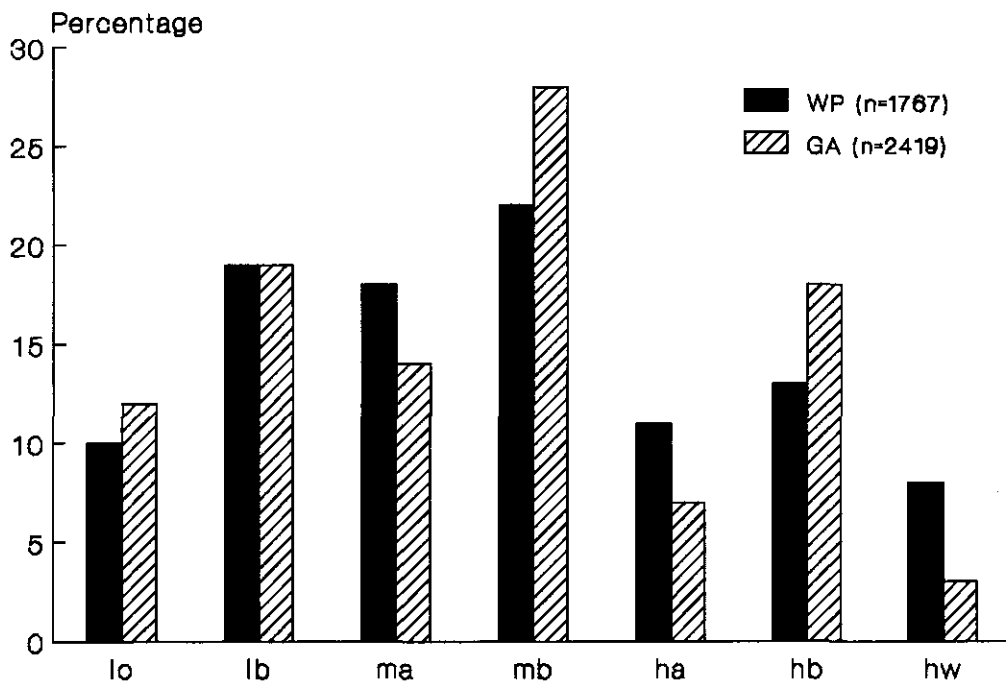
Leeftijd (jaren)	Na-seizoen		Winter-seizoen		Voor-seizoen		Hoog-seizoen		Jaarbasis	
	WP	GA	WP	GA	WP	GA	WP	GA	WP	GA
15 - 30	18	22	15	17	25	28	22	30	20	25
31 - 45	29	36	22	38	31	39	37	33	29	37
46 - 60	20	26	25	26	22	19	15	24	21	23
> 60	33	17	38	18	22	14	26	13	30	15
Totaal	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N =	243	285	299	449	623	799	617	908	1781	2442

WP: Wilhelminapark; interactie met seizoen: $\chi^2(9) = 60,0$; $p < 0,001$

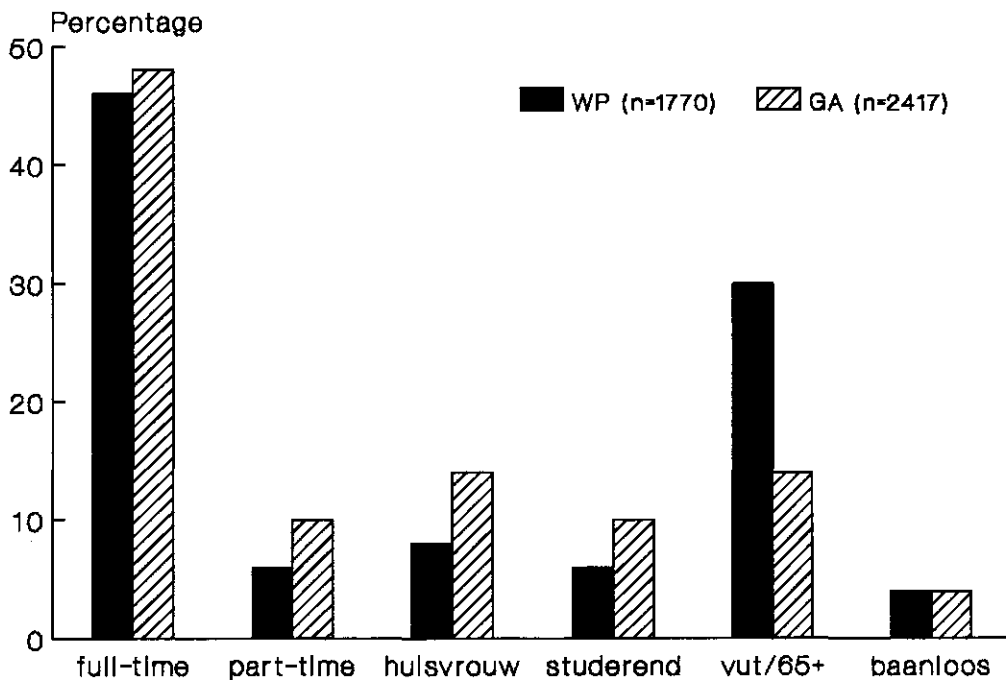
GA: Geestmerambacht; interactie met seizoen: $\chi^2(9) = 44,9$; $p < 0,001$

Figuur 4 laat de verdeling van de respondenten naar opleidingsniveau zien. In grote lijnen komt het opleidingsniveau van de respondenten tussen beide projecten met elkaar overeen. Alleen zijn op het Geestmerambacht de opleidingen meer gericht op het beroepsonderwijs en op het Wilhelminapark op het algemene onderwijs. Het aandeel van de respondenten met een academische opleiding ligt op het Wilhelminapark echter beduidend hoger dan bij het Geestmerambacht. Voor beide projecten geldt dat het opleidingsniveau niet significant verschilt per dagtype en/of seizoen.

De verdeling van het positie van de respondent in het arbeidsproces wordt weergegeven in Figuur 5. Bij beide projecten werkt iets minder dan de helft van de respondenten full-time (20 uur per week of meer). Het grootste verschil tussen beide projecten betreft de categorie VUT/65+ die op het Wilhelminapark bijna 30% van de respondenten betreft en op het Geestmerambacht 18%. Voor het toetsen op verschillen per dagtype en/of seizoen, zijn de categorieën VUT/65+ en baanloos samengevoegd. Voor deze gehercodeerde variabele bestaan op beide projecten significante verschillen voor zowel dagtype als seizoen.

Figuur 4 Opleidingsniveau van de respondent

Figuur 5 Positie van de respondent in het arbeidsproces

Tabel 7 geeft de verdeling van de arbeidspositie per dagtype weer. Op beide projecten zijn de full-time werkenden het sterkst vertegenwoordigd op de beide weekenddagen, terwijl VUT-ers/gepensioneerden en baanlozen het meest op werkdagen beide projecten bezoeken, wat overeenstemt met de verdeling van de vrije tijd over de dagtypen per ar-

Tabel 7 Verdeling (%) naar arbeidspositie van de respondent, per dagtype, per project

Positie arbeidsproces	Werkdag		Zaterdag		Zondag		Jaarbasis	
	WP	GA	WP	GA	WP	GA	WP	GA
Full-time	40	46	55	51	56	50	46	48
Part-time	4	9	7	9	8	12	6	10
Huisvrouw/-man	8	14	8	10	8	17	8	14
Scholier/student	6	10	5	15	4	7	6	10
VUT/65+/baanloos	41	22	26	15	25	14	34	18
Totaal	100	100	100	100	100	100	100	100
N =	480	656	549	767	738	1002	1770	2417

WP: Wilhelminapark; interactie met dagtype: $\chi^2(8) = 54,9$; $p < 0,001$

GA: Geestmerambacht; interactie met dagtype: $\chi^2(8) = 67,8$; $p < 0,001$

beidspositie. Part-timers en huisvrouwen/-mannen zijn op het Geestmerambacht relatief vaak aanwezig op zondagen en studenten op zaterdagen. Op het Wilhelminapark zijn de verschillen per dagtype voor deze klassen veel kleiner. Een duidelijke verklaring voor dit verschil tussen beide projecten is niet direct voorhanden.

De verdeling naar arbeidspositie per seizoen is te vinden in Tabel 8. Het blijkt dat full-time werkenden beide projecten in het winterseizoen relatief het minst vaak bezoeken, evenals scholieren en studenten. Huisvrouwen/-mannen bezoeken beide projecten relatief slecht in het naseizoen en relatief goed in het winterseizoen. VUT-ers/gepensioneerden/baanlozen zijn op beide projecten relatief ondervertegenwoordigd in het voor- en hoogseizoen. In het voorseizoen zijn de full-timers op beide projecten relatief goed vertegenwoordigd en op het Wilhelminapark ook in het hoogseizoen. Een eenduidige verklaring voor de gevonden verschillen per seizoen is niet voorhanden, met uitzondering van het relatief hoge deelnamepercentage van studenten/scholieren in het hoogseizoen, wat naar alle waarschijnlijkheid verband houdt met de vakantieperiode.

Tabel 8 Verdeling (%) naar arbeidspositie van de respondent, per seizoen, per project

Positie arbeidsproces	Na-seizoen		Winterseizoen		Voorseizoen		Hoogseizoen		Jaarbasis	
	WP	GA	WP	GA	WP	GA	WP	GA	WP	GA
Full-time	48	50	36	42	51	55	54	45	46	48
Part-time	6	12	5	12	6	8	6	10	6	10
Huisvrouw/-man	5	11	11	18	7	11	8	15	8	14
Scholier/student	5	6	4	5	8	10	4	15	6	10
VUT/65+/baanloos	37	21	45	22	28	17	27	14	34	18
Totaal	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N =	242	288	296	437	622	793	614	902	1770	2417

WP: Wilhelminapark; interactie met seizoen: $\chi^2(12) = 54,1$; $p < 0,001$

GA: Geestmerambacht; interactie met seizoen: $\chi^2(12) = 87,4$; $p < 0,001$

Tenslotte wordt in deze paragraaf ingegaan op de wijze, waarop respondenten hun eigen recreatiegedrag beoordelen. Hiervoor zijn vragen gesteld waarbij de respondent kon kiezen uit twee min of meer tegengestelde antwoorden. Het meest van toepassing zijnde

antwoord moest de respondent hierbij aangeven. In Tabel 9 staat per deelvraag (en per dagtype) het percentage van de respondenten dat het **eerste** alternatief het meest bij zichzelf vond passen. Het percentage van de respondenten dat het tweede antwoord meer bij zichzelf vond passen is het complement hiervan (de categorie 'weet niet' is buiten beschouwing gelaten).

Tabel 9 Verdeling (%) naar aard van de bezoeker, per dagtype, per project (per vraag het percentage dat het eerste alternatief meer van toepassing vindt op zichzelf)

Aard respondent als bezoeker	Werkdag		Zaterdag		Zondag		Jaarbasis	
	WP	GA	WP	GA	WP	GA	WP	GA
Gewoontegetrouw - grillig	67	60	65	59	64	56	66	59
Mooi-weer - vast * #	45	48	55	54	53	53	49	51
Actief - niet actief	69	81	68	83	66	84	68	82
Plannend - niet-plannend *	34	23	24	23	24	24	30	23
Contact-zoekend - op zichzelf #	16	17	13	16	15	12	15	15
Kritisch - niet-veeleisend * #	51	39	48	48	57	48	53	44
Kleinste N =	465	623	538	728	716	974	1720	2317

* : interactie met dagtype voor WP (Wilhelminapark) significant op 0,05-niveau

: interactie met dagtype voor GA (Geestmerambacht) significant op 0,05-niveau

Op jaarbasis beschouwt bij beide projecten een meerderheid van de respondenten zich als gewoontegetrouw en actief, die bij de keuze van de bezoektijden geen planning volgt en voornamelijk op zichzelf is gericht. De mooi-weerbezoekers en de vaste bezoekers zijn op beide projecten gelijkmatig verdeeld. Ten aanzien van beheer en onderhoud beschouwen de bezoekers van het Wilhelminapark zichzelf vaker als kritisch dan bezoekers van het Geestmerambacht. Op beide projecten komen mooi-weerbezoekers relatief vaker op de weekenddagen en vaste bezoekers op werkdagen. Op het Wilhelminapark komen ook plannende bezoekers vaker op werkdagen.

Tabel 10 laat zien dat een aantal kenmerken van de aard van de bezoekers op beide projecten ook significant verschilt per seizoen. In het Wilhelminapark komen in het naseizoen in verhouding tot de andere seizoenen relatief veel gewoontegetrouwe en vaste bezoekers. Een contrast met het naseizoen vormt het hoogseizoen, waarin verhoudingsgewijs veel mooi-weerbezoekers aanwezig zijn, waarbij het aandeel van de bezoekers die zichzelf als niet-actief bestempelen opvallend hoog is. Ditzelfde geldt ook voor het Geestmerambacht. Voorts is het percentage respondenten dat contacten met anderen niet uit de weg gaat het hoogst in het voor- en hoogseizoen. Op zich is dit logisch omdat mensen die zo min mogelijk contact willen met anderen het project bij voorkeur in de rustige seizoenen zullen bezoeken (na- en winterseizoen).

Tabel 10 Verdeling (%) naar aard van de bezoeker, per seizoen, per project (per vraag het percentage dat het eerste alternatief meer van toepassing vindt op zichzelf)

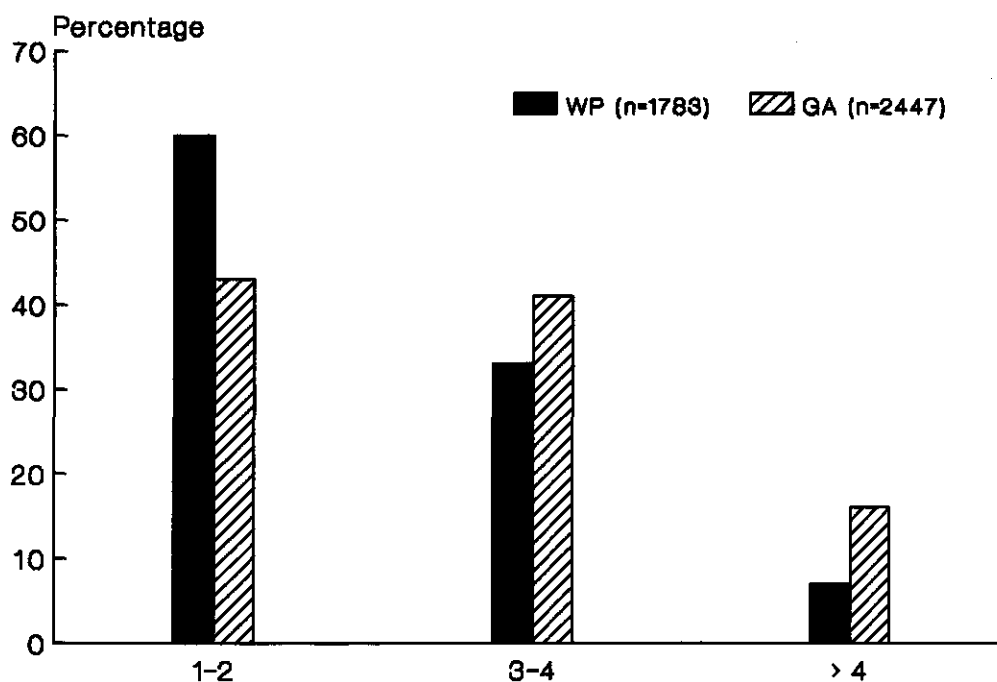
Aard respondent als bezoeker	Na-seizoen		Winter-seizoen		Voor-seizoen		Hoog-seizoen		Jaarbasis	
	WP	GA	WP	GA	WP	GA	WP	GA	WP	GA
Gewoontegetrouw - grillig *	74	59	69	61	66	60	57	55	66	59
Mooi-weer - vast * #	30	28	39	45	54	54	66	62	49	51
Actief - niet-actief * #	72	87	74	88	70	81	57	77	68	82
Plannend - niet-plannend	33	26	28	23	30	23	29	23	30	23
Contactzoekend - op zichzelf #	11	11	14	9	18	17	16	20	15	15
Kritisch - niet-veeleisend	49	47	55	41	52	47	53	42	53	44
Kleinste N =	220	261	287	433	607	763	593	853	1720	2317

* : interactie met seizoenen voor WP (Wilhelminapark) significant op 0,05-niveau

: interactie met seizoenen voor GA (Geestmerambacht) significant op 0,05-niveau

3.2 Sociale leefsituatie respondenten

In deze paragraaf worden kenmerken van het huishouden van de respondenten weergegeven. Als eerste kenmerk komt het aantal personen in de huishouding ter sprake. Figuur 6 geeft de verdeling naar omvang weer.

Figuur 6 Aantal personen in de huishouding van de respondent

Opvallend is het veel grotere aandeel van 1 en 2 persoonshuishoudens op het Wilhelminapark (60%) in vergelijking met het Geestmerambacht (43%). Op het Geestmerambacht daarentegen komen weer meer huishoudens met meer dan 4 personen voor dan op het Wilhelminapark.

Alleen bij het Geestmerambacht blijken er significante verschillen te bestaan bij uitsplitsing naar dagtype. Zo blijkt uit Tabel 11 dat op het Geestmerambacht vooral op werkdagen en zaterdagen respondenten komen uit huishoudens die bestaan uit 1 of 2 personen, en op zon- plus feestdagen respondenten uit huishoudens met 3 of meer personen.

Tabel 11 Verdeling (%) naar omvang van het huishouden van de respondent, per dagtype, per project

Omvang huishouden (personen)	Werkdag		Zaterdag		Zondag		Jaarbasis	
	WP	GA	WP	GA	WP	GA	WP	GA
1 of 2	61	46	57	46	57	37	60	43
3 of 4	31	40	37	38	36	45	33	41
> 4	7	14	6	16	7	19	7	16
Totaal	100	100	100	100	100	100	100	100
N =	483	664	554	770	743	1018	1783	2447

WP: Wilhelminapark; interactie met dagtype: $\text{Chi}^2 (4) = 5,0$; ns

GA: Geestmerambacht; interactie met dagtype: $\text{Chi}^2 (4) = 22,0$; $p < 0,001$

De interactie tussen de seizoenen en de omvang van het huishouden van de respondenten wordt in Tabel 12 gepresenteerd. Op het Wilhelminapark wijkt vooral het naseizoen af van de verdeling op jaarbasis. Zo komen in het naseizoen vooral respondenten uit 1 of 2 persoonshuishoudens en relatief weinig respondenten uit huishoudens met meer dan 4 personen. Op het Geestmerambacht neemt het aandeel van de 1 en 2 persoonshuishoudens af van 50% in het naseizoen naar 37% in het hoogseizoen. Respondenten afkomstig uit relatief grote huishoudens zijn bij beide projecten vooral in voor- en hoogseizoen aanwezig. In deze seizoenen worden de projecten blijkbaar meer door (respondenten uit) gezinnen bezocht.

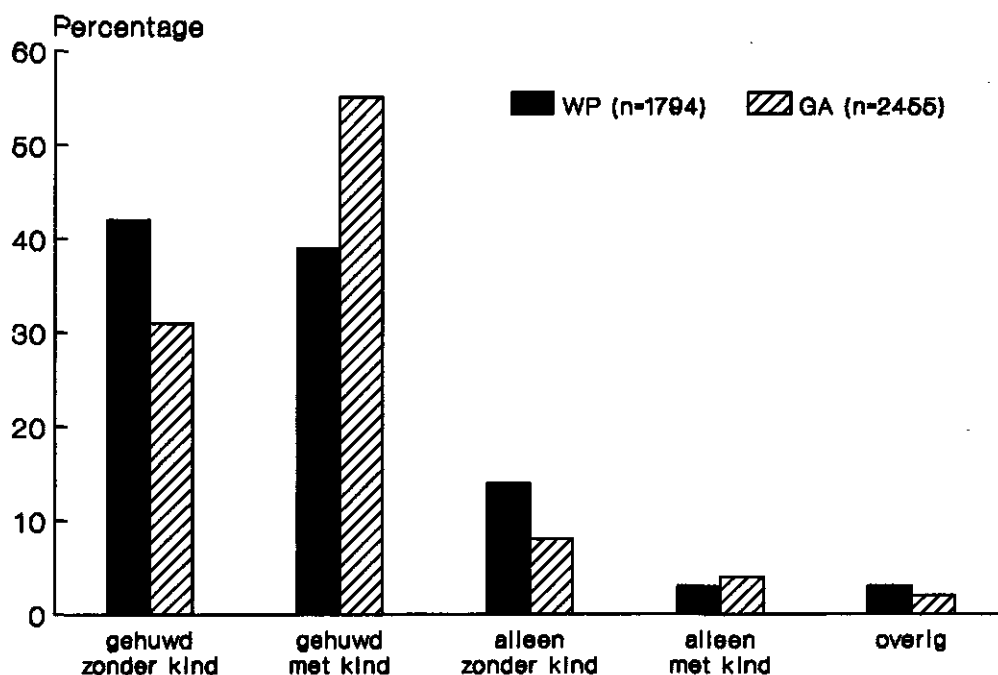
Tabel 12 Verdeling (%) naar omvang van het huishouden van de respondent, per seizoen, per project

Omvang huishouden (personen)	Na- seizoen		Winter- seizoen		Voor- seizoen		Hoog- seizoen		Jaarbasis	
	WP	GA	WP	GA	WP	GA	WP	GA	WP	GA
1 of 2	66	50	63	48	56	39	56	37	60	43
3 of 4	31	41	34	37	33	41	35	46	33	41
> 4	3	10	4	15	11	20	9	17	7	16
Totaal	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N =	242	288	300	449	627	803	615	905	1783	2447

WP: Wilhelminapark; interactie met seizoen: $\text{Chi}^2 (6) = 32,4$; $p < 0,001$

GA: Geestmerambacht; interactie met seizoen: $\text{Chi}^2 (6) = 37,4$; $p < 0,001$

De samenstelling van het huishouden van de respondent wordt als tweede kenmerk in beschouwing genomen. In Figuur 7 wordt deze samenstelling op jaarbasis gepresenteerd.

Figuur 7 Samenstelling van de huishouding van de respondent

Tussen beide projecten zijn de verschillen in het percentage alleenstaanden en het percentage gehuwden/samenwonenden gering. Wel is er een duidelijk verschil als wordt gekeken naar de aan- of afwezigheid van kinderen in het huishouden van de respondent. Op het Wilhelminapark zijn in 42% van de huishoudens van de respondenten één of meer inwonende kinderen aanwezig, terwijl bij het Geestmerambacht bij 58% van de huishoudens inwonende kind(eren) worden aangetroffen. In Tabel 13 wordt de verdeling van huishoudens met en zonder kind(eren) over de dagtypen weergegeven.

Tabel 13 Verdeling (%) naar samenstelling van het huishouden van de respondent, per dagtype, per project

Samenstelling huishouden	Werkdag		Zaterdag		Zondag		Jaarbasis	
	WP	GA	WP	GA	WP	GA	WP	GA
Zonder kinderen	61	45	55	46	55	35	58	42
Met kinderen	40	55	45	55	45	65	42	58
Totaal	100	100	100	100	100	100	100	100
N =	485	666	555	772	754	1021	1794	2455

WP: Wilhelminapark; interactie met dagtype: $\text{Chi}^2(2) = 4,9$; ns

GA: Geestmerambacht; interactie met dagtype: $\text{Chi}^2(2) = 25,0$; $p < 0,001$

Bij het Wilhelminapark treedt geen significantie op bij de verdeling van beide huishoudtypen over de onderscheiden dagtypen. Bij het Geestmerambacht is dit wel het geval. Zo komen er in verhouding vooral op zon- en feestdagen veel respondenten uit huishoudens met inwonende kinderen.

De verdeling van de twee onderscheiden huishoudtypen over de seizoenen is voor beide projecten significant, zo blijkt uit Tabel 14.

Tabel 14 Verdeling (%) naar samenstelling van het huishouden van de respondent, per seizoen, per project

Samenstelling huishouden	Na-seizoen		Winter-seizoen		Voor-seizoen		Hoog-seizoen		Jaarbasis	
	WP	GA	WP	GA	WP	GA	WP	GA	WP	GA
Zonder kinderen	68	49	62	46	52	39	55	37	58	42
Met kinderen	32	51	39	54	48	61	46	63	42	58
Totaal	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N =	243	289	302	449	633	805	617	911	1794	2455

WP: Wilhelminapark; interactie met seizoen: $\text{Chi}^2(3) = 21,0$; $p < 0,001$

GA: Geestmerambacht; interactie met seizoen: $\text{Chi}^2(3) = 21,4$; $p < 0,001$

Beide projecten worden vooral in het voor- en hoogseizoen bezocht door respondenten afkomstig uit huishoudens met inwonende kinderen. Voor het Wilhelminapark geldt dit vooral in het hoogseizoen, waarin 48% van de respondenten afkomstig is uit huishoudens met kinderen. Voor het Geestmerambacht steekt het hoogseizoen er enigszins bovenuit, waarin 63% van de respondenten afkomstig is uit huishoudens met inwonende kinderen.

Tevens is gevraagd naar de leeftijd van het jongste nog inwonende kind (Tabel 14, Tabel 15), omdat het aannemelijk is dat de leeftijd van het jongste kind enerzijds de meeste beperkingen oplegt aan het bezoeken van recreatieprojecten en anderzijds de meeste voorwaarden stelt aan de inrichting van het project. Uit Tabel 14, Tabel 15 blijkt dat de verdeling over de onderscheiden leeftijdsklassen voor beide projecten in grote trekken met elkaar overeenkomen. Op het Wilhelminapark heeft de leeftijdscategorie > 20 jaar een wat groter aandeel (bij 21% van de respondenten afkomstig uit huishoudens met kinderen is de leeftijd van het jongste thuiswonende kind > 20 jaar) terwijl er op het Geestmerambacht verhoudingsgewijs veel respondenten zijn uit gezinnen waarbij het jongste thuiswonende kind tussen de 11 en 15 jaar is. Opvallend bij beide projecten is het relatief lage percentage in de categorie 6-10 jaar.

Tabel 15 Verdeling (%) naar de leeftijd van het jongste thuiswonende kind op jaarbasis, per project

Leeftijd jongste thuiswonende kind (jaren)	Wilhelminapark	Geestmerambacht
0 - 5	24	26
6 - 10	17	17
11 - 15	15	22
16 - 20	23	24
> 20	21	12
Totaal	100	100
N =	721	1416

Tabel 16 *Verdeling (%) naar het voorkomen van bepaalde (combinaties van) inkomenssoorten op jaarbasis, per project*

Inkomen(s) in het huishouden	Wilhelmina-park	Geestmerambacht
Eén volledig inkomen	39	44
Eén part-time inkomen	2	2
Twee volledige inkomens	15	17
Eén volledig en één part-time inkomen	13	19
Twee part-time inkomens	1	2
Eén of meer 'sociale' uitkeringen	5	4
Eén of meer VUT/pensioen/AOW uitkeringen	30	17
Eén of meer studiebeurzen	3	6
Totaal	108	111
N =	1734	2402

N.B.: meer antwoorden mogelijk

Tenslotte is in het kader van de sociale leefsituatie nog gevraagd naar de samenstelling van het inkomen waarover het huishouden als geheel kan beschikken. In Tabel 16 wordt de verdeling voor beide projecten op jaarbasis gepresenteerd. Op beide projecten vormen respondenten uit huishoudens waarin in ieder geval één volledig inkomen aanwezig is de grootste categorie; dit percentage ligt op het Geestmerambacht nog 5% hoger dan op het Wilhelminapark (44% versus 39%). Het percentage respondenten uit huishoudens met VUT/pensioen/AOW uitkeringen is op het Wilhelminapark weer beduidend hoger dan op het Geestmerambacht (30% versus 17%). Deze beide laatste percentages zijn vrijwel overeenkomstig met het percentage van de respondenten dat ouder is dan 60 jaar, zoals weergegeven in Tabel 5.

3.3 Structurele leefsituatie van de respondenten

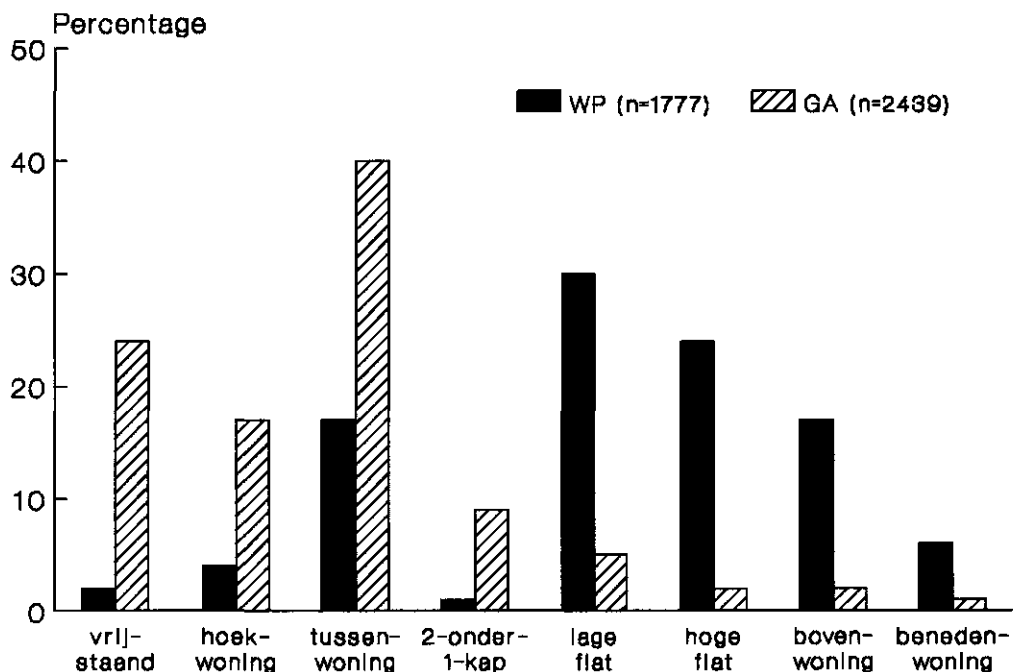
Onder structurele kenmerken van de leefsituatie van de respondenten worden kenmerken verstaan die min of meer onafhankelijk van de specifieke respondent aanwezig zijn, zoals woonomgeving, type woning en bezit en omvang eigen tuin. Dergelijke kenmerken zijn wellicht van invloed op de keuze om een recreatieproject al dan niet te bezoeken (met een zekere frequentie) als 'compensatie' voor de dagelijkse leefomstandigheden.

Tabel 17 *Verdeling (%) naar woonomgeving van de respondent op jaarbasis, per project*

Woonomgeving van de respondent	Wilhelmina-park	Geestmerambacht
Stedelijk	67	29
Half stedelijk	25	23
Dorps	6	42
Landelijk	3	6
Totaal	100	100
N =	1783	2439

Uit Tabel 17 blijkt dat het karakter van de woonomgeving van de respondenten van beide projecten nogal verschillend is. Zo komen op het Wilhelminapark overwegend respondenten die hun woonomgeving karakteriseren als stedelijk of half stedelijk (92%), terwijl op het Geestmerambacht relatief veel respondenten komen die hun woonomgeving als dorps omschrijven (42%). Respondenten uit een naar eigen zeggen landelijke omgeving vormen bij beide projecten de kleinste groepering.

Ook is gevraagd naar het type woning dat de respondent bewoont (zie Figuur 8). Uit de figuur blijkt dat op het Wilhelminapark respondenten afkomstig uit flats en bovenwoningen in sterke mate overheersend zijn en dat er nauwelijks respondenten afkomstig uit eengezinswoningen op het project aanwezig zijn. Bij het Geestmerambacht is het beeld net omgekeerd, er zijn nauwelijks respondenten uit flats en/of etagewoningen en veel uit eengezinswoningen, waarvan de tussenwoning de grootste groep vormt. De hier beschreven woonsituatie komt goed overeen met de in de voorgaande tabel beschreven woonomgeving van de respondent.

Figuur 8 Woonsituatie van de respondent: type woning

Tabel 18 Verdeling (%) naar bezit en omvang van eigen tuin op jaarbasis, per project

Bezit en omvang eigen tuin	Wilhelminapark	Geestmerambacht
Geen tuin	70	10
Tuin met omvang van 250 m ² of minder	27	65
Tuin met omvang van meer dan 250 m ²	3	25
Totaal	100	100
N =	1766	2439

Een aspect dat nauw samenhangt met het type woning is het al dan niet bezitten van een eigen tuin en de omvang ervan. Tabel 18 geeft aan dat het merendeel van de respondenten op het Geestmerambacht beschikt over een eigen tuin (90%), terwijl op het Wilhelminapark 70% niet beschikt over een eigen tuin.

In hoeverre de verdeling van type woning, bezit en omvang eigen tuin over de respondenten overeenstemt met het totale woningbestand en tuinbezit in de omgeving van beide projecten, dient nader te worden geanalyseerd.

In deze paragraaf wordt als laatste vraag de woontijd in de huidige woonomgeving gepresenteerd. Alhoewel deze vraag geen betrekking heeft op de structurele leefsituatie van de respondent, wordt zij op deze plaats gerapporteerd omdat zij gerelateerd is aan de huidige woonsituatie. Het antwoord geeft een indicatie van de mate waarin de respondent de gelegenheid heeft gehad de (wijde) woonomgeving te exploreren en om van de daarin aanwezige recreatiemogelijkheden een bij hem passend gebruik te gaan maken.

Uit Tabel 19 blijkt dat de verdeling naar woontijd bij de projecten vrijwel gelijk is. Een meerderheid van de respondenten al meer dan 10 jaar in de huidige woonomgeving woont en een ruim 70% vijf jaar of langer. Een ruime meerderheid van de respondenten heeft derhalve ruimschoots de kans gehad om een recreatiepatroon te ontwikkelen dat aansluit bij de mogelijkheden die de omgeving biedt.

Tabel 19 Verdeling (%) naar woontijd in de huidige woonomgeving op jaarbasis, per project

Woontijd in huidige woonomgeving (jaren)	Wilhelminapark	Geestmerambacht
< 2	11	11
2 ≤ 4	18	16
5 ≤ 9	16	18
≥ 10	55	55
Totaal	100	100
N =	1772	2441

3.4 Conclusies

De bij het onderzoek betrokken recreatieprojecten vertegenwoordigen verschillende categorieën van projecten (De Bruin en Van Hoorn, 1991). Zo is het Wilhelminapark een 'stadspark' met een lokale functie, terwijl het Geestmerambacht behoort tot de projecten ingericht voor zowel land- als waterrecreatie met een regionale functie. Ook verschilt de ligging van beide projecten ten opzichte van de bebouwde kom. Zo ligt het Wilhelminapark binnen de bebouwde kom van Rijswijk, terwijl het Geestmerambacht tegen de bebouwde kom van Alkmaar is gelegen. De belangrijkste overeenkomsten en verschillen van de bezoekerskarakteristieken van de respondenten van beide projecten worden in deze paragraaf kort weergegeven.

Op beide projecten komen meer mannen dan vrouwen. Het aandeel van de vrouwen is op het Geestmerambacht significant hoger op zondagen. De gemiddelde leeftijd van de respondenten is op het Wilhelminapark wat hoger dan bij het Geestmerambacht. De

jongste leeftijdscategorieën komen op beide projecten vooral op zaterdagen en in het voor- en hoogseizoen, terwijl ouderen op werkdagen en in het na- en winterseizoen sterk zijn vertegenwoordigd. Ook het opleidingsniveau verschilt niet al te sterk. Op beide projecten heeft een meerderheid van de respondenten een lagere of middelbare opleiding genoten. Ook de positie die in het arbeidsproces wordt ingenomen komt in grote trekken overeen. Op beide projecten is een meerderheid full-time werkzaam. Deze respondenten zijn relatief sterker vertegenwoordigd op weekenddagen, terwijl respondenten die baanloos of met VUT/pensioen relatief vaak op werkdagen de projecten bezoeken.

Bij de karakterisering van het eigen recreatiegedrag verschillen de respondenten van beide projecten vooral als het gaat om de aspecten 'actief' versus 'niet-actief' en 'kritisch' versus 'niet veeleisend'. Op het Wilhelminapark beschouwt 68% zichzelf als actief, tegenover 82% op het Geestmerambacht. Op het Wilhelminapark is daarentegen het percentage respondenten dat zichzelf als 'kritisch' beschouwd (53%) weer hoger dan bij het Geestmerambacht (44%). Het aandeel van de vaste klanten is bij beide projecten ongeveer de helft terwijl eveneens op beide projecten veruit de meeste bezoekers op zichzelf zijn en hun bezoektijden aan de projecten niet-plannen.

Qua sociale leefsituatie kan worden opgemerkt dat het aandeel van respondenten afkomstig uit 1 en 2 persoonshuishoudens op het Wilhelminapark (60%) beduidend hoger is dan bij het Geestmerambacht (43%). Dit sluit nauw aan bij het percentage respondenten met kinderen in het huishouden. Op het Wilhelminapark ligt dit op 42% en voor het Geestmerambacht op 58%. Respondenten met kinderen in het huishouden bezoeken beide projecten relatief vaker in het voor- en hoogseizoen. Op het Wilhelminapark hebben respondenten afkomstig uit een huishouden met één volledig inkomen het grootste aandeel in de populatie, gevolgd door respondenten uit een huishouden met een VUT/pensioen/AOW uitkering. Ook op het Geestmerambacht hebben respondenten afkomstig uit een huishouden met één volledig inkomen het grootste aandeel in de populatie (44%), op afstand gevolgd door respondenten afkomstig uit huishoudens met één volledig en één part-time inkomen (19%).

De verschillen in structurele leefsituatie van de respondenten, (zoals woonomgeving, soort woning, bezit en omvang eigen tuin) tussen beide projecten, zijn veelal te danken aan de lokale omstandigheden.

In het algemeen lijkt het erop, dat verschillen in bezoekerskarakteristieken per dagtype, nauw samenhangen met verschillen in beschikbare hoeveelheid vrije tijd per dagtype. Verschillen in bezoekerskarakteristieken als leeftijd, geslacht en gezinssamenstelling per onderscheiden seizoen, lijken vooral samen te hangen met de activiteiten die in de onderscheiden seizoenen kunnen worden ondernomen. Dit stemt overeen met de resultaten van de analyse van de voorgaande twee waarnemingsjaren (De Bruin et al., 1991 en 1992).

4 BESCHRIJVING KARAKTERISTIEKEN VAN HET BEZOEK

4.1 Herkomst en wijze van verplaatsing

Deze paragraaf gaat over aspecten die het traject betreffen voorafgaande aan de aankomst van de respondenten op het project. In paragraaf 4.2 worden enige kenmerken van het bezoek ten tijde van het interview behandeld, zoals groepskenmerken, verblijftijd en voorgenomen activiteiten op het project. In paragraaf 4.3 wordt aandacht besteed aan kenmerken van voorgaande bezoeken: het bezoekpatroon van de 'recidivisten'.

Als eerste kenmerk wordt in deze paragraaf de herkomst van de respondenten (eigen woning of elders) per dagtype belicht (Tabel 20). Op beide projecten is het merendeel van de bezoekers vertrokken vanuit de eigen woning. Dit geldt voor het Wilhelminapark (97%) in nog sterkere mate dan voor het Geestmerambacht (89%). Het aandeel van respondenten van elders blijkt bij het Geestmerambacht op werkdagen beduidend hoger te liggen dan op de beide weekenddagen.

Tabel 20 Verdeling (%) naar aard van het adres van herkomst, per dagtype, per project

Aard van verblijfsadres	Werkdag		Zaterdag		Zondag		Jaarbasis	
	WP	GA	WP	GA	WP	GA	WP	GA
Eigen woning	97	85	98	92	98	94	97	89
Tijdelijk (vakantie-) adres	3	15	2	8	2	6	3	11
Totaal	100	100	100	100	100	100	100	100
N =	485	666	555	772	754	1021	1794	2455

WP: Wilhelminapark; interactie met dagtype: $\chi^2(2) = 0,8$; ns

GA: Geestmerambacht; interactie met dagtype: $\chi^2(2) = 32,2$; $p < 0,001$

Uit Tabel 21 blijkt dat het Geestmerambacht in het voorseizoen maar vooral ook in het hoogseizoen relatief veel wordt bezocht door respondenten vanuit een tijdelijk (vakantie-)adres. Bij het Wilhelminapark blijkt juist het omgekeerde patroon, hoewel de verschillen tussen de seizoenen beduidend geringer zijn dan bij het Geestmerambacht.

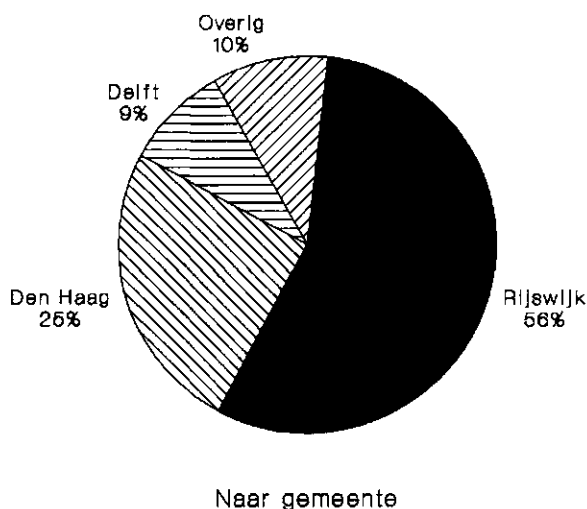
Tabel 21 Verdeling (%) naar aard van het adres van herkomst, per seizoen, per project

Aard van verblijfsadres	Na-seizoen		Winter-seizoen		Voor-seizoen		Hoog-seizoen		Jaarbasis	
	WP	GA	WP	GA	WP	GA	WP	GA	WP	GA
Eigen woning	96	99	96	98	99	92	98	75	97	89
Tijdelijk (vakantie-) adres	4	1	4	2	1	8	2	25	3	11
Totaal	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N =	243	289	302	449	633	805	617	911	1794	2455

WP: Wilhelminapark; interactie met seizoen: $\chi^2(3) = 9,6$; $p < 0,05$

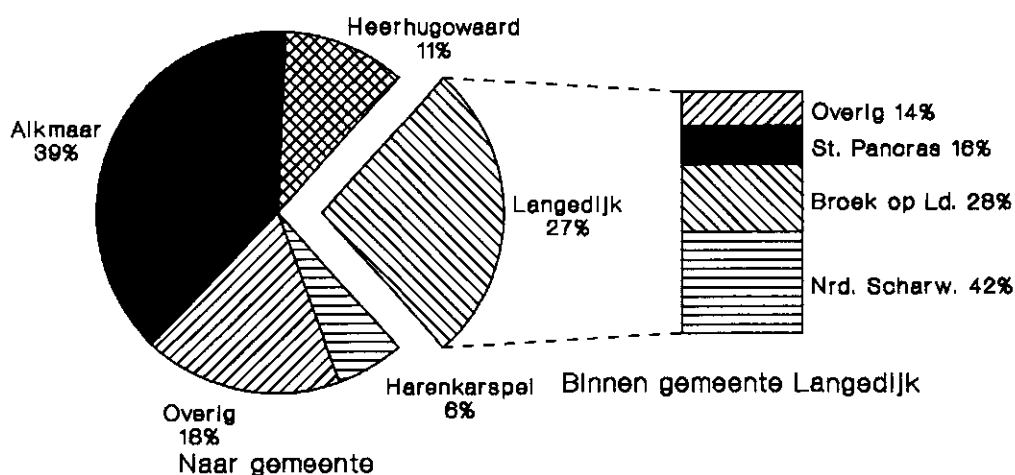
GA: Geestmerambacht; interactie met seizoen: $\chi^2(3) = 247,5$; $p < 0,001$

Op grond van de postcode van de plaats van vertrek, is de herkomstplaats gelokaliseerd op gemeenteniveau. Waar er aanleiding toe was, is de gemeente van herkomst verder gespecificeerd naar herkomstplaats. Uiteraard verschillen de uitkomsten hiervoor per project.

Figuur 9 Respondenten op het Wilhelminapark naar gemeente van herkomst

Uit Figuur 9 blijkt dat op het Wilhelminapark ruim de helft van alle respondenten (56%) afkomstig is uit Rijswijk, terwijl de overige respondenten voor afkomstig zijn uit Den Haag (25%) en Delft (9%). Slechts 10% van de respondenten is niet afkomstig uit één van deze drie plaatsen. Dit illustreert het vrij lokale gebruik van het Wilhelminapark.

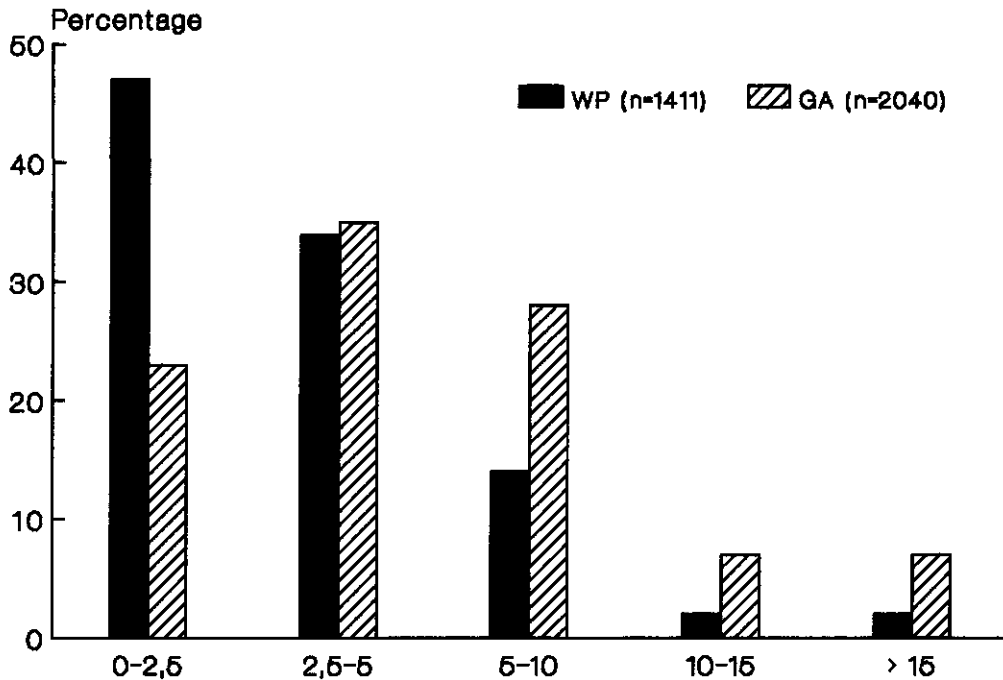

Figuur 10 Respondenten op het Geestmerambacht naar gemeente van herkomst, met verdere uitsplitsing naar plaats voor Langedijk

Op het Geestmerambacht is 39% van de respondenten afkomstig uit de gemeente Alkmaar (Figuur 10). Ook de naburige gemeenten Heerhugowaard en vooral Langedijk leveren nog een substantiële bijdrage qua aantal respondenten. Van de laatstgenoemde gemeente is de herkomst van de respondenten nader uitgesplitst naar plaats. Ook voor het Geestmerambacht is het afstandseffect duidelijk zichtbaar. Relatief kleine dorpen in

de omgeving van het project herbergen verhoudingsgewijs een groot percentage van de respondenten.

De voorgaande figuren geven een indicatie van de afgelegde afstand om naar het betreffende project te komen. Er is echter ook meer specifieke informatie voorhanden. Aan respondenten die aangaven vanuit hun verblijfplaats rechtstreeks naar het project te zijn gekomen is gevraagd om de afgelegde afstand naar het desbetreffende project te schatten (Figuur 11).

Figuur 11 Afgelegde afstand (km) van de verblijfplaats van de respondent tot het project (alleen voor diegenen die rechtstreeks van verblijfplaats komen)

Bij het Wilhelminapark legt bijna de helft van het aantal respondenten (47%) minder dan 2,5 km af. Slechts 5% van de respondenten legt meer dan 10 km af. De verklaring hiervoor is uiteraard de nabije ligging van Rijswijk, Delft en Den Haag. Bij het Geestmerambacht zijn de klassen 2,5-5 km (35%) en 5-10 km (28%) de categorieën met de hoogste percentages. Ook hier is de ligging van bevolkingsconcentraties (respectievelijk Alkmaar en Heerhugowaard) de verklarende factor voor de afstandsverdeling. Het percentage van de respondenten op het Geestmerambacht dat meer dan 10 km aflegt is 14%. Het recruiteringsgebied van het Geestmerambacht is derhalve beduidend groter dan die van het Wilhelminapark. De grotere omvang en de meer multifunctionele inrichting van het Geestmerambacht liggen hier waarschijnlijk mede aan ten grondslag. Om een zuiver beeld te kunnen schetsen zou echter de invloed van naburige recreatieprojecten en recreatievoorzieningen dienen te worden nagegaan. Ook zou voor het aantal potentiële bezoekers op diverse afstanden van beide projecten moeten worden gecorrigeerd.

De afgelegde afstand verschilt voor het Geestmerambacht significant per dagtype (Tabel 22) en voor beide projecten per seizoen (Tabel 23).

Uit Tabel 22 blijkt dat vooral de zondagen zich op het Geestmerambacht onderscheiden doordat de respondenten vaker grotere afstanden afleggen (meer dan 10 km).

Tabel 22 Verdeling (%) naar afgelegde afstand, per dagtype, per project (alleen voor degenen die rechtstreeks naar het project gekomen zijn)

Afgelegde afstand naar project (km)	Werkdag		Zaterdag		Zondag		Jaarbasis	
	WP	GA	WP	GA	WP	GA	WP	GA
0 t/m 2,5	47	26	43	22	48	20	47	23
2,5 t/m 5	34	34	38	37	33	35	34	35
5 t/m 10	14	27	15	30	14	29	14	28
> 10 (WP)	5		4		5		5	
10 t/m 15 (GA)		6		5		9		7
> 15 (GA)		7		5		8		7
Totaal	100	100	100	100	100	100	100	100
N =	371	526	414	614	638	923	1411	2040

WP: Wilhelminapark; interactie met dagtype: $\chi^2(6) = 3,5$; ns
 GA: Geestmerambacht; interactie met dagtype: $\chi^2(8) = 19,5$; $p < 0,05$

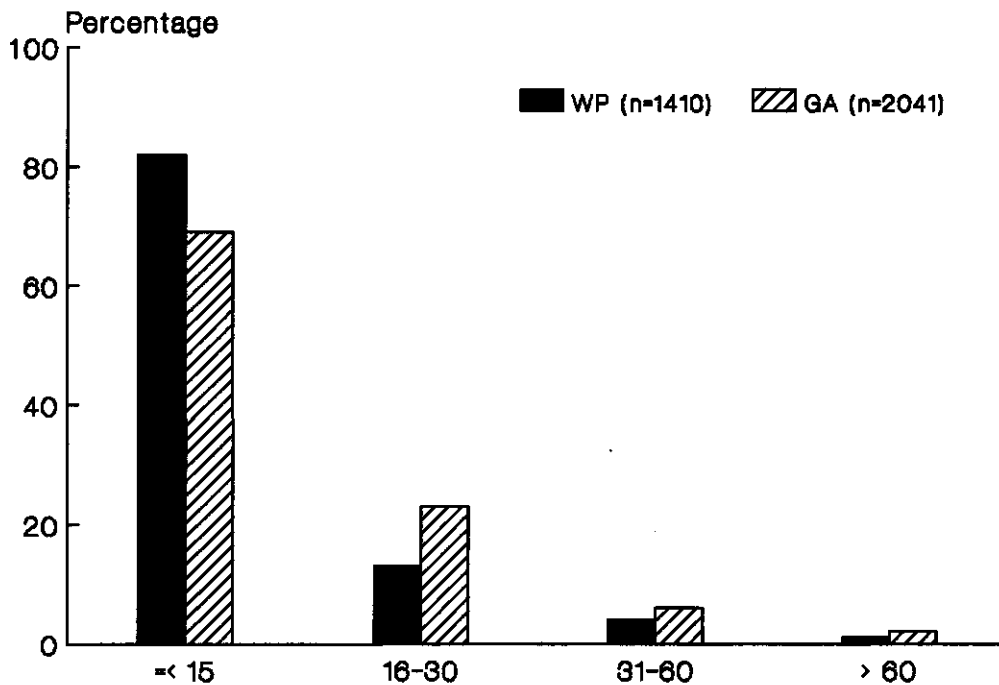
Ten aanzien van het seizoenseffect (Tabel 23) valt voor het Wilhelminapark op dat in het na- en in het hoogseizoen de afgelegde afstanden groter zijn dan in het winter- en voorseizoen. Voor het Geestmerambacht geldt dat juist in het winterseizoen het aandeel van de bezoeken met een korte afgelegde afstand (minder dan 2,5 km) het kleinst is. Een eenduidige verklaring voor deze verschillen in afgelegde afstand per seizoen is niet direct voorhanden.

Tabel 23 Verdeling (%) naar afgelegde afstand, per seizoen, per project (alleen voor degenen die rechtstreeks naar het project gekomen zijn)

Afgelegde afstand naar project (km)	Na-seizoen		Winter-seizoen		Voor-seizoen		Hoog-seizoen		Jaarbasis	
	WP	GA	WP	GA	WP	GA	WP	GA	WP	GA
0 t/m 2,5	49	20	53	14	47	21	36	34	47	23
2,5 t/m 5	28	37	33	40	35	36	40	29	34	35
5 t/m 10	16	24	12	31	15	28	17	27	14	28
> 10 (WP)	7	-	3	-	4	-	7	-	5	-
10 t/m 15 (GA)	-	8	-	7	-	8	-	7	-	7
> 15 (GA)	-	11	-	9	-	7	-	4	-	7
Totaal	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N =	206	236	250	380	499	647	426	776	1411	2040

WP: Wilhelminapark; interactie met seizoen: $\chi^2(9) = 32,0$; $p < 0,001$
 GA: Geestmerambacht; interactie met seizoen: $\chi^2(12) = 91,8$; $p < 0,001$

Van de reistijd mag worden verwacht dat het globaal een overeenkomstig beeld vertoont met de afgelegde afstand (Figuur 12). Voor beide projecten geeft de reistijd een afnemend verloop te zien, terwijl de afgelegde afstand naar het project voor beide projecten dit patroon op het eerste oog niet vertoont. Het verschil kan worden verklaard, doordat de gehanteerde klasse-indeling voor de reistijd wat minder verfijnd is dan die voor de afstand. Zo kan met een auto in een kwartier tijd 10 km worden afgelegd (de eerste drie klassen van de afstandsverdeling). Voor fietsers en voetgangers ligt dit uiteraard anders. Op beide projecten heeft een meerderheid van de respondenten echter een reistijd van minder dan

Figuur 12 Reistijd (minuten) van verblijfplaats tot het project (alleen voor diegenen die rechtstreeks van verblijfplaats komen)

een kwartier (bij het Wilhelminapark zelfs 82%).

De reistijd verschilt voor het Geestmerambacht significant met de dagtypen (Tabel 24). Op zondagen is de gemiddelde reistijd van respondenten naar het Geestmerambacht enigszins langer dan op werkdagen en zaterdag. Dit komt overeen met de langere afgelegde afstand op zondagen (Tabel 22).

Tabel 24 Verdeling (%) naar reistijd, per dagtype, per project (alleen voor diegenen die rechtstreeks naar het project gekomen zijn)

Reistijd naar project (minuten)	Werkdag		Zaterdag		Zondag		Jaarbasis	
	WP	GA	WP	GA	WP	GA	WP	GA
≤ 15	83	72	82	70	81	65	82	69
16 - 30	13	20	14	23	14	27	13	23
> 30	4	9	3	8	5	7	4	8
Totaal	100	100	100	100	100	100	100	100
N =	371	526	413	613	639	923	1410	2041

WP: Wilhelminapark; interactie met dagtype: $\chi^2(4) = 1,7$; ns

GA: Geestmerambacht; interactie met dagtype: $\chi^2(4) = 11,3$; $p < 0,05$

De reistijd verschilt voor beide projecten zwak significant per seizoen (zie Tabel 25). Hetzelfde beeld als bij de afgelegde afstand komt voor beide projecten naar voren: langere reistijden in na- en hoogseizoen bij het Wilhelminapark. Voor het Geestmerambacht geldt dat juist in het winter- en voorseizoen de gemiddelde reistijd toeneemt. In grote trekken stemt dit overeen met het beeld van de afgelegde afstand

Tabel 25 Verdeling (%) naar reistijd, per seizoen, per project (alleen voor diegenen die rechtstreeks naar het project gekomen zijn)

Reistijd naar project	Na-seizoen		Winter-seizoen		Voor-seizoen		Hoog-seizoen		Jaarbasis	
	WP	GA	WP	GA	WP	GA	WP	GA	WP	GA
Maximaal 15 minuten	77	76	85	67	84	66	81	71	82	69
16 t/m 30 minuten	15	16	12	25	12	24	16	23	13	23
Langer dan 30 minuten	8	9	4	8	4	10	3	7	4	8
Totaal	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N =	206	236	250	380	500	647	424	776	1410	2041

WP: Wilhelminapark; interactie met seizoen: $\chi^2(6) = 14,3$; $p < 0,05$

GA: Geestmerambacht; interactie met seizoen: $\chi^2(6) = 13,6$; $p < 0,05$

per seizoen. Wellicht bestaat er ook een samenhang met de wijze van vervoer per seizoen en per dagtype.

Tabel 26 Verdeling (%) naar wijze van vervoer op jaarbasis, per project

Wijze van vervoer	Wilhelminapark	Geestmerambacht
Te voet	21	9
Per fiets	34	44
Per racefiets	1	1
Per bromfiets	1	2
Per motorfiets	1	0
Per auto	39	43
Overig	1	0
Onbekend	3	2
Totaal	100	100
N =	1794	2455

Allereerst worden de gegevens van de respondenten op jaarbasis voor alle afzonderlijke wijzen van vervoer weergegeven in Tabel 26. In tegenstelling tot wat zou mogen worden verwacht blijkt op het Wilhelminapark de auto het meest gebruikte vervoermiddel te zijn (39%) en op het Geestmerambacht de fiets (44%). De totale omvang van het langzame verkeer verschilt niet zoveel tussen beide projecten (60% op het Wilhelminapark versus 57% op het Geestmerambacht). Gezien de ligging van beide projecten ten opzichte van de bebouwde kommen is het verschil in het aandeel van het langzaam verkeer opmerkelijk gering. Wellicht dat de goede ontsluiting van het Geestmerambacht voor het langzame verkeer (ook over langere afstanden) van invloed is op het grote aandeel van het langzame verkeer in de modal split. Wel is bij het Wilhelminapark het aandeel van de voetgangers ruim 10% groter dan bij het Geestmerambacht, terwijl dit voor het aandeel van de (brom)fiets juist andersom is. Dit kan worden verklaard doordat bij het Wilhelminapark het aandeel van de respondenten dat slechts een zeer korte afstand heeft afgelegd (minder dan 2,5 km) ruim tweemaal zo groot is als bij het Geestmerambacht. Voor een exacte verdeling van al het verkeer wordt verwezen naar de resultaten van de mechanische en visuele tellingen op beide projecten (De Bruin en Jaarsma, 1993). Op

hoofdpijnen komen de resultaten van de interviews en de tellingen goed met elkaar overeen.

Tabel 27 Verdeling (%) naar wijze van vervoer, per dagtype, per project

Wijze van vervoer	Werkdag		Zaterdag		Zondag		Jaarbasis	
	WP	GA	WP	GA	WP	GA	WP	GA
Te voet	22	8	13	7	25	10	22	9
Per (brom)fiets	38	48	43	56	34	43	38	48
Per auto of motor	40	43	45	37	41	47	41	44
Totaal	100	100	100	100	100	100	100	100
N =	472	655	535	751	722	1000	1737	2406

WP: Wilhelminapark; interactie met dagtype: $\text{Chi}^2(4) = 34,0$; $p < 0,001$

GA: Geestmerambacht; interactie met dagtype: $\text{Chi}^2(4) = 30,3$; $p < 0,001$

De wijze van vervoer van de respondenten blijkt zowel op het Wilhelminapark als op het Geestmerambacht significant te verschillen per dagtype (Tabel 27). Uit Tabel 27 blijkt dat de zaterdagen het meeste afwijken van het patroon op jaarbasis. Zo komen op het Wilhelminapark op zaterdagen beduidend meer respondenten per fiets of per auto en beduidend minder voetgangers. Ook het Geestmerambacht wordt op zaterdagen relatief vaker dan gemiddeld bezocht door respondenten te fiets. De auto's hebben op het Geestmerambacht, in tegenstelling tot het Wilhelminapark echter een relatief klein aandeel op zaterdagen maar een groter aandeel op zondagen.

Ook verschilt de vervoermiddelkeuze van de respondenten significant per seizoen (Tabel 28).

Tabel 28 Verdeling (%) naar wijze van vervoer, per seizoen, per project

Wijze van vervoer	Na-seizoen		Winter-seizoen		Voor-seizoen		Hoog-seizoen		Jaarbasis	
	WP	GA	WP	GA	WP	GA	WP	GA	WP	GA
Te voet	23	7	32	6	17	7	13	13	22	9
Per (brom)fiets	31	26	36	45	40	51	41	56	38	48
Per auto of motor	46	67	31	49	44	42	46	31	41	44
Totaal	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N =	240	280	296	440	600	792	595	894	1737	2406

WP: Wilhelminapark; interactie met seizoen: $\text{Chi}^2(6) = 55,6$; $p < 0,001$

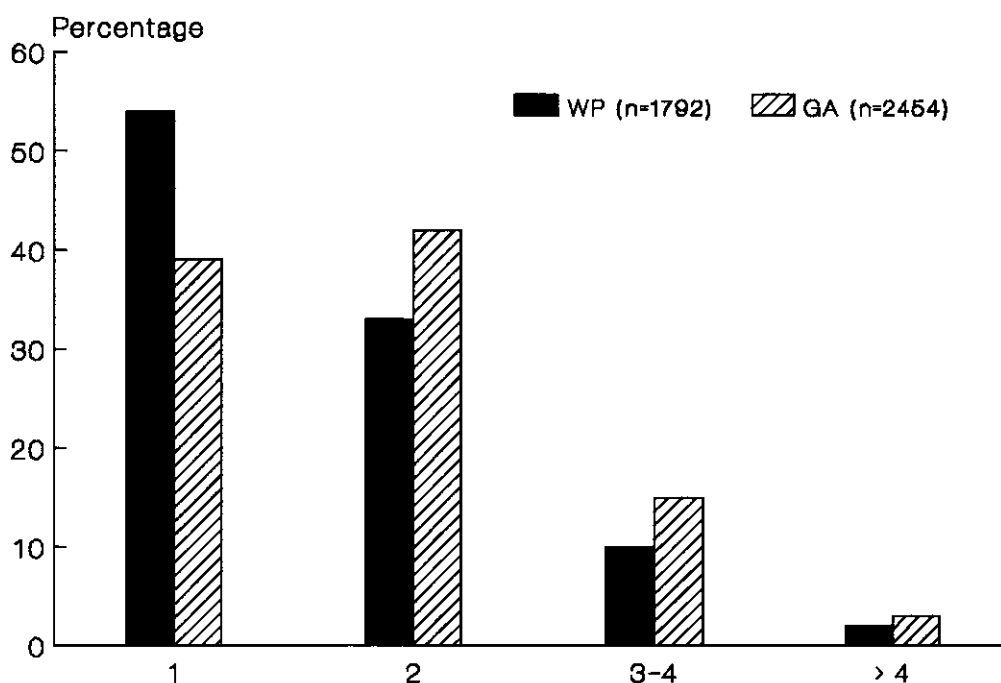
GA: Geestmerambacht; interactie met seizoen: $\text{Chi}^2(6) = 143,2$; $p < 0,001$

Het winter- en hoogseizoen wijken op het Wilhelminapark het meeste af van het jaarpatroon: het percentage respondenten dat per auto het project in het winterseizoen bezoekt is relatief laag (slechts 31%), terwijl er dan relatief veel respondenten te voet komen (32%). In het hoogseizoen is het aandeel van de voetgangers laag (13%) terwijl zowel het aandeel van de fietsers (41%) als van de auto's (46%) relatief hoog is. Het Geestmerambacht vertoont gedeeltelijk een tegenovergesteld beeld: een relatief groot aandeel van de auto's in het na- en winterseizoen. Het grote aandeel van de (brom)fiets in voor- en hoogseizoen komt echter weer overeen met het beeld van het Wilhelminapark.

De wisselende weersomstandigheden per seizoen spelen voor wat het langzaam verkeer betreft waarschijnlijk een rol bij de verschillen in deelnamepercentage per seizoen.

4.2 (Groeps)kenmerken van het bezoek

In deze paragraaf worden aspecten behandeld die betrekking hebben op het verblijf op het project tijdens het interview. Het eerste aspect betreft de grootte van de groep waarmee de respondent het project bezoekt. Bij de afname van het interview werden ook respondenten die het project individueel bezochten als een 'groep' beschouwd. Binnen elke 'groep' werd degene die het eerst jarig werd en die ouder was dan 15 jaar als respondent geselecteerd.

Figuur 13 Aantal personen in de groep van de respondent

Figuur 13 laat zien dat er tussen beide projecten een duidelijk verschil bestaat in de verdeling naar groepsmaat. De gemiddelde groepsmaat ligt op het Geestmerambacht beduidend hoger dan op het Wilhelminapark. Verwacht mag worden dat de groepsmaat toeneemt, naarmate de beschikbare hoeveelheid vrije tijd toeneemt, omdat dan steeds meer mensen kunnen participeren (niet worden verhinderd door andere verplichtingen en bezigheden). Ook de omvang van het huishouden is van invloed op de groepsmaat, omdat openluchtrecreatie nog vaak in gezinsverband plaatsvindt (hier wordt later nader op ingegaan). In Tabel 29 wordt de verdeling van de groepsmaat over de dagtypen gepresenteerd. Uit de tabel blijkt dat in de beide weekenddagen en met name op zondagen, op beide projecten het aantal groepen met drie of vier personen en meer dan vier personen toeneemt ten opzichte van de werkdagen. Zoals verwacht komen respondenten het vaakst alleen op werkdagen.

De verdeling van de groepsmaat over de seizoenen wordt in Tabel 30 weergegeven. De groepsmaat verschilt ook voor beide projecten significant per seizoen. Overeenkomstig de verwachting is in het voor- en hoogseizoen (meeste beschikbare vrije dagen

Tabel 29 Verdeling (%) naar groepsgrootte, per dagtype, per project

Groepsgrootte (personen)	Werkdag		Zaterdag		Zondag		Jaarbasis	
	WP	GA	WP	GA	WP	GA	WP	GA
1	64	49	47	38	37	25	54	39
2	28	35	37	44	42	51	33	42
3 of 4	7	13	13	15	16	19	10	16
> 4	1	2	4	3	4	5	2	3
Totaal	100	100	100	100	100	100	100	100
N =	485	666	554	771	752	1021	1792	2454

WP: Wilhelminapark; interactie met dagtype: $\text{Chi}^2(6) = 99,4$; $p < 0,001$

GA: Geestmerambacht; interactie met dagtype: $\text{Chi}^2(6) = 103,7$; $p < 0,001$

en vakanties) op beide projecten het aantal groepen met drie personen of meer het grootst. In het naseizoen komt op beide projecten meer dan de helft van de bezoekers alleen.

Tabel 30 Verdeling (%) naar groepsgrootte, per seizoen, per project

Groepsgrootte (personen)	Na- seizoen		Winter- seizoen		Voor- seizoen		Hoog- seizoen		Jaarbasis	
	WP	GA	WP	GA	WP	GA	WP	GA	WP	GA
1	62	53	57	45	57	37	43	29	54	39
2	30	33	37	45	27	41	39	44	33	42
3 of 4	6	12	6	8	13	17	14	23	10	16
> 4	2	2	1	1	4	5	3	4	2	3
Totaal	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N =	243	289	302	449	632	805	617	911	1792	2454

WP: Wilhelminapark; interactie met seizoen: $\text{Chi}^2(9) = 64,6$; $p < 0,001$

GA: Geestmerambacht; interactie met seizoen: $\text{Chi}^2(9) = 113,9$; $p < 0,001$

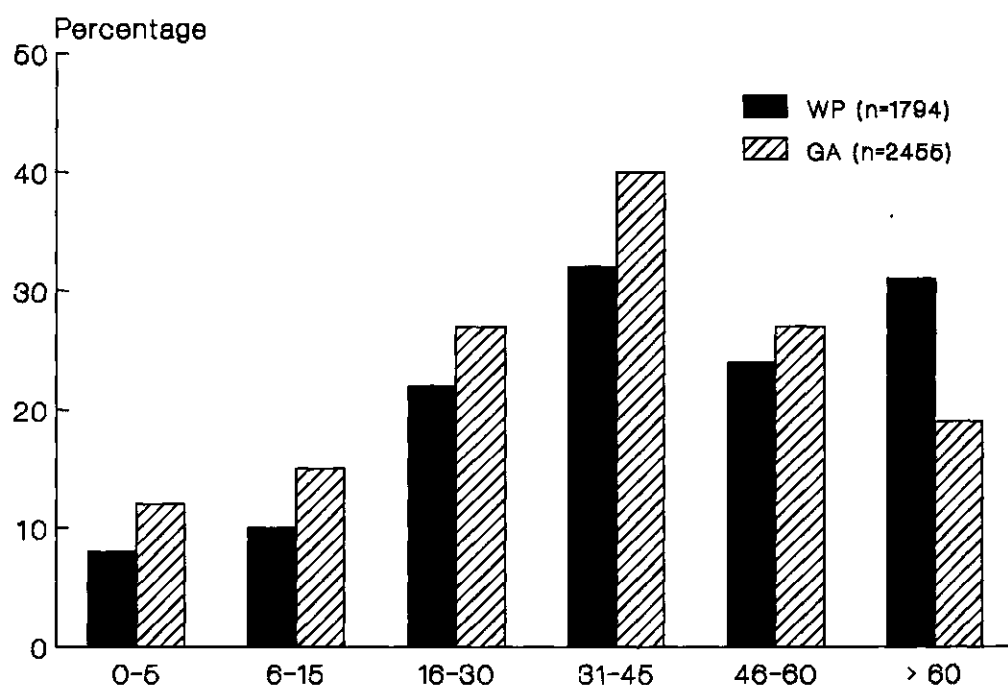
Een ander kenmerk van de groep waarmee de respondent het project bezoekt, is de verdeling naar geslacht. In Tabel 31 worden de percentages voor de volgende driedeling gegeven: groepen met meer vrouwen dan mannen, groepen met evenveel vrouwen als mannen, groepen met meer mannen dan vrouwen. Ook éénpersoons 'groepen' zijn hierbij gerekend.

Tabel 31 Verhouding naar geslacht binnen de groep waarmee de respondent het project binnenkomt

Verhouding mannen/vrouwen in de groep, waarmee de respondent het project binnenkomt	Wilhelmina- park	Geestmer- ambacht
Meer vrouwen dan mannen	19	23
Evenveel vrouwen als mannen	26	34
Meer mannen dan vrouwen	55	44
Totaal	100	100
N =	1792	2454

Uit Tabel 31 blijkt dat mannen op beide projecten zijn oververtegenwoordigd. Zo zijn er op het Geestmerambacht bijna tweemaal en op het Wilhelminapark bijna driemaal zoveel groepen met meer mannen dan groepen met meer vrouwen. Voor een deel komt dit, doordat op het Wilhelminapark 44% van de groepen bestaat uit mannen die alleen komen. Op het Geestmerambacht is dit percentage 30%. Het aandeel vrouwen dat alleen de projecten bezoekt, bedraagt op het Wilhelminapark 10% en op het Geestmerambacht 9% van alle bezoekersgroepen.

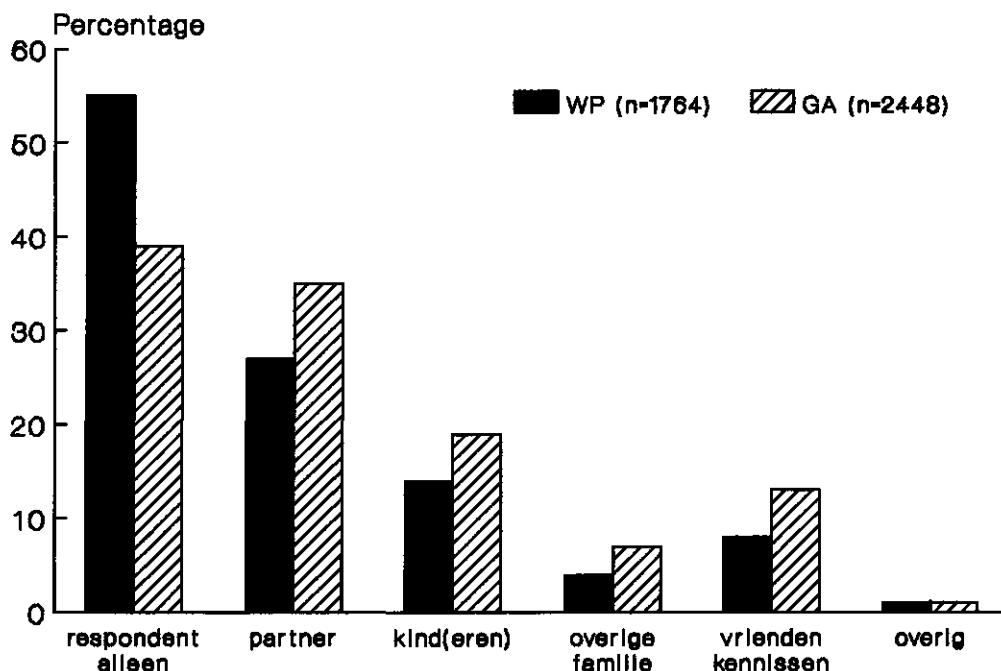
Nog een kenmerk van de groep is de samenstelling naar leeftijd. Figuur 14 geeft de frequenties van de groepen waarin een bepaalde leeftijdsklasse voorkomt op jaarbasis weer. Het aantal personen van de groep in één leeftijdsklasse wordt dus niet weergegeven in deze figuur. Het is vanuit theoretisch oogpunt minstens zo belangrijk om te weten dat bepaalde leeftijdsklassen in een groep vertegenwoordigd zijn dan om te weten hoeveel personen er in een klasse zitten. Zo kunnen bijvoorbeeld kleine kinderen het recreatiegedrag en recreatiepatroon van de desbetreffende groep sterk beïnvloeden.

Figuur 14 Leeftijdsklassen binnen de groep van de respondent

Verhoudingsgewijs komen alle leeftijdscategorieën relatief vaker voor op het Geestmerambacht dan op het Wilhelminapark, behalve de oudste leeftijdscategorie (ouder dan 60 jaar). Deze leeftijdscategorie komt op het Wilhelminapark voor in bijna eenderde van alle bezoekersgroepen. Opvallend is voorts dat bij het Geestmerambacht bij ongeveer één op de vier bezoekersgroepen één of meerdere kinderen jonger dan 15 jaar aanwezig zijn en bij het Wilhelminapark is dit aandeel nog geringer (slechts bij één op vijf groepen zijn kinderen jonger dan 15 jaar aanwezig). Of de verschillen tussen beide projecten en tussen het aandeel van de diverse leeftijdscategorieën, zijn oorsprong vindt in projectgebonden factoren of aan de bevolkingsopbouw ter plaatse is niet bekend.

Een laatste groepskenmerk dat wordt besproken is de relatie van de respondent met de overige groepsleden. In Figuur 15 wordt de frequentie van de onderscheiden relaties grafisch weergegeven. Ook nu wordt de frequentie gerapporteerd van de groepen met een bepaald type relatie tussen de respondent en de overige groepsleden. Doordat een

Figuur 15 Relaties tussen de respondent en de overige groepsleden

groot deel van de bezoekers van het Wilhelminapark het project alleen bezoekt (55% versus 39% op het Geestmerambacht), komen alle typen relaties op het Geestmerambacht vaker voor dan op het Wilhelminapark.

Tabel 32 Percentage groepen waarin het genoemde type relatie voorkomt, per dagtype, per project

Type relatie	Werkdag		Zaterdag		Zondag		Jaarbasis	
	WP	GA	WP	GA	WP	GA	WP	GA
Partner * #	16	26	32	34	46	49	27	35
(Eigen) kinderen * #	10	14	17	16	21	27	14	19
Overige familie *	3	7	6	6	6	6	4	7
Vrienden, kennissen #	7	13	9	18	8	10	8	13
Respondent is alleen * #	66	49	47	38	37	26	55	39
Totaal	102	109	111	112	118	118	108	113
N =	473	665	553	772	749	1017	1764	2448

*: interactie met dagtype voor WP (Wilhelminapark) significant op 0,05-niveau

#: interactie met dagtype voor GA (Geestmerambacht) significant op 0,05-niveau

De frequentie van groepen waarin een bepaald type relatie voorkomt, verschilt per dagtype en tevens per seizoen. Uit Tabel 32 blijkt dat op beide projecten de respondenten met name op werkdagen alleen komen. Voorts worden wederom op beide projecten gezinsrelaties (partner, eigen kinderen) vooral zondagen aangetroffen. Het Geestmerambacht wordt op zaterdag relatief vaak met vrienden/kennissen bezocht.

Tabel 33 geeft aan dat ook per seizoen verschillen optreden. In het voor- en hoogseizoen worden beide projecten relatief vaak bezocht in gezelschap van gezins- of familieleden. Het na- en winterseizoen zijn echter seizoenen waarbij de respondenten vaak alleen naar de projecten komen.

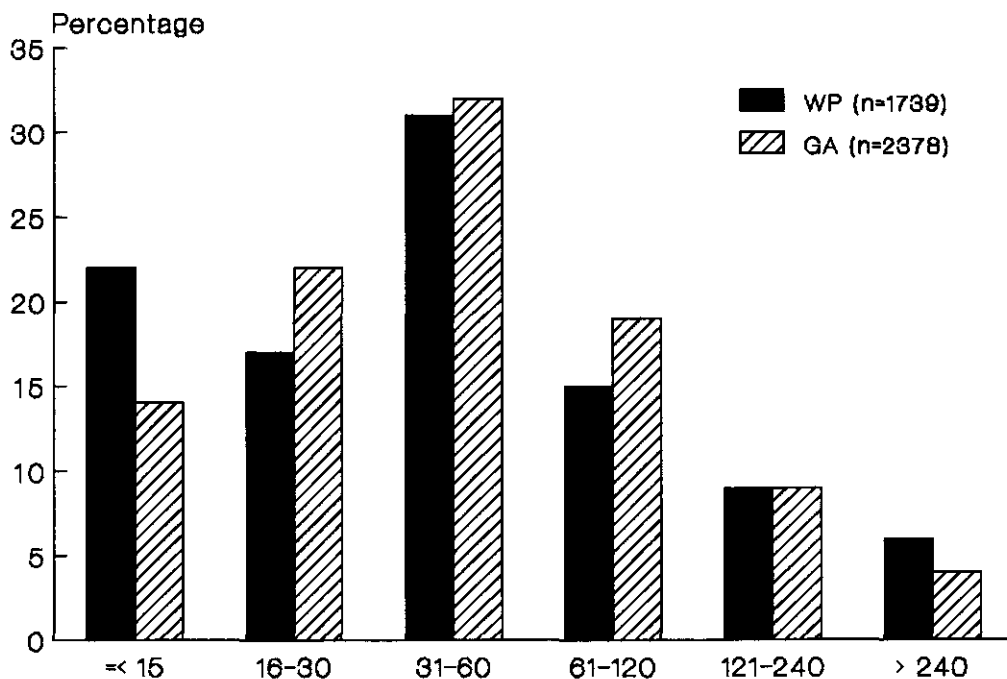
Tabel 33 Percentage groepen waarin het genoemde type relatie voorkomt, per seizoen, per project

Type relatie	Na-seizoen		Winter-seizoen		Voor-seizoen		Hoog-seizoen		Jaarbasis	
	WP	GA	WP	GA	WP	GA	WP	GA	WP	GA
Partner #	27	32	27	34	25	34	30	39	27	35
(Eigen) kinderen * #	6	12	12	16	17	22	19	21	14	19
Overige familie * #	3	6	2	3	5	7	6	11	4	7
Vrienden, kennissen * #	6	8	6	7	6	14	11	19	8	13
Respond. is alleen * #	63	53	59	45	56	37	44	29	55	39
Totaal	105	111	106	105	109	114	110	119	108	113
N =	241	289	288	449	633	799	614	910	1764	2448

* : interactie met seizoen voor WP (Wilhelminapark) significant op 0,05-niveau

: interactie met seizoen voor GA (Geestmerambacht) significant op 0,05-niveau

Een ander kenmerk van het bezoek is de (voorgenomen) verblijftijd op het project. Uit Figuur 16 blijkt dat op het Wilhelminapark de hele korte bezoeken (maximaal 15 minuten) relatief vaker voorkomen dan op het Geestmerambacht. De hele korte bezoeken maken bijna een kwart uit (22%) van alle bezoeken. Blijkbaar is het Wilhelminapark in trek bij het maken van een kort ommetje. Bij het Geestmerambacht ligt accent wat meer op bezoeken met een middellange tijdsduur (kwartier tot twee uur).

Figuur 16 Voorgenomen verblijftijd op het project (minuten)

De (voorgenomen) verblijftijd blijkt te verschillen per dagtype en per seizoen. De resultaten per dagtype staan vermeld in Tabel 34. Op zondagen worden er bij beide projecten relatief weinig zeer korte bezoeken (maximaal een kwartier) afgelegd. Bezoeken van meer dan twee uur vinden op het Wilhelminapark vooral op zaterdag plaats en op het Geestmerambacht op zondagen.

Tabel 34 Verdeling (%) van de voorgenomen verblijftijd per dagtype, per project

Voorgenomen verblijftijd (minuten)	Werkdag		Zaterdag		Zondag		Jaarbasis	
	WP	GA	WP	GA	WP	GA	WP	GA
≤ 15	25	16	23	21	17	10	22	14
16 t/m 30	18	25	16	18	17	20	17	22
31 t/m 60	31	30	29	32	31	34	31	32
61 t/m 120	13	20	12	15	19	19	15	19
121 t/m 240	8	7	12	9	10	11	9	9
> 240	6	3	8	5	6	7	6	4
Totaal	100	100	100	100	100	100	100	100
N =	470	652	542	736	727	981	1739	2378

WP: Wilhelminapark; interactie met dagtype: $\chi^2(10) = 32,5$; $p < 0,001$

GA: Geestmerambacht; interactie met dagtype: $\chi^2(10) = 70,0$; $p < 0,001$

Het patroon voor de voorgenomen verblijftijd per seizoen staat in Tabel 35. Wat in deze tabel het meeste opvalt is het verschil tussen voor- en hoogseizoen enerzijds en na- en winterseizoen anderzijds ten aanzien van het aandeel van de langdurige bezoeken. Zo worden in het voor- en hoogseizoen op beide projecten relatief beduidend meer bezoeken van meer dan twee uur waargenomen dan in het na- en winterseizoen. Weersomstandigheden en verschillen in daglengte liggen hier zeer waarschijnlijk aan ten grondslag. Het merendeel van de bezoeken wordt gekenmerkt door een verblijftijd van maximaal één uur. Zelfs in het voor- en hoogseizoen heeft op het Wilhelminapark maximaal 23% van de bezoeken een tijdsduur van meer dan 2 uur en op het Geestmerambacht geldt dit slechts voor maximaal 17% van de bezoeken. Uitstapjes naar beide dagrecreatieprojecten zijn derhalve voor het overgrote deel slechts van korte duur.

Tabel 35 Verdeling (%) van de voorgenomen verblijftijd per seizoen, per project

Voorgenomen verblijftijd (minuten)	Na-seizoen		Winter-seizoen		Voor-seizoen		Hoog-seizoen		Jaarbasis	
	WP	GA	WP	GA	WP	GA	WP	GA	WP	GA
≤ 15	31	8	23	17	19	17	22	13	22	14
16 t/m 30	25	26	15	20	16	24	18	21	17	22
31 t/m 60	24	40	40	37	30	27	24	28	31	32
61 t/m 120	14	20	17	16	13	18	14	22	15	19
121 t/m 240	3	5	4	7	14	9	13	12	9	9
> 240	3	1	2	3	9	7	9	5	6	4
Totaal	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N =	239	280	297	441	603	774	594	878	1739	2378

WP: Wilhelminapark; interactie met seizoen: $\chi^2(15) = 107,1$; $p < 0,001$

GA: Geestmerambacht; interactie met seizoen: $\chi^2(15) = 79,5$; $p < 0,001$

De activiteiten die de respondenten willen en kunnen ondernemen op de projecten zijn van grote invloed op het bezoekpatroon. Een overzicht van de belangrijkste voorgenomen activiteiten wordt in Tabel 36 gegeven.

Tabel 36 *Percentage respondenten dat voornemens is de genoemde activiteit uit te voeren, per project (maximaal vier antwoorden toegestaan)*

Vorgenomen activiteit(en)	Wilhelminapark	Geestmerambacht
Wandelen, specifiek op het terrein van het project	32	25
Doorgaande wandeling	4	3
Wandelen tijdens middagpauze	2	1
Fietsen, specifiek op terrein van het project	16	23
Doorgaande fietstocht	13	10
Zonnebaden	9	9
Zwemmen	4	10
Surfen (plankzeilen)	0	4
Kanoën/roeien/zeilen	0	0
Hond uitlaten	18	7
Conditietrainingen/trimmen	2	6
Vissen	12	2
(Bal)spelen	1	1
Met kinderen spelen	4	3
Rondkijken	9	8
Duiken	0	0
Lunch nuttigen	1	2
Overig eten/drinken	1	7
Bezoek speelplaats (alleen voor WP)	1	-
Bezoek natuurtuin (alleen voor WP)	3	-
Wintersporten (schaatsen, langlaufen, sleetje rijden)	2	2
Anders	7	11
Totaal	141	134
N =	1775	2433

Een respondent mocht maximaal vier activiteiten opgeven. In Tabel 36 worden de percentages voor de verschillende (categorieën van) activiteiten op jaarbasis gerapporteerd. Zowel bij het Wilhelminapark als bij het Geestmerambacht ondernemen de respondenten gemiddeld ruim 1 activiteit (1,3 à 1,4) tijdens hun bezoek. Uit Tabel 36 blijkt dat op beide projecten wandelen (al dan niet met de hond) en fietsen (al dan niet als onderdeel van een doorgaande fietstocht) de hoogst scorende voorgenomen activiteiten blijken te zijn. Dit is waarschijnlijk (mede) te danken aan het intensieve wandel- en fietspadenstelsel dat op zowel het Wilhelminapark als het Geestmerambacht aanwezig is. Een duidelijk verschil tussen beide projecten betreft de activiteit vissen. Op het Wilhelminapark is dit met 12% na wandelen en fietsen de belangrijkste activiteit, terwijl dit op het Geestmerambacht maar door 2% van de respondenten wordt ondernomen. De aanwezigheid van specifieke visvijvers op het Wilhelminapark vormt waarschijnlijk de verklaring voor dit verschil in deelname percentage.

Bij de uitsplitsing naar dagtype en seizoen zijn activiteiten samengevoegd. De oorspronkelijke lijst van 24 met name genoemde activiteiten is ingedikt tot 8 categorieën. Verder

is de categorie 'anders' buiten de analyse gehouden, omdat de activiteiten die hier onder vallen per dagtype en/of seizoen systematisch kunnen verschillen.

Tabel 37 Percentage respondenten dat voornemens is de genoemde activiteit uit te voeren, per dagtype, per project (maximaal vier antwoorden toegestaan)

Voorgenomen activiteit(en)	Werkdag		Zaterdag		Zondag		Jaarbasis	
	WP	GA	WP	GA	WP	GA	WP	GA
Wandelen * #	36	25	28	21	46	36	38	28
Fietsen #	29	32	31	40	25	32	28	33
Zonnebaden *	6	9	14	9	14	8	9	9
Waterrecreatie * #	17	16	18	15	11	12	16	15
(Bal)spelen *	0	2	1	2	2	1	1	1
Met kinderen spelen	3	4	5	3	5	3	4	3
Rondkijken #	8	8	11	11	10	6	9	8
Eten en drinken #	2	11	3	6	2	8	2	9
Hond uitlaten * #	22	10	16	5	11	4	18	7
Totaal	123	117	127	112	126	110	125	113
N =	481	659	548	763	742	1015	1775	2433

* : interactie met dagtype voor WP (Wilhelminapark) significant op 0,05-niveau

: interactie met dagtype voor GA (Geestmerambacht) significant op 0,05-niveau

Op beide projecten wordt op zondagen beduidend meer gewandeld dan op zaterdagen en werkdagen (Tabel 37). Fietsen is vooral populair op zaterdagen. Waterrecreatie wordt, relatief gezien, bij beide projecten het minst vaak op zondagen ondernomen evenals hond uitlaten. Eenduidige verklaringen voor deze verschillen in het activiteitenpatroon per dagtype en per project zijn er niet direct.

Tabel 38 Percentage respondenten dat voornemens is de genoemde activiteit uit te voeren, per seizoen, per project (maximaal vier antwoorden toegestaan)

Voorgenomen activiteit(en)	Na-seizoen		Winter-seizoen		Voor-seizoen		Hoog-seizoen		Jaarbasis	
	WP	GA	WP	GA	WP	GA	WP	GA	WP	GA
Wandelen * #	43	42	55	39	29	22	22	20	38	28
Fietsen #	29	17	29	37	25	34	31	36	28	33
Zonnebaden * #	0	0	1	0	20	11	13	18	9	9
Waterrecreatie * #	9	6	6	1	22	17	24	29	16	15
(bal)spelen #	0	0	0	0	1	1	1	3	1	1
Met kinderen spelen * #	2	2	2	1	6	3	4	6	4	3
Rondkijken #	7	3	11	5	8	9	9	11	9	8
Eten en drinken * #	1	6	0	2	3	10	4	15	2	9
Hond uitlaten * #	27	11	26	14	13	3	8	3	18	7
Totaal	118	87	130	99	127	110	116	141	125	113
N =	243	287	300	446	618	797	613	902	1775	2433

* : interactie met seizoen voor WP (Wilhelminapark) significant op 0,05-niveau

: interactie met seizoen voor GA (Geestmerambacht) significant op 0,05-niveau

Tabel 38 geeft de verschillen in het activiteitenpatroon per seizoen weer. Alle onderscheiden activiteitscategorïeën blijken op het Geestmerambacht significante verschillen te vertonen met de seizoenen, terwijl dit op het Wilhelminapark voor zes van de negen onderscheiden categorieën geldt. Uiteraard is de weersgesteldheid van grote invloed op de activiteiten per seizoen, omdat het vrijwel allemaal weersgevoelige buitenactiviteiten betreft. Zo vinden op beide projecten zonnebaden en watersport voornamelijk in voorhoogseizoen plaats, evenals met kinderen spelen en eten/drinken. Dit laatste hangt hoogstwaarschijnlijk nauw samen met de voorgenomen verblijftijd die in het voorhoogseizoen veel langer is dan in de andere seizoenen (Tabel 35). Op beide projecten wordt voornamelijk in het na- en winterseizoen gewandeld, terwijl dan ook het uitlaten van hond door een relatief groot deel van de respondenten (ruim een kwart) als activiteit wordt opgegeven. Fietsen lijkt door de seizoenen heen op beide projecten één van de stabielere recreatie-activiteiten te zijn, met als uitschieter naar beneden het naseizoen op het Geestmerambacht (17% tegenover 33% gemiddeld over het gehele jaar).

4.3 Kenmerken voorgaande bezoeken

In deze paragraaf worden enige kenmerken besproken die het algemene bezoekpatroon van de respondenten karakteriseren. De eerste vraag die daarbij aan de orde komt is of men het project al eens eerder heeft bezocht. Hierbij dient te worden aangetekend dat er grote verschillen binnen de categorie 'recidivisten' mogelijk zijn: de ene respondent heeft het project slechts éénmaal eerder bezocht, een andere respondent bezoekt het project vrijwel dagelijks.

Uit Tabel 39 blijkt dat bij beide projecten de overgrote meerderheid van de geïnterviewde bezoekers het project al eens eerder heeft bezocht. Er blijkt alleen tussen de seizoenen een significant verschil te bestaan (zie Tabel 39) in het aandeel van de nieuwelingen. Het percentage nieuwelingen op het Wilhelminapark is in het voor- en hoogseizoen opvallend hoog. In het na- en winterseizoen wordt het Wilhelminapark derhalve voornamelijk door een harde kern van vaste bezoekers bezocht. Bij het Geestmerambacht zijn de verschillen in het aandeel van de nieuwelingen tussen de seizoenen kleiner.

Tabel 39 Verdeling (%) nieuweling/recidivist, per seizoen, per project

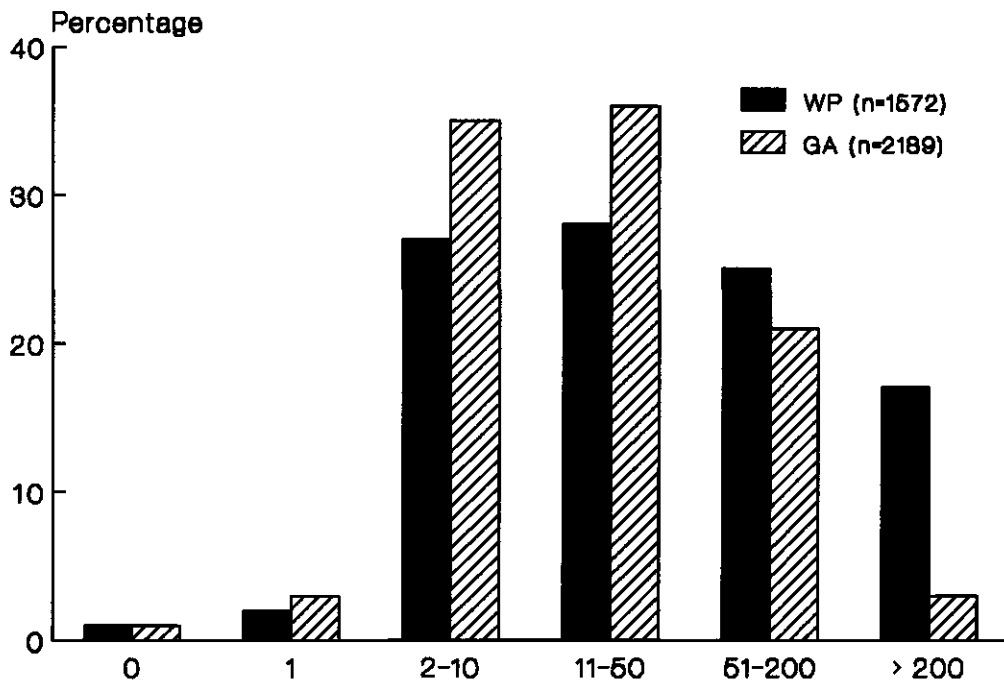
Soort bezoeker	Na-seizoen		Winter-seizoen		Voor-seizoen		Hoog-seizoen		Jaarbasis	
	WP	GA	WP	GA	WP	GA	WP	GA	WP	GA
Nieuweling	1	7	2	6	8	4	7	7	5	6
Recidivist	99	93	98	94	92	96	93	93	95	94
Totaal	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N =	243	289	302	449	633	805	617	911	1794	2455

WP: Wilhelminapark; interactie met seizoen: $\text{Chi}^2(3) = 28,7$; $p < 0,001$

GA: Geestmerambacht; interactie met seizoen: $\text{Chi}^2(3) = 11,0$; $p < 0,05$

In Figuur 17 wordt de procentuele verdeling naar bezoekfrequentie op jaarbasis weergegeven. Op het Wilhelminapark heeft ruim 40% van de respondenten het project in de 12 maanden voorafgaand aan het interview vaker dan 50 keer bezocht. Bijna één vijfde deel van de respondenten bezoekt het Wilhelminapark zelfs vrijwel dagelijks. Bij het Geestmerambacht ligt de bezoekfrequentie enigszins lager, 70% van de respondenten

bezoekt het project tussen de 2 en 50 keer in de 12 maanden voorafgaande aan het interview. Bijna een kwart van de bezoekers van het Geestmerambacht bezoekt het project minstens wekelijks.

Figuur 17 Bezoekfrequentie van recidivisten in de afgelopen 12 maanden (alleen voor degenen waarvan het eerste bezoek meer dan 12 maanden geleden plaatsvond)

Voor de uitsplitsing naar dagtype en seizoen is gekozen voor een iets afwijkende categorie-indeling. De indeling is nu zo gekozen dat de groep respondenten die een project ongeveer één keer per week bezoekt, ook in één categorie valt (26 tot 75 keer).

Tabel 40 Verdeling (%) naar bezoekfrequentie laatste 12 maanden, per dagtype, per project (alleen recidivisten met eerste bezoek meer dan 12 maanden geleden)

Bezoekfrequentie recidivisten (1e bezoek meer dan 12 mnd terug)	Werkdag		Zaterdag		Zondag		Jaarbasis	
	WP	GA	WP	GA	WP	GA	WP	GA
0-2	5	8	6	8	9	10	7	9
3-9	14	19	16	20	19	27	16	22
10-25	20	26	28	32	27	28	23	27
26-75	18	24	21	24	24	23	20	24
76-150	14	13	11	13	10	7	13	11
> 150	28	10	17	4	12	5	22	7
Totaal	100	100	100	100	100	100	100	100
N =	428	584	483	706	652	924	1572	2189

WP: Wilhelminapark; interactie met dagtype: $\chi^2(10) = 59,6$; $p < 0,001$

GA: Geestmerambacht; interactie met dagtype: $\chi^2(10) = 59,9$; $p < 0,001$

Tabel 40 laat zien dat bij beide projecten de hoogste bezoekfrequentie (meer dan 150) relatief vaak op werkdagen voorkomt. Respondenten met lage bezoekfrequenties (minder dan 10) worden vooral op zondagen waargenomen. De tussenliggende bezoekfrequenties vertonen minder grote verschillen per dagtype. Op zich is deze verdeling logisch aangezien bezoekers die de projecten dagelijks bezoeken per definitie ook op werkdagen komen terwijl de meer incidentele bezoekers voornamelijk op (mooie/warme) topdagen (voornamelijk zondagen) aanwezig zijn.

Tabel 41 geeft de bezoekfrequentie uitgesplitst naar seizoen weer. Het beeld geschetst bij Tabel 40 omtrent bezoekers met lage bezoekfrequenties die de projecten hoofdzakelijk op zomerse topdagen bezoeken, wordt in grote lijnen in Tabel 41 bevestigd. Bezoekers met lage bezoekfrequenties worden op beide projecten veelal aangetroffen in het voor- en hoogseizoen. De bezoekers met de hoogste bezoekfrequentie komen bij het Wilhelminapark relatief veel voor in het naseizoen (30%) en bij het Geestmerambacht in het winterseizoen (11%). Ook dit is logisch omdat de dagelijkse bezoekers in alle seizoenen de projecten blijven bezoeken, maar dat de bezoekers met lage bezoekfrequenties verstek zullen laten gaan in de voor openluchtrecreatie minder aantrekkelijke seizoenen zoals het na- en winterseizoen. Het aandeel van de frequente bezoekers zal hierdoor in het na- en winterseizoen hoger liggen dan in voor- en hoogseizoen, terwijl het absolute aantal frequente bezoekers over de seizoenen heen vrij constant is, omdat zij de projecten immers dagelijks bezoeken.

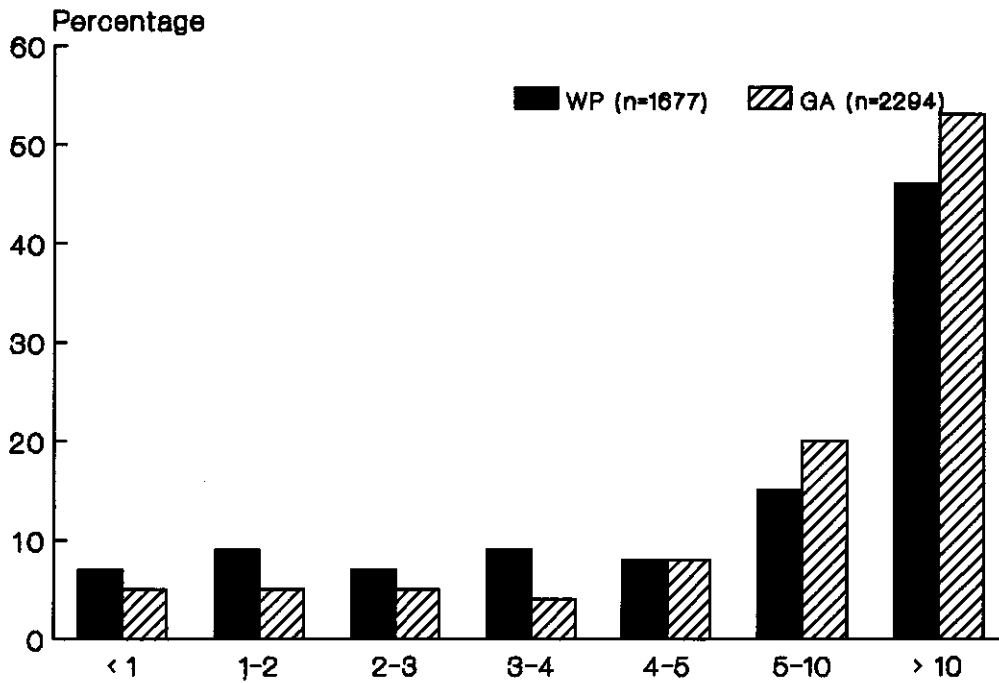
Tabel 41 *Bezoekfrequenties in de afgelopen 12 maanden, per seizoen, per project (alleen recidivisten met eerste bezoek meer dan 12 maanden geleden)*

Bezoekfrequentie recidivisten (1e bezoek meer dan 12 mnd terug)	Na-seizoen		Winterseizoen		Voorseizoen		Hoogseizoen		Jaarbasis	
	WP	GA	WP	GA	WP	GA	WP	GA	WP	GA
0-2	3	4	4	5	9	12	10	10	7	9
3-9	13	20	12	22	16	22	22	25	16	22
10-25	20	28	19	26	26	27	29	30	23	27
26-75	20	27	23	25	19	22	16	23	20	24
76-150	14	13	20	12	7	11	9	8	13	11
> 150	30	9	22	11	23	6	15	4	22	7
Totaal	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N =	222	259	285	415	518	743	517	745	1572	2189

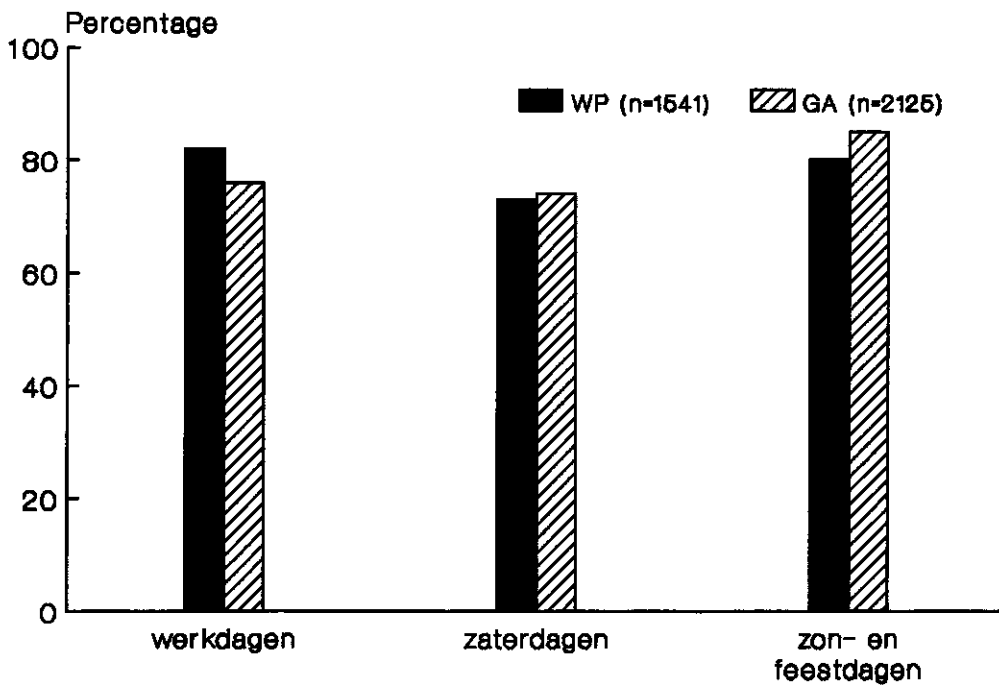
WP: Wilhelminapark; interactie met seizoen: $\chi^2(15) = 89,3$; $p < 0,001$

GA: Geestmerambacht; interactie met seizoen: $\chi^2(15) = 62,2$; $p < 0,001$

Behalve naar de frequentie van het bezoek, is ook gevraagd naar het aantal jaren dat men het project reeds bezoekt. Uit Figuur 18 blijkt dat bij beide projecten ruwweg de helft van de respondenten het project al meer dan 10 jaar bezoekt. De verdeling in Figuur 18 komt aardig overeen met de verdeling van het aantal jaren dat men woonachtig is in de huidige woonomgeving, zoals weergegeven in het vorige hoofdstuk. Blijkbaar is er een vrij sterke relatie tussen beide kenmerken. Recreatieprojecten worden blijkbaar vrij snel nadat men in de regio is komen wonen ontdekt en indien het project bevalt, wordt het blijvend bezocht.

Figuur 18 Aantal jaren dat recidivisten het project al bezoeken

Figuur 19 Dagtypen waarop recidivisten het project bezoeken (meer antwoorden per respondent mogelijk)

Een andere karakteristiek van het bezoekpatroon betreft de dagtypen waarop men het project bezoekt (Figuur 19). Uit de figuur blijkt dat de verschillen tussen beide projecten en tussen de onderscheiden dagtypen niet erg groot zijn. De zaterdag wordt in verhouding

tot werkdagen en zon- en feestdagen iets minder goed bezocht. Bij het Wilhelminapark worden de werkdagen in verhouding tot het Geestmerambacht iets beter bezocht, terwijl voor de zondagen het tegenovergestelde geldt. Het hogere percentage zeer frequente bezoekers op het Wilhelminapark vormt wellicht de verklaring voor dit verschil.

Ook is gevraagd of de bezoekfrequentie in de afgelopen 12 maanden anders is geweest dan in de jaren daarvoor. Ook deze vraag gaf voor beide projecten een vergelijkbaar beeld. Uit Tabel 42 blijkt dat de meerderheid van de respondenten van beide projecten aangeeft het project even vaak te hebben bezocht als voorgaande jaren (ruim 60%). Voor beide projecten geldt eveneens dat ongeveer tweemaal zoveel respondenten aangeven, in de afgelopen 12 maanden een hogere bezoekfrequentie te hebben gehad dan in de voorafgaande jaren, dan een lagere bezoekfrequentie.

Tabel 42 *Wijzigingen in de bezoekfrequentie gedurende de afgelopen twaalf maanden in vergelijking tot de voorgaande jaren (alleen recidivisten met eerste bezoek meer dan twaalf maanden geleden)*

Bezoekfrequentie t.o.v. eerdere jaren	Wilhelmina- park	Geestmeram- bacht
Vaker	26	23
Even vaak	62	64
Minder vaak	12	13
Totaal	100	100
N =	1543	2164

De redenen voor een wijziging in de bezoekfrequentie staan voor degenen met een hogere bezoekfrequentie weergegeven in Tabel 43 en voor degenen met een lagere bezoekfrequentie in Tabel 44.

Tabel 43 *Reden(en) voor hogere bezoekfrequentie dan in voorgaande jaren*

Reden(en) voor frequenter bezoek	Wilhelmina- park	Geestmer- ambacht
Meer vrije tijd	20	18
Vaker mooi weer	15	16
Project is aantrekkelijker geworden	12	7
Meer activiteiten buitenshuis ondernomen	14	16
Kind(eren) in gezin gekomen	6	4
Andere veranderingen in gezinssamenstelling	7	2
Minder alternatieve bestemmingen	4	1
Familie/kennissen wonen nu in de buurt	2	1
Zelf dichterbij komen wonen	7	15
Anders	25	31
Totaal	112	111
N =	391	489

Bij beide projecten valt het hoge percentage respondenten op dat meer vrije tijd opgeeft als reden voor de hogere bezoekfrequentie in de afgelopen twaalf maanden. Bovendien is het vaker voorkomen van mooi weer een belangrijke reden en het feit dat men meer activiteiten buitenshuis is gaan ondernemen. Deze drie redenen worden op beide projecten in ongeveer dezelfde mate naar voren gebracht.

Tabel 44 Reden(en) voor minder frequent bezoek dan in voorgaande jaren

Reden(en) voor minder frequent bezoek	Wilhelmina-park	Geestmerambacht
Minder vrije tijd	31	30
Minder vaak mooi weer	8	8
Project is minder aantrekkelijk geworden	6	3
Minder activiteiten buitenshuis ondernomen	3	5
Kind(eren) in gezin gekomen	6	2
Andere veranderingen in gezinssamenstelling	4	4
Meer alternatieve bestemmingen	10	5
Anders	36	44
Totaal	104	101
N =	164	258

Bij de redenen voor minder frequent bezoek (Tabel 44) valt op dat bij het Wilhelminapark 36% en bij het Geestmerambacht zelfs 44%, andere redenen betreffen dan de voorgedeelde antwoorden. Het aspect dat in Tabel 43 het vaakst is genoemd als reden voor een frequenter bezoek, namelijk beschikt over meer vrije tijd, wordt echter nu in negatieve zin geformuleerd, als meest voorkomende reden genoemd voor minder frequent bezoek (bijna eenderde van de respondenten op beide projecten brengt dit naar voren).

Tenslotte is aan alle respondenten gevraagd hoe men van het bestaan van het project op de hoogte was gekomen (Tabel 45).

Tabel 45 Wijze waarop respondenten van het bestaan van het project op de hoogte raakten

Informatiebron(nen)	Wilhelmina-park	Geestmerambacht
Van horen zeggen	18	17
Met anderen meegekomen	7	6
Zelf ontdekt	26	18
In de buurt woonachtig	37	51
Aanleg meegemaakt	27	30
Toevallig langs gekomen	3	3
Via een krant	3	4
Via een bijzondere activiteit	1	2
Via folders	1	2
Anders	3	3
Weet niet	1	0
Totaal	127	136
N =	1794	2455

Uit de tabel blijkt dat beide projecten veelal door de respondenten zelf zijn ontdekt, zonder dat gerichte promotie van de projecten hierbij een rol van betekenis heeft gespeeld. Zo zegt de overgrote meerderheid van de respondenten dat men het project heeft leren kennen doordat men: in de buurt woont, de aanleg heeft meegemaakt, het zelf heeft ontdekt of kent van horen zeggen. Mond tot mond reclame speelt ook een veel belangrijker rol bij het bekend raken met het project dan schriftelijke reclame. Zo scoren de krant en folders nauwelijks als informatiebron bij de respondenten.

4.4 Conclusies

In dit hoofdstuk zijn karakteristieken van het bezoek ten tijde van het interview en het meer algemene bezoekpatroon van de respondenten aan bod gekomen.

De afstand tot de projecten in combinatie met de ligging van bevolkingscentra is voor een groot deel bepalend voor de verdeling van de respondenten uit de regio's van de projecten. Zo komt ruim de helft van de respondenten van het Wilhelminapark uit Rijswijk zelf, terwijl bij het Geestmerambacht bijna 40% van de respondenten uit Alkmaar afkomstig is. De afgelegde afstand is hiermee in overeenstemming. Bij het Geestmerambacht legt bijna 60% van de respondenten minder dan 5 km af, terwijl bij het Wilhelminapark zelfs ruim 80% van de respondenten minder dan 5 km aflegt. Vooral het Wilhelminapark vervult derhalve een functie voor de lokale bevolking.

De wijze van vervoer naar beide projecten vertoont slechts geringe verschillen. Zo heeft het langzaam verkeer op beide projecten een aandeel van ongeveer 60% en het snelverkeer van ongeveer 40%.

De gemiddelde groepsgrootte is bij het Wilhelminapark iets kleiner dan bij het Geestmerambacht. Met name het percentage respondenten dat het Wilhelminapark alleen bezoekt (54%) is beduidend hoger dan bij het Ermerzand (39%). Hierdoor komen alle andere relaties in de bezoekersgroep (partner, kinderen, overige familie, vrienden/kennissen) op het Geestmerambacht vaker voor dan op het Wilhelminapark. Op zondagen en in het hoogseizoen worden beide projecten relatief veel in gezinsverband bezocht. De voorgenomen verblijfstijd op beide projecten is betrekkelijk kort. Op beide projecten duurt het bezoek van ruim tweederde van de respondenten maximaal één uur. Ook de meest frequent voorgenomen activiteiten komen op beide projecten aardig overeen. Mobiele activiteiten als wandelen en fietsen worden op beide projecten veruit het vaakst ondernomen. Meer stationaire activiteiten als zonnebaden en vissen worden door beduidend minder respondenten ondernomen. De weersgesteldheid is uiteraard van grote invloed op de activiteiten die in de verschillende seizoenen worden ondernomen. Wandelen en fietsen verkeren hierbij in een voordelige positie, doordat zij gedurende vrijwel alle weersomstandigheden kunnen worden ondernomen.

Op beide projecten bestaat het bezoek hoofdzakelijk uit personen die het project reeds eerder hebben bezocht. Bij het Wilhelminapark is slechts één op de twintig bezoekers iemand die er nog niet eerder is geweest, terwijl dit voor het Geestmerambacht één op de vijfentwintig bezoekers is. Beide projecten worden door ongeveer de helft van de respondenten al meer dan 10 jaar bezocht. Een verschil bij beide projecten betreft de bezoekfrequentie. Deze is bij het Wilhelminapark beduidend hoger dan bij het Geestmerambacht. De gemiddelde bezoekfrequentie is bij beide projecten enigszins toegenomen. De hoeveelheid vrije tijd blijkt hierbij een belangrijke rol te spelen. Zo komt de toename van de hoeveelheid vrije tijd als een belangrijke reden naar voren voor frequenter bezoek; evenzo wordt een afname van de hoeveelheid vrije tijd als een belangrijke reden genoemd voor minder frequent bezoek.

Ten aanzien van de verschillen die per dagtype optreden kunnen de volgende opmerkingen worden gemaakt. Voor het Geestmerambacht valt ten aanzien van de afgelegde afstand op zondagen een toename te constateren van de langste onderscheiden afstandsklasse. Het aandeel van de auto is op het Geestmerambacht op zondagen dan ook het grootst. De respondenten bezoeken beide projecten op zondagen vaker in groepsverband (vooral in gezinsverband) dan op doordeweekse dagen. Het aandeel van de zeer korte bezoeken is op zondagen het kleinst. Op zondagen wordt op beide projecten

beduidend meer gewandeld dan op zaterdagen of werkdagen. Respondenten met relatief hoge bezoekfrequenties worden vooral op werkdagen aangetroffen.

De verschillen die per seizoen optreden laten voor een aantal aspecten verschillende tendensen zien. Zo zijn er bijvoorbeeld verschillen voor verplaatsingsgegevens, zoals de afgelegde afstand en de reistijd naar de projecten. Bij het Wilhelminapark is de reistijd in het naseizoen het langst en de afgelegde afstand in het hoogseizoen. Bij het Geestmerambacht is de reistijd het langst in het winter- en voorseizoen en de afgelegde afstand in het winterseizoen. Bij het Wilhelminapark is in het winterseizoen het aandeel van de auto relatief laag en van de voetgangers relatief hoog, terwijl bij het Geestmerambacht het aandeel van de auto in het winterseizoen relatief hoog is (evenals in het naseizoen) en het aandeel van voetgangers is in het winterseizoen relatief laag. Voor groepskenmerken van het bezoek zijn er echter duidelijke overeenkomsten tussen beide projecten. Zo is de groepsgrootte bij beide projecten het grootst in het voor- en hoogseizoen en worden beide projecten dan het vaakst in gezelschap van gezins- of familieleden bezocht en is de voorgenomen verblijfstijd het langst. Daarnaast wijkt het hoogseizoen op beide projecten af van de overige seizoenen zoals ten aanzien van het voorgenomen activiteitenpatroon. De weersomstandigheden spelen hierbij uiteraard een belangrijke rol,

5 CONCURRENTIEPOSITIE

5.1 Algemene concurrentiepositie

In deze eerste paragraaf wordt ingegaan op de positie van het bezoeken van de recreatieprojecten ten opzichte van andere vormen van vrijetijdsbesteding. In paragraaf 5.2 wordt meer specifiek ingegaan op de positie van de beide projecten ten opzichte van soortgelijke projecten. In de laatste paragraaf van dit hoofdstuk wordt gekeken naar punten waarop de bezoekers de projecten voor verbetering vatbaar achten.

Om inzicht te krijgen in de positie van openluchtrecreatieprojecten in het vrijetijdsbestedingspatroon, is gevraagd of de respondenten ook hebben overwogen om een andere (recreatie)activiteit te gaan ondernemen in plaats van het bezoeken van een recreatieproject (niet specifiek het Wilhelminapark of het Geestmerambacht). In Tabel 46 staan de antwoorden op deze vraag weergegeven, onderscheiden naar dagtype.

Tabel 46 Verdeling (%) naar het al dan niet hebben overwogen van alternatieve activiteiten, per dagtype, per project

Wel/geen alternatieve activiteit overwogen	Werkdag		Zaterdag		Zondag		Jaarbasis	
	WP	GA	WP	GA	WP	GA	WP	GA
Wel	26	21	34	17	29	21	28	21
Niet	74	79	66	83	71	79	72	79
Totaal	100	100	100	100	100	100	100	100
N =	470	661	550	767	735	1014	1747	2437

WP : Wilhelminapark; interactie met dagtype: $\chi^2 (2) = 7,9$; $p < 0,05$

GA: Geestmerambacht; interactie met dagtype: $\chi^2 (2) = 4,9$; $p < ns$

Op jaarbasis is het percentage van de bezoekers dat een alternatieve activiteit heeft overwogen op het Wilhelminapark enigszins groter (28%) dan op het Geestmerambacht (21%). Alleen op het Wilhelminapark zijn er significante fluctuaties gedurende de dagtypen. Zo overwegen bezoekers van het Wilhelminapark op zaterdagen relatief vaak een alternatief terwijl dit op werkdagen minder vaak het geval is.

Tabel 47 Verdeling (%) naar het al dan niet hebben overwogen van alternatieve activiteiten, per seizoen, per project

Wel/geen alternatieve activiteit overwogen	Na-seizoen		Winter-seizoen		Voor-seizoen		Hoog-seizoen		Jaarbasis	
	WP	GA	WP	GA	WP	GA	WP	GA	WP	GA
Wel	35	15	26	12	30	25	23	26	28	21
Niet	65	86	74	88	70	75	77	74	72	79
Totaal	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N =	238	288	295	444	614	799	600	907	1747	2437

WP : Wilhelminapark; interactie met seizoen: $\chi^2 (3) = 13,8$; $p < 0,01$

GA: Geestmerambacht; interactie met seizoen: $\chi^2 (3) = 51,1$; $p < 0,001$

Het aantal malen dat een alternatieve activiteit is overwogen verschilt voor beide projecten significant per seizoen (Tabel 47), waarbij de significantie op het Geestmerambacht het sterkst is. Alternatieve activiteiten zijn op het Wilhelminapark vooral in het na- en voorseizoen overwogen en op het Geestmerambacht gedurende het voor- en hoogseizoen.

Aan degenen die aangaven andere activiteiten overwogen te hebben, is vervolgens gevraagd aan te geven welke activiteiten dit dan betrof. Tabel 48 laat zien, dat bij het Geestmerambacht meestal één alternatief is overwogen (totaal percentage van de tabel is slechts weinig groter dan 100%). Op het Wilhelminapark zijn gemiddeld 1,3 alternatieve activiteiten overwogen. Op het Wilhelminapark is vooral TV kijken als alternatieve activiteit overwogen (20%) en winkelen/flaneren (16%). Daarnaast valt 20% van de overwogen alternatieve activiteiten buiten de in de vragenlijst genoemde activiteiten. Bij de bezoekers van het Geestmerambacht die een alternatieve activiteit overwogen hebben, is strandbezoek de meest genoemde alternatieve activiteit (31%), naast wandelen/fietsen (in het landelijk gebied of elders; 12%). Ruim een kwart (26%) van de overwogen alternatieve activiteiten van respondenten op het Geestmerambacht valt in de categorie 'anders'.

Tabel 48 Percentage respondenten dat de genoemde activiteiten als alternatief voor bezoek van een recreatieproject heeft overwogen, per project en op jaarbasis

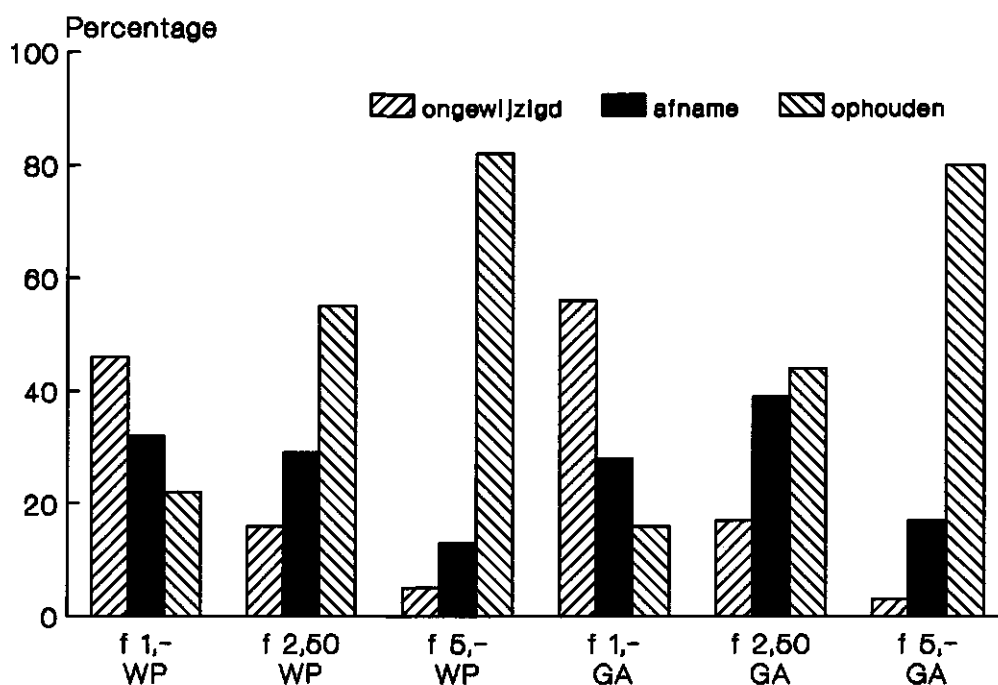
Overwogen activiteit(en)	Wilhelmina- park	Geestmer- ambacht
Fietsen/wandelen in landelijk gebied	6	3
Fietsen/wandelen elders	11	12
Familiebezoek	7	6
In tuin zitten	3	2
Lezen/rusten thuis	8	4
Bezoek openluchtwembad	1	2
Stadsbezoek	5	4
Strandbezoek	11	31
Sporten/sport kijken (niet op TV)	5	3
Tuinieren thuis of in volkstuin	3	2
TV kijken	20	7
Hobbyen/klussen in/rondom huis	11	2
Winkelen/flaneren	16	3
Bezoek attractiepark	1	0
Bezoek museum	2	1
Anders	20	26
Totaal	130	108
N =	476	490

Een laatste vraag, gesteld aan de subgroep van respondenten die minstens één andere activiteit overwogen heeft, luidt waarom hun keuze in het voordeel van het bezoek aan een recreatieproject in het algemeen is uitgevallen (Tabel 49). Op beide projecten worden 'mooi weer', gevolgd door 'prettig om buiten te zijn', als de belangrijkste redenen aangevoerd om een recreatieproject te bezoeken. Ook bij deze vraag zijn de percentages bij de categorie 'anders' relatief hoog. Dat het bezoek aan een dergelijk recreatieproject relatief weinig kosten met zich meebrengt wordt op het Wilhelminapark door 'slechts' 7% van de respondenten als reden genoemd en bij het Geestmerambacht door 'slechts' 4%. Uit deze lage percentages zou de conclusie kunnen worden getrokken dat het feit dat dergelijke projecten gratis toegankelijk zijn, nauwelijks een rol speelt bij de keuze om

Tabel 49 Percentage respondent(en) dat genoemde reden opgeeft in verband met keuze voor bezoek aan het project, per project op jaarbasis

Reden(en) keuze in voordeel bezoek project	Wilhelmina-park	Geestmer-ambacht
Mooi weer	30	23
Activiteiten-mogelijkheden	11	9
Grootste voorkeur	11	13
Voorkeur van anderen (bijv. de kinderen)	5	4
Tevoren afgesproken	2	2
Elders te druk	3	7
Goedkoop	7	4
Kost weinig moeite	7	6
Rustiger dan elders	10	5
Prettig om buiten te zijn	24	18
Anders	32	44
Totaal	142	135
N =	461	475

op een recreatieproject te gaan recreëren. Deze conclusie kan echter niet zonder meer worden getrokken, omdat bij de meest genoemde alternatieven (zoals wandelen/fietsen, strandbezoek, tv kijken, winkelen/flaneren) eveneens geen entree wordt geheven (zijn gratis toegankelijk), zodat dit geen relevant afwegingscriterium is voor de keuze van de te ondernemen activiteit(en) onderling.

Figuur 20 Het effect van entreeheffing naar eigen zeggen op de bezoekerfrequentie, voor drie verschillende bedragen

De invloed van entreeheffing op het al dan niet bezoeken van een recreatieproject, kan echter wel worden nagegaan aan de hand het effect dat een eventuele entreeheffing heeft

op de bezoekfrequentie (zoals door de respondenten zelf wordt ingeschat). Er is gevraagd naar het effect van drie verschillende geldbedragen. Uit Figuur 20 blijkt dat bij een entreeheffing van f 1,- bij het Wilhelminapark 32% en op het Geestmerambacht 28% van de bezoekers minder vaak zou komen, terwijl op het Wilhelminapark 22% en op het Geestmerambacht 16% van de bezoekers geheel zou ophouden met het bezoeken van het project. Naarmate het bedrag van de entreeheffing verder stijgt, wordt de bezoekfrequentie sterker nadelig beïnvloed. Zo staakt op het Wilhelminapark 82% en op het Geestmerambacht 80% van de respondenten het bezoek aan de project geheel bij een entreeheffing van f 5,- pp. Het effect van entreeheffing vertoont op beide projecten grote overeenkomsten. Voor beide projecten is duidelijk dat entreeheffing, hoe gering ook, een sterke (negatieve) invloed zal hebben op het aantal personen dat de projecten bezoekt en ook op het aantal malen dat men de projecten zal bezoeken.

Wat bij de beantwoording van de vraag omtrent het effect van entreeheffing een rol kan hebben gespeeld, is het feit dat in de omgeving van beide projecten min of meer gelijksoortige voorzieningen aanwezig zijn die wel gratis toegankelijk zijn. Hierdoor is het denkbaar dat er sprake is van een gemeten 'uitwijkgedrag' naar deze 'concurrerende' voorzieningen, zolang deze gratis toegankelijk zijn. Op deze concurrentiepositie wordt in de volgende paragraaf nader ingegaan.

5.2 Concurrentiepositie ten opzichte van soortgelijke projecten

In deze paragraaf wordt meer expliciet ingegaan op de positie ten opzichte van andere soortgelijke recreatieprojecten. Een eerste vraag in dit verband is of men inderdaad ook andere, soortgelijke projecten bezoekt. Op het Wilhelminapark bezoekt 84% van de respondenten ook andere soortgelijke projecten. Voor het Geestmerambacht ligt dit percentage op 78%. Van de respondenten die andere projecten bezoeken wordt in Tabel 50 aangegeven hoeveel andere projecten zij bezoeken.

Tabel 50 Verdeling (%) naar aantal andere projecten dat men bezoekt, per project op jaarbasis

Aantal andere projecten dat men bezoekt	Wilhelmina- park	Geestmer- ambacht
1	9	55
2	20	29
3	26	11
4	21	4
> 4 (GA)	-	2
5 (WP)	12	-
6 (WP)	9	-
> 6 (WP)	2	-
Totaal	100	100
N =	1510	1907

Uit Tabel 50 blijkt dat bezoekers van het Wilhelminapark beduidend meer alternatieve projecten bezoeken dan bezoekers van het Geestmerambacht, die meestal maar één à twee andere projecten bezoeken (84%). Op het Wilhelminapark bezoekt een relatief groot deel (23%) van de respondenten die andere projecten bezoeken, zelfs vijf of meer andere projecten. De dichtheid van soortgelijke projecten is in de nabijheid van het

Wilhelminapark wel enigszins groter dan bij het Geestmerambacht, maar dit kan het grote verschil tussen beide projecten niet geheel veroorzaken.

De volgende vraag, die alleen werd gesteld aan degenen die wel andere projecten bezoeken, luidde welke andere projecten men dan wel bezocht. De antwoorden hierop verschillen uiteraard per project. In de vragenlijst werden vijf van de meest nabij gelegen min of meer vergelijkbare projecten met name genoemd. Voorts is bij beide projecten 'strand/duinen' nog toegevoegd, ook al is de vergelijkbaarheid met dagrecreatieprojecten discutabel. Bovendien had de respondent de mogelijkheid om zelf nog andere projecten te noemen.

De resultaten voor het Wilhelminapark staan weergegeven in Tabel 51, waarbij alleen die projecten staan weergegeven die door minimaal 5% van de bezoekers die andere projecten bezoeken, worden bezocht. De vijf in de vragenlijst voorgedcodeerde alternatieve recreatieprojecten blijken tevens de meest bezochte 'concurrerende' projecten te zijn. Daarnaast bleek dat ook Madestein door een respectabel deel van de respondenten (10%) wordt bezocht. Het naburige Elsenburgerbos ('zusterproject' van het Wilhelminapark) wordt na het strand en de duinen (82%) het meest bezocht door bezoekers van het Wilhelminapark (63%).

Tabel 51 *Andere projecten die bezoekers van het Wilhelminapark eveneens bezoeken, op jaarbasis*

Project	Percentage
Madestein	10
Elsenburgerbos	63
Delftse Hout	55
Julianapark	34
Zuiderpark	39
Overvoorde	38
Strand/duinen	82
Totaal	321
N =	1510

Tabel 52 *Andere projecten die bezoekers van het Geestmerambacht eveneens bezoeken, op jaarbasis*

Project	Percentage
Alkmaarder- en Uitgeestermeer	20
De Leyen	7
Dirkshoom	11
De Weel	7
Ursemmerplas	8
Strand/duinen	93
Totaal	146
N =	1907

In Tabel 52 worden de resultaten voor het Geestmerambacht gepresenteerd. De vijf in de vragenlijst genoemde recreatieprojecten bleken ook hier de best bezochte alternatieve projecten te zijn. Toch valt het bezoek aan de 'concurrerende' recreatieprojecten in het niet als wordt gekeken naar het aandeel van het strand en de duinen (93%). Het is echter

de vraag in hoeverre het strand en de duinen met hun unieke kenmerken eenzelfde functie vervullen als de overige 'man made' recreatieprojecten. In Tabel 52 wordt duidelijk geïllustreerd dat bezoekers van het Geestmerambacht in veel geringere mate gelijksoortige projecten bezoeken dan bezoekers van het Wilhelminapark. De bezoekpercentages liggen in Tabel 52 namelijk beduidend lager dan in Tabel 51.

De laatste vraag over de concurrentiepositie van de onderzochte projecten is waarom men tijdens het interview juist voor het onderzochte project heeft gekozen, in plaats van voor een 'concurrerend' project. Tabel 53 laat zien dat voor beide projecten de afstand tot het project (dichtbij/korte reistijd) van overwegend belang was bij de keuze van het recreatiedoel. Ook goed/makkelijk bereikbaar sluit hierbij aan. De situering van dergelijke projecten ten opzichte van bevolkingscentra is derhalve van groot belang voor een goede functievervulling. Ook de navolgende reden is voor beide projecten hetzelfde (rustig project). Dit ondanks het feit dat het Wilhelminapark gedurende de interviewperiode ongeveer 365.000 bezoeken te verwerken kreeg en het Geestmerambacht bijna 800.000 (De Bruin en Jaarsma, 1993). Het begrip 'rust' heeft hierbij dan ook een eigen context.

Tabel 53 *Percentage van de respondenten dat het genoemde alternatief opgeeft als reden voor keuze van juist het onderzochte project, per project op jaarbasis*

Reden(en) voor bezoek aan juist het onderzochte project	Wilhelmina-park	Geestmerambacht
Dichtbij/korte reistijd	56	64
Rustig project	29	20
Gezellig/veel te doen	4	5
Gratis toegankelijk	8	10
Aantrekkelijk	14	16
Waterpartijen	6	7
Natuurlijk ingericht	6	5
Mooie beplanting	5	6
Goed/gemakkelijk bereikbaar	11	12
Goede parkeergelegenheid	4	4
Speelmogelijkheden voor kinderen	4	4
Waterrecreatie	6	9
Goede wandelmogelijkheden	14	15
Goede fietsmogelijkheden	13	17
Speel-/ligweiden	2	2
Schoon/net gebied	3	2
Toiletten	0	1
Goede waterkwaliteit	1	1
Uit gewoonte	11	5
Min of meer toevallig	9	5
Anders	13	19
Totaal	219	229
N =	1758	2411

Na terugbrenging van het aantal redenen tot tien categorieën is gekeken naar effecten van dagtype en/of seizoenen op de frequentie, waarmee een reden genoemd wordt. Voor bepaalde redenen blijken er significante verschillen te bestaan tussen de dagtypen. Tabel 54 geeft hiervan een overzicht. Het feit dat 'rustig gebied' op zondagen relatief minder vaak wordt genoemd dan op de beide andere dagtypen komt overeen met het

Tabel 54 Percentage respondentent dat het genoemde alternatief als reden opgeeft voor bezoek aan juist het onderzochte project, per dagtype, per project

Reden(en) om juist het onderzochte project te bezoeken	Werkdag		Zaterdag		Zondag		Jaarbasis	
	WP	GA	WP	GA	WP	GA	WP	GA
Bereikbaarheid	61	67	63	68	62	67	62	67
Rustig gebied * #	31	27	32	17	22	12	29	20
Gezellig/veel te doen *	2	5	5	4	5	4	4	5
Gratis toegankelijk	8	11	8	11	9	8	8	10
Visuele aantrekkelijkheid #	26	32	29	28	23	25	26	29
Basiskwaliteiten/-voorzieningen *	6	8	10	10	9	8	7	8
Plaatsgebonden recreatievormen *	9	13	14	16	13	12	11	13
Wandelen/fietsen	27	30	27	30	25	28	26	29
Uit gewoonte #	13	5	8	7	10	4	11	5
Min of meer toevallig #	8	5	8	4	11	6	9	5
Totaal	191	203	204	195	189	174	193	191
N =	478	652	535	758	735	1009	1758	2411

* : interactie met dagtype voor WP (Wilhelminapark) significant op 0,05-niveau

: interactie met dagtype voor GA (Geestmerambacht) significant op 0,05-niveau

aantal bezoekers per dagtype. Beide projecten worden op zondagen veel drukker bezocht dan op werk- en zaterdag (De Bruin en Jaarsma, 1993). Bij het Wilhelminapark is op beide weekenddagen daarentegen is de gezelligheid weer van grotere betekenis.

Tabel 55 Percentage respondentent dat het genoemde alternatief als reden opgeeft voor bezoek aan juist het onderzochte project, per seizoen, per project

Reden om juist het onderzochte project te bezoeken	Na-seizoen		Winter-seizoen		Voor-seizoen		Hoog-seizoen		Jaarbasis	
	WP	GA	WP	GA	WP	GA	WP	GA	WP	GA
Bereikbaarheid * #	71	68	66	61	61	68	50	71	62	67
Rustig gebied * #	35	28	30	25	29	16	22	18	29	20
Gezellig/veel te doen #	4	0	2	2	5	5	3	8	4	5
Gratis toegankelijk * #	11	14	9	12	8	6	4	11	8	10
Visuele aantrekkelijkheid * #	31	31	28	30	22	30	25	25	26	29
Basiskwaliteiten/-voorzieningen * #	5	14	8	9	11	7	5	6	8	8
Plaatsgebonden recreatievormen * #	4	5	5	7	16	17	16	18	11	13
Wandelen/fietsen * #	37	39	35	36	20	21	17	27	26	29
Uit gewoonte *	18	5	9	6	13	5	8	4	11	5
Min of meer toevallig *	6	8	9	4	8	6	12	5	9	5
Totaal	222	212	201	192	193	181	162	193	194	191
N =	240	288	296	443	614	784	609	893	1758	2411

* : interactie met seizoen voor WP (Wilhelminapark) significant op 0,05-niveau

: interactie met seizoen voor GA (Geestmerambacht) significant op 0,05-niveau

In Tabel 55 wordt weergegeven voor welke bezoekredenen er significante verschillen bestaan tussen de seizoenen. Een aantal redenen vertonen op beide projecten overeen-

komstige en logisch verklaarbare significante verschillen per seizoen. Zo wordt 'rustig gebied' op beide projecten vooral genoemd in het na- en winterseizoen (de rustigste periodes in het jaar). Ook zijn significante verschillen tussen seizoenen van redenen die verband houden met recreatie-activiteiten goed verklaarbaar. Zo wordt de goede mogelijkheid om te wandelen en te fietsen op beide projecten significant vaker genoemd in het na- en winterseizoen en de mogelijkheden voor plaatsgebonden recreatievormen (zonnen, zwemmen e.d.) in het voor- en hoogseizoen. Dit sluit goed aan bij het activiteitenpatroon per seizoen, zoals weergegeven in hoofdstuk 4.

5.3 Beoordeling van het project

In deze paragraaf worden enige resultaten weergegeven die betrekking hebben op de beoordeling van de onderzochte projecten. Één van de vragen in dit verband, is die naar de bereikbaarheid van het project. Op het Wilhelminapark vond 94% de bereikbaarheid goed. De resterende 6% vond dat het met de bereikbaarheid minder goed is gesteld. Bij het Geestmerambacht had 2% van de respondenten opmerkingen over de bereikbaarheid van het project. Een overgrote meerderheid vindt de projecten derhalve goed bereikbaar.

Aan degenen die de bereikbaarheid van de projecten niet goed vonden is naar de reden van de minder goede bereikbaarheid gevraagd (Tabel 56).

Tabel 56 *Opgegeven reden(en) voor minder goede bereikbaarheid in percentages, op jaarbasis*

Reden(en) minder goede bereikbaarheid	Wilhelminapark	Geestmerambacht
Te ver van woonplaats	4	9
Onvoldoende toegangswegen	28	5
Gevaarlijke toegangswegen	21	9
Te weinig toegangen	7	1
Slecht bereikbaar met openbaar vervoer	15	14
Onvoldoende voet-/fietspaden	0	9
Moet (te) ver omrijden	5	16
Veel barrières	2	1
Slecht/onvoldoende bewegwijzerd	37	34
Overig	15	14
Totaal	134	112
N =	108	53

Bij beide projecten geeft een relatief groot deel van de respondenten (ruim een derde) een slechte/onvoldoende bewegwijzering als reden. Daarnaast wordt op het Wilhelminapark het aantal toegangswegen en de veiligheid ervan als problematisch beschouwd en wordt ook de slechte bereikbaarheid per openbaar vervoer regelmatig genoemd (15%). Op het Geestmerambacht worden (te ver) omrijden (16%) en wederom de slechte bereikbaarheid per openbaar vervoer (15%) als belangrijke redenen voor een minder goede ontsluiting naar voren gebracht. Het aandeel van het openbaar vervoer in de wijze van vervoer naar beide projecten is dan ook 0% (zie hoofdstuk 4). Toch ervaren in absolute zin maar erg weinig respondenten de ontsluiting per openbaar vervoer als een probleem (16 op het Wilhelminapark en 7 op het Geestmerambacht). Blijkbaar staat het gebruik van dergelijk vervoer voor het bezoeken van openluchtrecreatieprojecten zo ver bij de bezoekers vandaan, dat men niet eens de neiging heeft om dit als een kritiekpunt naar

voren te brengen. Bovendien zullen degene die voor hun vervoer naar dergelijke projecten geheel afhankelijk zijn van het openbaar vervoer, maar mondjesmaat op dergelijke projecten aanwezig zijn, juist vanwege de slechte bereikbaarheid per openbaar vervoer.

De respondenten is ook meer in het algemeen gevraagd of ze kritiek hadden op bepaalde aspecten van het project. Dit bleek bij het Wilhelminapark in sterkere mate het geval te zijn dan bij het Geestmerambacht. Zo heeft op het Wilhelminapark 48% van de respondenten punten van kritiek en bij het Geestmerambacht 33%. Vervolgens werd met een voorgecodeerde lijst van mogelijke kritiekpunten nagegaan, waarop de kritiek zich toespitste. Deze lijst, met bijbehorende percentages, is weergegeven in Tabel 57.

Tabel 57 *Percentage respondenten met punten van kritiek, dat genoemde punt inderdaad als punt van kritiek heeft, per project op jaarbasis*

Punt(en) van kritiek	Wilhelmina- park	Geestmer- ambacht
(Zwerf)vuil	23	4
Te weinig afvalbakken	11	3
Te weinig/slechte toiletten	9	4
Onveilige verkeerssituatie	6	2
Te weinig parkeerruimte	3	1
Onveilig (zwem)water	8	3
Onveilig ingericht	0	1
Onaanrekkelijk ingericht	2	1
Te druk	3	5
Te rustig	0	1
Te weinig toezicht	12	3
Moeilijk bereikbaar	1	0
Hinder van anderen	8	12
Last van honden	17	21
Hondepoep	15	12
Onvoldoende eet-/drinkgelegenheid	10	2
Vies water	4	7
Naaktstrand	3	-
Slecht onderhouden	5	3
Anders	34	49
Totaal	171	134
N =	852	806

Bij beide projecten valt op dat de categorie 'anders' de hoogste score heeft, hoewel de lijst van mogelijke kritiekpunten gebaseerd is op bestaande literatuur. Bij het Wilhelminapark hebben de meeste klachten betrekking op (zwerf)vuil (23%) en last van honden (17%) of het residu ervan (15%). Ook bij het Geestmerambacht wordt last van honden (21%) of het residu ervan (12%) veelvuldig genoemd als kritiekpunt, ondanks allerlei beperkende maatregelen die er gelden voor honden. Het uitlaten van honden in en/of het meenemen van honden naar recreatieprojecten staat derhalve vaak op gespannen voet met het genoegen dat andere recreanten ontlenen aan het bezoek van een dergelijk project. Ook hinder van andere recreanten (12%) wordt op het Geestmerambacht nogal eens als kritiekpunt genoemd. De normdagcapaciteit is in de zomer van 1992 op meer dan 20 dagen overschreden bij het Geestmerambacht (De Bruin en Jaarsma, 1993), hetgeen blijkbaar toch aanleiding geeft tot meer overlast tussen recreanten onderling.

Een vraag die min of meer aan de punten van kritiek is gerelateerd, betreft het al dan niet hebben van wensen ter verbetering van het project. Op het Wilhelminapark geeft 37% van de respondenten aan wensen te hebben. Op het Geestmerambacht is dit 27%. Het percentage respondenten met punten van kritiek is bij beide projecten derhalve groter dan het percentage respondenten dat wensen heeft. Niet alle punten van kritiek worden derhalve als een wens geformuleerd.

Ook nu weer is gevraagd, indien de respondent wensen had, wat deze wens(en) inhield(en). Alleen betrof het hier geen voorgecodeerde lijst van wensen, maar een open vraag. Omdat de wensen van de respondenten op sommige punten vrij project-specifiek zijn, worden ze per project gepresenteerd (Tabel 58 en Tabel 59). In deze tabellen zijn alleen die wensen opgenomen die door minstens 3% van de respondenten met wensen geuit werden. In aanhangsel 5 is de meer uitgebreide lijst met wensen te vinden.

Tabel 58 *Percentage respondenten op het Wilhelminapark met wensen die de genoemde wens naar voren brengen (indien 3% of meer), op jaarbasis*

Wens(en) ter verbetering van het project	Percentage
Meer speelvoorzieningen voor kinderen	4
(Meer) toiletten	16
(Meer) restauratieve voorzieningen	20
(Meer) zitgelegenheid (bankjes e.d.)	3
(Grotere) speeltuin	4
(Meer) toezicht	4
(Meer) prullenbakken	3
Overige wensen (door minder dan 3% genoemd)	70
Totaal	121
N =	665

Op het Wilhelminapark (Tabel 58) betreffen veel wensen (meer) restauratieve voorzieningen (20%), en de wens tot (meer) toiletten (16%). Beide aspecten scoren ook hoog bij de kritiekpunten op het Wilhelminapark.

Tabel 59 *Percentage respondenten op het Geestmerambacht met wensen die de genoemde wens naar voren brengen (indien 3% of meer), op jaarbasis*

Wens(en) ter verbetering van het project	Percentage
Meer speelvoorzieningen voor kinderen	8
(Meer) toiletten	6
(Meer) restauratieve voorzieningen	3
(Meer) zitgelegenheid (bankjes e.d.)	8
Aanleg naaktstrand	4
Uitlaatplaatsen voor honden	5
Overige wensen (door minder dan 3% genoemd)	80
Totaal	114
N =	653

Bij het Geestmerambacht is er niet een wens die er duidelijk uit springt (Tabel 59). De meest algemeen gehoorde wensen betreffen het plaatsen van (meer) zitbankjes en meer speelvoorzieningen voor kinderen. De punten van kritiek die betrekking hebben op de

hinder van honden, worden bij de wensen vertaald in de wens tot specifieke uitlaatplaatsen voor honden. Hiermee wordt indirect de wens te kennen gegeven om een scheiding van functies na te streven.

Overeenkomstige wensen op beide projecten betreffen de aanleg van (meer) speelvoorzieningen voor kinderen, (meer) toiletten, (meer) restauratieve voorzieningen en (meer) zitgelegenheid (bankjes e.d.). Deze wensen blijken vrij algemeen te zijn voor recreatieprojecten. Want ook op het Ermerzand (het derde recreatieproject dat bij het onderzoek is betrokken) komen soortelijke wensen naar voren (De Bruin et al, 1992). Ook blijkt dat de kritiekpunten en de wensen vaak in elkaars verlengde liggen. Zo wordt bijvoorbeeld het punt van kritiek dat er onvoldoende eet-/drinkgelegenheid is, vaak vertaald in een wens tot meer restauratieve voorzieningen en het punt van kritiek dat er te weinig afvalbakken zijn wordt omgezet in de wens tot meer prullenbakken.

5.4 Conclusies

De beslissing om een recreatieproject te bezoeken wordt, zo lijkt het althans, niet gekenmerkt door een beslissingsproces waarbij veel alternatieve (recreatie)activiteiten worden overwogen. Op beide projecten geeft ongeveer driekwart van de ondervraagden aan geen alternatieve activiteit te hebben overwogen, terwijl degenen die aangaven dat wel te hebben overwogen, meestal maar één andere activiteit in beschouwing hebben genomen. Een deel van de alternatieve activiteiten die men heeft overwogen, is bovendien overeenkomstig aan de activiteiten die men op recreatieprojecten kan doen (wandelen, fietsen), zodat in een aantal gevallen alleen sprake is van een afweging betreffende de locatiekeuze.

Meer dan driekwart van de respondenten van zowel het Wilhelminapark (84%) als van het Geestmerambacht (78%) bezoekt wel eens een ander recreatieproject. Bij het Geestmerambacht is er meestal sprake van één of twee andere dichtbij gelegen projecten die men ook bezoekt. Verder gaan bezoekers van het Geestmerambacht in grote getale naar het nabijgelegen strand en de duinen. Bezoekers van het Wilhelminapark gaan gemiddeld naar meer alternatieve projecten. Zo bezoekt bijna een kwart van de bezoekers van het Wilhelminapark nog minimaal vijf andere projecten. Het strand en de duinen zijn ook bij bezoekers van het Wilhelminapark sterk in trek.

Veruit de belangrijkste reden om juist het Wilhelminapark of het Geestmerambacht te bezoeken in plaats van een ander project, blijkt de korte afstand en, in samenhang hiermee, de korte reistijd naar het project te zijn. Aangezien 80% van de bezoekers bij het Wilhelminapark binnen een straal van 5 km van het project afkomstig zijn en bij het Geestmerambacht binnen een straal van 10 km (zie hoofdstuk 4), lijken deze af te leggen afstanden naar een dergelijk type voorziening voor de meeste bezoekers acceptabel te zijn. De bereikbaarheid van beide projecten wordt door de overgrote meerderheid van de bezoekers dan ook als goed gekenschetst, ondanks de (zeer) beperkte mogelijkheid om de projecten per openbaar vervoer te bereiken. De bewegwijzering blijkt bij beide projecten een zwakke schakel te zijn in de bereikbaarheid, ruim eenderde van de respondenten die de projecten minder goed bereikbaar achten, vindt de bewegwijzering tekort schieten.

Als punt van kritiek wordt op beide projecten vaak genoemd; last van honden of hondepoep. Daarnaast wordt op het Wilhelminapark (zwerf)vuil regelmatig als negatief aspect naar voren gebracht.

Ook op het punt van entreeheffing zijn er overeenkomsten tussen beide projecten. Entreeheffing, hoe gering ook, zal een sterk negatieve invloed hebben op de frequentie waarmee de projecten worden bezocht. Zo zal ruim de helft van de bezoekers van het Wilhelminapark bij een entreeheffing van f 1,- pp het project minder vaak bezoeken of zelfs in het geheel niet meer bezoeken. Voor het Geestmerambacht geldt dit voor bijna de helft van de bezoekers. Wellicht wordt een dergelijke heftige reactie (deels) ingegeven doordat men deze projecten tot dusverre altijd gratis heeft kunnen bezoeken. Bovenstaande geeft echter wel aan dat het als enige invoeren van entreeheffing de concurrentiepositie van dergelijke projecten waarschijnlijk sterk nadelig zal beïnvloeden.

De wensen over nog aan te brengen, respectievelijk te verbeteren voorzieningen op de projecten vertonen sterke overeenkomsten. Zo leeft onder de bezoekers van zowel het Wilhelminapark als het Geestmerambacht de wens tot (meer) speelvoorzieningen voor kinderen, (meer) toiletten, (meer) restauratieve voorzieningen en (meer) zitgelegenheid (bankjes e.d.). Op het Wilhelminapark is de roep om (meer) toiletten en (meer) restauratieve voorzieningen evenwel nog wat groter dan op het Geestmerambacht. Dergelijke voorzieningen worden in recreatieprojecten overigens vrij algemeen op prijs gesteld en kunnen worden gerekend tot de basisvoorzieningen van recreatieprojecten.

Uit het bovenstaande kan worden geconstateerd dat er, ondanks de verschillen tussen beide projecten over bijvoorbeeld de inrichting, omvang en ligging in het land, toch tal van overeenkomsten zijn in het gebruik en de beoordeling van de projecten.

LITERATUUR

Bruin, A.H. de, A. van Hoorn & C.F. Jaarsma, 1988. *Ontwikkeling van een methode ter bepaling van het gebruik van openluchtrecreatieprojecten*. Wageningen, ICW, Rapport 24.

Bruin, A.H. de & A. van Hoorn, 1991. *Trendonderzoek naar het gebruik en niet-gebruik van openluchtrecreatieprojecten: achtergronden, doel en opzet*. Wageningen, DLO-Staring Centrum, Rapport 154.

Bruin, A.H. de, A. van Hoorn & S. de Vries, 1992. *Trendonderzoek naar het gebruik en niet-gebruik van openluchtrecreatieprojecten: objectinterviews jaar 2; uitkomsten van objectinterviews op het Ermerzand en het Geestmerambacht gedurende de periode september 1990 - augustus 1991*. Wageningen, DLO-Staring Centrum, Rapport 219.

Bruin, A.H. de & C.F. Jaarsma, 1993. *Trendonderzoek naar het gebruik en niet-gebruik van openluchtrecreatieprojecten: mechanische en visuele verkeerstellingen jaar 3; uitkomsten van mechanische en visuele verkeerstellingen op het Wilhelminapark en het Geestmerambacht gedurende de periode september 1991 - augustus 1992*. Wageningen, DLO-Staring Centrum, Rapport 253.

Bruin, A.H. de, S. de Vries & A. van Hoorn, 1991. *Trendonderzoek naar het gebruik en niet-gebruik van openluchtrecreatieprojecten: objectinterviews jaar 1; uitkomsten van objectinterviews op het Ermerzand en het Wilhelminapark gedurende de periode september 1989 - augustus 1990*. Wageningen, DLO-Staring Centrum, Rapport 156.

Heijden, R.E.C.M. van der & H.J.P. Timmermans, 1988. *Variatie-zoekend ruimtelijk keuze gedrag van openluchtrecreanten: theorie, modelvorming en empirische analyses*. Eindhoven, Technische Universiteit Eindhoven, Faculteit Bouwkunde. Uitgave van de Sectie Urbanistiek, Vakgroep BAU.

Hoorn, A. van & A.H. de Bruin, 1989. 'Herwegen recreatie-interviews in veel gevallen noodzakelijk. Herweging: hoe en waarom.' *Recreatie & Toerisme* 21, 5: VIII-XII.

Provinciale Planologische Dienst van Noord-Holland, 1989. *Recreatiethuisonderzoek Amsterdam-Noordzeekanaalgebied 2: toelichting op het hoofdrapport*. Haarlem, Provinciale Planologische Dienst van Noord-Holland, Studierapport 41.

Research voor Beleid, 1988. *Dichtbij of veraf: complement of concurrent; een onderzoek naar gebruik en beleving van de recreatieprojecten Lage Bergse Bos, Bleiswijkse Zoom, Oude Maas en Brielse Maas*. Leiden, Research voor beleid.

STEC, 1989. *Non-participatie en Gelderse dagrecreatieprojecten*. Nijmegen, Bureau voor regionaal-economisch onderzoek.

AANHANGSELS

1 Geplande rapporten over het trendonderzoek naar het gebruik en niet-gebruik van openluchtrecreatieprojecten met tussen haakjes de uitvoerende instantie(s) (SC-DLO = DLO-Staring Centrum, LUW = Landbouwniversiteit Wageningen)

Algemene publikatie over de aanleiding, probleemstelling en opzet van het onderzoek (SC-DLO) (1 rapport)	
Opzet en verwerking mechanische en visuele tellingen (SC-DLO/LUW) (1 rapport)	Opzet en verwerking objectinterviews en thuisinterviews (SC-DLO) (1 rapport)
Uitkomsten mechanische tellingen per project per jaar (LUW) (9 rapporten)	Globale uitkomsten objectinterviews twee projecten per jaar (SC-DLO) (3 rapporten)
Jaarlijks overzichtsrapport over uitkomsten mechanische en visuele tellingen en bezoekomvang van twee projecten (SC-DLO/LUW) (3 rapporten)	Uitkomsten thuisinterviews rondom de drie projecten (SC-DLO) (1 rapport)
Rapporten te publiceren na afloop van de drie waarnemingsjaren:	
Trendanalyse uitkomsten mechanische en visuele tellingen en bezoekomvang van de drie projecten over de drie waarnemingsjaren (SC-DLO/LUW) (1 rapport)	Trendanalyse uitkomsten objectinterviews van de drie projecten over de drie waarnemingsjaren (SC-DLO) (1 rapport)

Vervolg lijst met reeds verschenen rapporten:

Jaarsma, C.F. en F.J. Wijnstra 1993. *Trendonderzoek naar het gebruik en niet-gebruik van openluchtrecreatieprojecten: herberekening en analyse van de verkeersstromen van en naar het Geestmerambacht in de periode september 1989 - augustus 1990*. Wageningen, LUW, Nota vakgroep Ruimtelijke Planvorming 45.

Bruin, A.H. de & C.F. Jaarsma, 1993. *Trendonderzoek naar het gebruik en niet-gebruik van openluchtrecreatieprojecten: mechanische en visuele verkeerstellingen jaar 3; uitkomsten van mechanische en visuele verkeerstellingen op het Wilhelminapark en het Geestmerambacht gedurende de periode september 1991 - augustus 1992*. Wageningen, DLO-Staring Centrum, Rapport 253.

2 Herwegingsformules

a. Herweging van waarnemingsuren per waarnemingslocatie

Deze wegingsfactor wordt berekend per waarnemingslocatie, per waarnemingsuur. De uren waarop er op de betreffende waarnemingslocatie geen geslaagde interviews zijn afgenomen worden niet bij de berekening betrokken.

$$\frac{G_{w,i} / M_{w,i}}{G_{w,i,j} / M_{w,i,j}}$$

$G_{w,i}$ = aantal geïnterviewde personen (G) (exclusief non-response), op waarnemingslocatie w, op waarnemingsdag i

$M_{w,i}$ = aantal inkomende personen (M), op waarnemingslocatie w, op waarnemingsdag i

$G_{w,i,j}$ = aantal geïnterviewde personen (G) (exclusief non-response), op waarnemingslocatie w, op waarnemingsdag i, in uur j

$M_{w,i,j}$ = aantal inkomende personen (M), op waarnemingslocatie w, op waarnemingsdag i, in uur j

b. Herweging van waarnemingslocaties per project

Deze herwegingsfactor wordt berekend per waarnemingslocatie per waarnemingsdag. De waarnemingslocaties waarbij op de betreffende waarnemingsdag geen interviews zijn afgenomen, worden niet bij de berekening betrokken. Deze herwegingsfactor wordt toegepast nadat herweging per uur heeft plaatsgevonden.

$$\frac{G_{p,i} / M_{p,i}}{G_{p,i,w} / M_{p,i,w}}$$

$G_{p,i}$ = aantal geïnterviewde personen (G) (exclusief non-response), in project p, op waarnemingsdag i

$M_{p,i}$ = aantal inkomende personen (M), in project p, op waarnemingsdag i

$G_{p,i,w}$ = aantal geïnterviewde personen (G) (exclusief non-response), in project p, op waarnemingsdag i, op waarnemingslocatie w

$M_{p,i,w}$ = aantal inkomende personen (M), in project p, op waarnemingsdag i, op waarnemingslocatie w

c. Herweging van waarnemingsdagen per dagtype

Deze herwegingsfactor wordt berekend per project, per waarnemingsdag om de onderscheiden dagtypen onderling te kunnen vergelijken. Deze herwegingsfactor wordt toegepast nadat herweging per uur en per waarnemingslocatie heeft plaatsgevonden, zodat de gegevens op projectniveau per waarnemingsdag zijn herwogen.

$$\frac{G_{k,d} / M_{k,d}}{G_{k,d,s} / M_{k,d,s}}$$

$G_{k,d}$ = aantal geïnterviewde personen (G) (exclusief non-response), in waarnemingsjaar k, gedurende de vier waarnemingsdagen van dagtype d

$M_{k,d}$ = aantal inkomende personen (M), in waarnemingsjaar k, gedurende alle dagen van dagtype d

$G_{k,d,s}$ = aantal geïnterviewde personen (G) (exclusief non-response), in waarnemingsjaar k, op de waarnemingsdag van dagtype d, in seizoen s

$M_{k,d,s}$ = aantal inkomende personen (M), in waarnemingsjaar k, op alle dagen van dagtype d, in seizoen s

d. Herweging van waarnemingsdagen per seizoen

Deze herwegingsfactor wordt berekend per waarnemingsdag om de onderscheiden seizoenen onderling te kunnen vergelijken. Deze herwegingsfactor wordt toegepast nadat herweging per uur en per waarnemingslocatie heeft plaatsgevonden, zodat de gegevens op projectniveau per waarnemingsdag zijn herwogen.

$$\frac{G_{k,s} / M_{k,s}}{G_{k,s,d} / M_{k,s,d}}$$

$G_{k,s}$ = aantal geïnterviewde personen (G) (exclusief non-response), in waarnemingsjaar k, gedurende de drie waarnemingsdagen in seizoen s

$M_{k,s}$ = aantal inkomende personen (M), in waarnemingsjaar k, gedurende alle dagen in seizoen s

$G_{k,s,d}$ = aantal geïnterviewde personen (G) (exclusief non-response), in waarnemingsjaar k, op de waarnemingsdag in seizoen s, van dagtype d

$M_{k,s,d}$ = aantal inkomende personen (M), in waarnemingsjaar k, op alle dagen in seizoen s, van dagtype d

Opmerking: $G_{k,s,d}$ en $M_{k,s,d}$ van bovenstaande formule komen overeen met respectievelijk $G_{k,d,s}$ en $M_{k,d,s}$ van de herwegingsformule per dagtype (d).

e. Herweging van waarnemingsdagen per jaar

Deze herwegingsfactor wordt berekend per waarnemingsdag voor analyse op jaarbasis. Deze herwegingsfactor wordt toegepast nadat herweging per uur en per waarnemingslocatie heeft plaatsgevonden, zodat de gegevens op projectniveau per waarnemingsdag zijn herwogen.

$$\frac{G_k / M_k}{G_{k,d,s} / M_{k,d,s}}$$

- G_k** = aantal geïnterviewde personen (G) (exclusief non-response), gedurende de twaalf waarnemingsdagen van jaar k
- M_k** = aantal inkomende personen (M), gedurende alle dagen van jaar k
- G_{k,d,s}** = aantal geïnterviewde personen (G) (exclusief non-response), in waarnemingsjaar k, op de waarnemingsdag van dagtype d, in seizoen s
- M_{k,d,s}** = aantal inkomende personen (M), in waarnemingsjaar k, op alle dagen van dagtype d, in seizoen s

3 Waarnemingslocaties op het Wilhelminapark

Telpunt nummer	Locatie	Type waarneming (1)	Voertuigsoort (2)
2200A	Hoofdingang	M + V + I	MVT + FTS + VTG
2201F	Fiets/voetbrug	M + V + I	FTS + VTG
2202F	Fiets/voetpad zuid	M + V + I	FTS + VTG
2203F	Fiets/voetpad oost	M + V + I	FTS + VTG
2204F	Voetpad hoofdingang	M + V + I	FTS + VTG
2205F	Fiets/voetpad oost	M	FTS + VTG

Waarnemingslocaties op het Geestmerambacht

Telpunt nummer	Locatie	Type waarneming (1)	Voertuigsoort (2)
2300A	Hoofdingang Wagenweg	M + V + I	MVT + FTS + VTG
2301F	Fiets/voetpad Wagenweg	M	FTS + VTG
2302A	Ingang Vlasgat	M + V + I	MVT + FTS + VTG
2304F	Fiets/voetpad Kleimeer	M + V + I	FTS + VTG
2305A	Hoofdingang Krokweg	M + V + I	MVT + FTS + VTG
2307F	Fiets/voetpad Nauertocht (richting Aikmaar)	M	FTS + VTG
2308F	Fiets/voetpad Negen Sneesweg	M + V + I	FTS + VTG
2309F	Fiets/voetpad Winterpad	M + V + I	FTS + VTG
2310F	Fiets/voetpad Maaiersbrug	M	FTS + VTG
2311F	Fiets/voetpad Nauertocht (richting Koedijk)	M	FTS + VTG

(1) M = Mechanische verkeerstelling
V = Visuele verkeerstelling
I = Interviewlocatie

(2) MVT = Motorvoertuigen
FTS = (Brom)fietsen
VTG = Voetgangers

4 Waarnemingsdagen met globale weersomschrijving

Donderdag 3 oktober 1991

Het weer: half tot zwaar bewolkt, temperatuur 17 °C, stormachtige wind, op het eind van de middag gevolgd door regen.

Zaterdag 12 oktober 1991

Het weer: eerst zonnig, bij een temperatuur van 18 °C, maar in de loop van de dag toenemende bewolking in de middag gevolgd door regen, weinig wind.

Zondag 27 oktober 1991

Het weer: onbewolkt, temperatuur 10 °C, matige wind uit zuidoostelijke richtingen.

Donderdag 27 februari 1992

Het weer: nevelig, in de loop van de dag brak de zon door en 's middags was het onbewolkt, temperatuur 12 °C, weinig wind.

Zondag 29 maart 1992

Het weer: de dag begon onbewolkt, maar in de loop van de dag was er toenemende bewolking, het bleef droog, temperatuur 7 °C.

Zaterdag 11 april 1992

Het weer: onbewolkt, temperatuur 17 °C, weinig wind.

Zaterdag 16 mei 1992

Het weer: zonnig, bij een temperatuur 15 °C aan zee tot 19 °C meer landinwaarts, matige westelijke wind.

Donderdag 11 juni 1992

Het weer: onbewolkt, in de loop van de dag wolkenvelden, temperatuur 20 °C matige tot krachtige noordoostenwind.

Zondag 21 juni 1992

Het weer: grotendeels bewolkte dag met plaatselijk opklaringen, temperatuur van 19 °C langs de kust, tot 22 °C meer landinwaarts, matige noordelijke wind.

Zondag 19 juli 1992

Het weer: in de loop van de dag toenemende opklaringen, temperatuur 20 °C langs de kust, tot 23 °C in het binnenland, zwakke tot matige wind.

Donderdag 6 augustus 1992

Het weer: 's ochtends bewolkt, in de loop van de dag meer zon, temperatuur 21 °C aan de kust tot 23 °C meer landinwaarts, zwakke tot matige wind.

Zaterdag 22 augustus 1992

Het weer: onbewolkt, in de loop van de dag sluierbewolking, temperatuur 24 °C, tegen de avond ontwikkelden zich enkele zware onweersbuien.

5 Percentage van de respondenten op het Wilhelminapark en op het Geestmerambacht die genoemde wensen naar voren brengen

Wensen ter verbetering van het project Wilhelminapark	Percentage
Project vergroten	0
Voorzieningen voor fietsen, algemeen	0
Meer fietspaden	2
Betere fietspaden	0
(Bewaakte) (brom)fietsenstalling(en)	0
Fietspaden verbreden	0
Bromfietspad over de heuvels	0
Fietspaden asfalteren	0
Speciaal racefietspad	0
Fietspad naar volkstuinen	0
Meer wandelpaden	0
Wandelpaden afschermen	0
Minder wandelpaden	0
Paaltjes bij begin van wandelpaden	0
Voorzieningen voor vissen, algemeen	0
Visstand verbeteren	1
Meer ingerichte visplaatsen	0
Meer vissteigers	1
Scheiding aanbrengen tussen vis- en surfwater	0
Vrij vissen toestaan	0
Meer viswater	0
Karpervijver	0
Dieper viswater	0
Speelvoorzieningen voor kinderen, algemeen	0
Meer speelvoorzieningen voor kinderen	4
Grotere zandbak	1
Aparte speelweide (tuin) voor kinderen	1
(Grotere) speeltuin	4
Glijbaan	0
Schommel	1
Meer speelvoorzieningen in en om het water	0
Peuterspeelplaats	1
Peuterbad	0
Speelvoorziening bij visplaatsen	1
(Kinder)toilet bij speelplaats	0
(Meer) speelvoorzieningen voor oudere kinderen	0
(Meer) activiteiten voor de kinderen organiseren	1
Pierenbad (verbeteren)	0
(Overdekt) zwembad	1
Meer zwemwater	0
Vaste vlot(ten) in zwemwater	0
Zwemplas voor uitsluitend zwemmen	0
Trappen bij de steiger(s)	0
Ruiterpaden	1
Groter(e) en/of meer zandstrand(en)	1
Zandstrand beter laten afhellen	0
Meer zand op het strand	0
Zonneschermen	0
Verbeteren startplaats surfers	0
Varen mogelijk maken	0
Aparte vijver voor radiografisch bestuurd boten	0
Duikplank	0

Wensen ter verbetering van het project Wilhelminapark	Percentage
Waterglijbaan	0
Meer surfwater	0
Waterspeelplaats (type Blauwe Poort)	0
Vergroten naaktstrand	1
Afschermen/verplaatsen/verwijderen naaktstrand	2
Meer speelmogelijkheden in naaktrecreatiegebied	0
Toiletten bij naturistenstrand	0
Voorzieningen voor dagkamperen	0
(Natuur)ijsbaan	0
(Hard)looproute met afstandsmarkering	1
Hek achter voetbaldoel	0
Clubhuis	0
Modelvliegtuigen terrein	0
Voorzieningen voor sportieve recreatie, algemeen	0
Trimparcours	2
Volleybalveld	0
Voetbaldoelen (veld)	0
Meer (sport)evenementen	0
Basketbalveld	0
Ski-heuvel	0
Uitkijktoren	0
Veld voor balspelen	0
Kinderboerderij	2
(Meer) toiletten	16
Douches/wasgelegenheid	1
(Meer) restauratieve voorzieningen	20
(Meer) zitgelegenheid (bankjes e.d.)	3
Schuilvoorzieningen (hutten)	2
Telefooncel	1
Kleedhokjes/toiletten hele jaar open	1
Drinkwaterkranen	3
EHBO-post	1
Barbecue voorzieningen	0
Warm water voorziening	0
(Souvenir)winkel	0
(Meer) informatiepanelen	0
Observatiehut	0
Bij schaatsweer, 'koek en zopie' tent	0
Terras (langs water)	0
(Hoge) (zit)bankjes voor invaliden	0
Theetuin	1
Kleedruimte	0
Inrichting, algemeen	0
Meer bos	3
Meer parkeergelegenheid	1
(Meer) natuurlijk inrichten/bepplanten/beheren	0
Geluidswal (voor treinen)	0
Hekwerk aanbrengen langs wegkant	0
Tunnel voor de treinen	0
Meer bloemen	2
Stenen langs waterkant verwijderen	0
Watergedeelte voor kinderen afbakenen	0
Instellen stilte(rust)gebied	0
Parkeergelegenheid nabij het water	0
Bereikbaarheid, algemeen	0
Betere verbindingen naar project	0
Verbeteren bewegwijzering naar project	0

Wensen ter verbetering van het project Wilhelminapark	Percentage
Aanbrengen plattegrond	0
Bereikbaarheid voor auto's verbeteren	0
Verbinding met Eisenburgerbos	1
Interne ontsluiting voor rolstoelen verbeteren	0
Verbeteren openbaar vervoer naar project	0
Ingang voor auto's vanaf Delft	0
Verbeteren bereikbaarheid met fiets vanuit Delft	0
Tunnel/brug naar park onder/over weg Rijswijk-Delft	1
Meer ingangen voor fietsen	0
Interne bewegwijzering verbeteren	0
Toegangen beter asfalteren	1
Meer trappen op de heuvels	0
(Verkeers)veiligheid, algemeen	0
Meer verlichting	1
Snelheidsremmende verkeersmaatregelen (drempels)	0
Scheiding voertuigsoorten	1
Auto's niet toestaan	0
Meer controle op verkeersregels	0
Brommers niet toelaten	0
Verkeersdrempels verlagen/verwijderen	0
Verbeteren scheiding fiets-/wandelpaden	1
(Verkeers)veilige routes naar project	0
Paaltjes langs ligweiden	0
Minder parkeerplaatsen	0
Auto's van fiets-/voetpaden weren	0
Geen fietsers toelaten	0
Eén centrale parkeerplaats	0
Verkeerspaaltjes	0
Parkeerhavens bij ingang	0
Onderhoud, algemeen	1
Meer prullenbakken	3
Vaker prullenbakken legen	1
Verwijderen (zwerf)vuil	0
Beperken vandalisme (meer toezicht)	1
Uitvoeren waterkwaliteitscontrole	0
Verbeteren (zwem)waterzuivering	1
Meer toezicht	4
Zwemwater uitbaggeren	1
Zand in kinderzandbak verschonen	0
Zand op strand verschonen	1
Schonere toiletten	1
Zitbankjes schoonhouden	1
Honden, algemeen	0
(Loslopende) honden verbieden	1
Uitlaatplaatsen voor honden	2
Meer toezicht op honden	0
(Aangelijnde) honden toelaten	0
Honden niet toelaten op strand en/of in (zwem)water	0
Loslopende honden gedurende langere periode toestaan	0
Hondentoilet	2
Zwemplaats voor honden	1
Hondenpoepemmers	0
Honden niet overal toelaten	0
Eet-/drinkgelegenheid voor honden	0
Springheggen voor honden	0
Kinderstrand verbieden voor honden	0
Beschoeiing vervangen	0

Wensen ter verbetering van het project Wilhelminapark	Percentage
Heuvelpad opnieuw bestraten	0
Asfaltering verbeteren	0
Begrazing door schapen	0
Project 's nachts afsluiten	1
Project in huidige staat houden	0
Geen entreeheffing	1
Entreeheffing voor onderhoud	1
Totaal	114
N =	665

Wensen ter verbetering van het project Geestmerambacht	Percentage
Project vergroten	1
Meer moeras	0
Voorzieningen voor fietsen, algemeen	0
Meer fietspaden	1
Betere fietspaden	1
Fietsenrekken	0
(Meer) (bewaakte) (brom)fietsenstalling(en)	1
Fietspaden verbreden	0
Fietspaden langs water	1
Speciaal mountainbike fietspad	0
Fietsverhuur	0
Meer wandelpaden	2
Verbeteren wandelpaden	1
Vrije wandelroute rond de plas	1
Wandelpaden met zachte ondergrond	0
Wandelpaden asfalteren	1
Geen nieuwe verharde wandelpaden	1
Draaihekjes voor wandelpaden	0
Wandelmarkeringspaaltjes vrijhouden	0
Betere markering wandelroutes	0
Visstand verbeteren	0
Meer ingerichte visplaatsen	1
Meer vissteigers	0
Scheiding aanbrengen tussen vis- en surfwater	0
Vrij vissen toestaan	0
(Meer) vissteiger(s) voor invaliden	0
Visvijvers meer verspreiden	0
Meer mogelijkheden bootvissen	0
Visvereniging	0
Zwem- en viswater (beter) scheiden	0
Hinder van beroepsvisser	0
Speelvoorzieningen voor kinderen, algemeen	0
Meer speelvoorzieningen voor kinderen	8
Aparte speelweide (tuin) voor kinderen	1
(Grottere) speeltuin	2
Glijbaan	1
Meer speelvoorzieningen in en om het water	0
Peuterspeelplaats	1
Peuterbad	0
Pierenbad (verbeteren)	1
(Overdekt) zwembad	0
Waterverlaatplaatsen	0
Eilandjes in zwemgedeelte	0
Dieper zwemwater	0
Steiger voor duiksport	0
Zwemwaterdiepte gelijkmatig laten verlopen	0
Zwemwedstrijden	0
Zwemplas voor uitsluitend zwemmen	0
Trappen bij de steiger(s)	0
Zwem- en surfwater scheiden	1
Stenen uit zwemwater verwijderen	1
Zwemwater goed afbakenen	0
Ruiterpaden	1
Meer ligweiden	0
Voorzieningen voor zonnen, algemeen	1
Groter(e) en/of meer zandstrand(en)	1

Wensen ter verbetering van het project Geestmerambacht	Percentage
Verhuur strandstoelen/windschermen	0
Meer luwe/afgeschermdde plekken	0
Vaarverbod in winter	0
Badmeester	0
Verhuur surfplanken	0
Surfactiviteiten in clubverband	0
(Meer) huurboten	0
Drempel diep/ondiep water te hoog voor surfplanken	1
Varen in sloten mogelijk maken	0
Palen voor drogen surfzeilen	0
Surfstalling	2
Duikplank	1
Waterglijbaan	1
Verhuur waterfietsen	1
Verhuur kano's	0
Steiger voor kano's	0
Boten met buitenboordmotor toestaan	0
Botenhuis	0
Waterspeelplaats (gelijk Twiske)	0
Meer te waterlaatplaatsen voor surfplanken/surfhaven	1
Aanleg naaktstrand	4
Aanleg camping	0
(Vergroten) voorziening voor dagkamperen	1
Overnachtingen toestaan	0
Camping langs het water	0
Elektriciteit voor caravans	0
Vliegerweide	0
(Hard)looproute met afstandsmarkering	0
Sportveld	0
Voorzieningen voor sportieve recreatie, algemeen	1
Trimparcours	1
Volleybalveld	1
Midgetgolfbaan	1
Voetbaldoelen (veld)	1
Meer (sport)evenementen	0
Basketbalveld	1
Waterskibaan	0
Kinderboerderij	0
(Meer) toiletten	6
Douches/wasgelegenheid	2
(Meer) restauratieve voorzieningen	3
(Meer) zitgelegenheid (bankjes e.d.)	8
Telefooncel	0
Kleedhokjes/toiletten hele jaar open	2
Drinkwaterkranen	1
EHBO-post	1
Warm water voorziening	0
(Souvenir)winkel	0
(Meer) informatiepanelen	0
Kleedhokjes	0
Invalidentoilet	0
Inrichtingsmaatregelen t.b.v. vogels	0
Observatiehut	0
Kluisjes	0
Muziek(concerten)	0
(Zit)steigers/bankjes langs water	0
(Meer) picknicktafels/plaatsen	0

Wensen ter verbetering van het project Geestmerambacht	Percentage
Terras (langs water)	1
(Hoge) (zit)bankjes voor invaliden	0
Expositieruimte	0
(Meer) brandblussers	0
Meer beplanting	1
Meer bos	1
Vergroten wateroppervlak	0
Meer parkeergelegenheid	0
(Meer) natuurlijk inrichten/beplanten/beheren	1
Geluidswal	0
Bomen weghalen voor surfen	1
Project vergroten	1
Stenen/paaltjes langs waterkant verwijderen	1
Surfwater (beter) afschermen	1
Watergedeelte voor kinderen afbakenen	0
Instellen stilte(rust)gebied	0
Parkeergelegenheid nabij het water	0
Waterplas ondieper maken	0
(Meer) dammetjes in het water	0
Verbeteren bewegwijzering naar project	1
Aanbrengen plattegrond	0
Bereikbaarheid voor auto's verbeteren	0
Interne ontsluiting voor rolstoelen verbeteren	1
Verbeteren openbaar vervoer naar project	0
Interne bewegwijzering verbeteren	0
Tunnel naar project onder autoweg	0
Toegangen beter asfalteren	0
Bewegwijzering naar omliggende plaatsen verbeteren	0
(Meer) (wandel)paden naar park	0
Paaltjes bij verkeersdrempels	0
(Verkeers)veiligheid, algemeen	0
Meer verlichting	1
Brommers niet toelaten	1
Verkeersdrempels verlagen/verwijderen	0
Apart pad voor brommers	1
Sport- en recreatieve fietsers scheiden	0
Verbeteren scheiding fiets-/wandelpaden	2
Hardlopers weren van fietspaden	0
Alleen bruggen met leuning	1
Wegen beter onderhouden	0
Parkeergeldheffing	0
Onderhoud, algemeen	0
Meer prullenbakken	2
Vaker prullenbakken legen	0
Verwijderen (zwerf)vuil	1
Uitvoeren waterkwaliteitscontrole	0
Verbeteren (zwem)waterzuivering	1
Meer toezicht	2
Zwemwater uitbaggeren	0
Zand op strand verschonen	1
Schonere toiletten	1
Zitbankjes schoon houden	0
Reddingsboot vaart onnodig snel/vaak	0
Meer toezicht op geluidsoverlast	0
Begroeiing langs fietspaden beter onderhouden	0
Vergroten helderheid van het (duik)water	1
Konijnenjacht toestaan	1

Wensen ter verbetering van het project Geestmerambacht	Percentage
Surfbaai uitbaggeren	1
(Loslopende) honden verbieden	1
Uitlaatplaatsen voor honden	5
Meer toezicht op honden	0
(Aangelijnde) honden toelaten	0
Honden niet toelaten op strand en/of in (zwem)water	0
Loslopende honden gedurende langere periode toestaan	2
Hondentoilet	1
Zwemplaats voor honden	1
Hondenpoepemmers	0
Asfaltering verbeteren	0
Meer aandacht voor bijzondere activiteiten	0
Project in huidige staat houden	1
Geen entreeheffing	0
Buffer tussen bebouwing en project	0
Recreatie meer over project verspreiden	1
Meer commerciële voorzieningen	1
Lagere prijzen in restaurant	1
Parkeerterrein bewaking	0
Omroepinstallatie	0
Meer aandacht wensen bezoekers	0
Lidmaatschapskaart voor bezoekers invoeren	0
Totaal	113
N =	653